

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΔΟΜΗ ΕΣΠΑ ΥΠΕΝ
ΤΟΜΕΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

«ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ 2021»

Αθήνα, Δεκέμβριος 2021

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	3
ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ	5
ΟΡΟΙ	5
ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Περιγραφή – Προϋπολογισμός – Διάρκεια Προγράμματος	9
1.1 Σκοπιμότητα	9
1.2 Σύντομη περιγραφή - Διάρκεια Προγράμματος	11
1.3 Συνολικός προϋπολογισμός Προγράμματος και κατανομή ανά περιφερειακή ενότητα	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Επιλέξιμες Κατοικίες – Ωφελούμενοι – Εισοδηματικές Κατηγορίες - Επιχορήγηση - Έναρξη Επιλεξιμότητας	21
2.1. Επιλέξιμες Κατοικίες	21
2.1.1. Ορισμοί	21
2.1.2. Γενικές Προϋποθέσεις Επιλεξιμότητας Κατοικίας	22
2.2. Ωφελούμενοι – Αιτήσεις - Εισοδηματικές Κατηγορίες – Επιχορήγηση	22
2.3 Προϋποθέσεις για την υποβολή αιτήσεων	26
2.3.1 Ειδικές Προϋποθέσεις υποβολής για Πολυκατοικίες	27
2.4 Έναρξη Επιλεξιμότητας δαπανών	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Ενεργειακός Στόχος & Επιλέξιμες παρεμβάσεις	29
3.1 Ενεργειακός Στόχος - Απαιτήσεις	29
3.2 Επιλέξιμες παρεμβάσεις ανά τύπο κατοικίας	30
3.3 Περιγραφή των επιλέξιμων παρεμβάσεων	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Επιλέξιμος Προϋπολογισμός	41
4.1 Επιλέξιμος Προϋπολογισμός Παρεμβάσεων	41
4.2 Επιλέξιμος Προϋπολογισμός λοιπών δαπανών	49
4.3 Κάλυψη ιδιωτικής συμμετοχής	52
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Υποβολή – Αξιολόγηση – Χρηματοδότηση	55
5.1 Απαιτούμενα Δικαιολογητικά - Προετοιμασία	55
5.2 Ηλεκτρονική Ταυτότητα Κτιρίου	57
5.3 Πρώτη Ενεργειακή Επιθεώρηση	58
5.4 Υποβολή Αίτησης	58

5.5 Ειδικές περιπτώσεις αιτήσεων.....	64
5.6 Κριτήρια αξιολόγησης.....	68
5.7 Αξιολόγηση Αιτήσεων.....	69
5.8 Χρηματοδοτικό Σχήμα.....	73
5.9 Μεταβίβαση δικαιώματος συμμετοχής.....	75
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. Υπαγωγή – Προθεσμίες.....	76
6.1 Υπαγωγή Ωφελουμένων – Υπογραφή Δανειακών Συμβάσεων.....	76
6.2 Προθεσμίες Υλοποίησης του έργου – χορήγηση κινήτρων.....	77
6.3 Παρατάσεις Προθεσμιών.....	78
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. Υλοποίηση και Ολοκλήρωση Έργου.....	79
7.1 Έναρξη Υλοποίησης Έργου - Προκαταβολές.....	79
7.2 Τμηματική Ολοκλήρωση.....	80
7.3 Ολοκλήρωση Έργου - Δεύτερη Ενεργειακή Επιθεώρηση.....	81
7.4 Παραστατικά.....	84
7.5 Διαδικασία Τροποποιήσεων – Παρατάσεων Προθεσμιών.....	87
7.6 Γενικές επισημάνσεις για την τροποποίηση και ολοκλήρωση του έργου.....	89
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8. Ελεγχος ολοκλήρωσης έργου - Χορήγηση κινήτρων.....	91
8.1 Έλεγχος τελικής πληρωμής & Πιστοποίησης.....	91
8.2 Χορήγηση κινήτρων.....	93
8.3 Υποχρεώσεις Ωφελουμένων.....	94
8.4 Συνέπειες μη τήρησης από τον Ωφελούμενο των όρων και προϋποθέσεων του προγράμματος.....	96
8.5 Ενστάσεις.....	96
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9. Κύριοι εμπλεκόμενοι φορείς - Συντελεστές Προγράμματος.....	99
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10. Δημοσιότητα Προγράμματος.....	104
10.1 Υποχρεώσεις Φορέα Υλοποίησης.....	104
10.2 Υποχρεώσεις Χρηματοπιστωτικών Οργανισμών.....	104
10.3 Υποχρεώσεις λοιπών φορέων.....	104
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11. Πληροφόρηση.....	105
Παραρτήματα.....	106

ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ

ΟΡΟΙ

Για τους σκοπούς του Οδηγού οι χρησιμοποιούμενοι όροι έχουν την έννοια που τους αποδίδεται κατωτέρω:

ΟΡΟΣ	
Πρόγραμμα «Εξοικονομώ 2021»	Πρόγραμμα παροχής κινήτρων - επιδότηση επιτοκίου, επιχορήγηση κεφαλαίου και κάλυψη του κόστους των ενεργειακών επιθεωρήσεων, και των λοιπών «άυλων» δαπανών, με πόρους από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας στον υφιστάμενο οικιακό κτηριακό τομέα.
Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ)	Το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) αποτελεί ένα Στρατηγικό Σχέδιο για τα θέματα του Κλίματος και της Ενέργειας και παρουσιάζεται σε αυτό ένας αναλυτικός οδικός χάρτης για την επίτευξη συγκριμένων Ενεργειακών και Κλιματικών Στόχων έως το έτος 2030. Το ΕΣΕΚ παρουσιάζει και αναλύει Προτεραιότητες και Μέτρα Πολιτικής σε ένα ευρύ φάσμα αναπτυξιακών και οικονομικών δραστηριοτήτων προς όφελος της Ελληνικής κοινωνίας, καθιστώντας το κείμενο αναφοράς για την επόμενη δεκαετία.
Μονοκατοικία	Το ενιαίο κτήριο που περιλαμβάνει μία ιδιοκτησία, που διατάσσεται σε μία ή περισσότερες στάθμες, με κύρια χρήση κατοικίας. Στον ορισμό της μονοκατοικίας εμπίπτουν και οι περιπτώσεις κτηρίων μικτής χρήσης με χρήσεις άλλες από κατοικία στη στάθμη του ισόγειου / ημιυπόγειου / ημιώροφου με ανεξάρτητη πρόσβαση (π.χ. καταστήματα, εργαστήρια κ.ά. με είσοδο από το δρόμο).
Διαμέρισμα	Κτηριακή μονάδα – ιδιοκτησία (κατοικία) εντός κτηρίου με χρήση πολυκατοικίας.
Πολυκατοικία	Το ενιαίο κτήριο που περιλαμβάνει περισσότερες από μία κτηριακές μονάδες - ιδιοκτησίες με κύρια χρήση κατοικίας, σε οριζόντια ή/και κατακόρυφη διάταξη. Στον ορισμό της πολυκατοικίας εμπίπτουν και οι περιπτώσεις κτηρίων κατοικίας δύο και πλέον ορόφων με χρήσεις άλλες από κατοικία στη στάθμη του ισόγειου / ημιυπόγειου / ημιώροφου με ανεξάρτητη πρόσβαση (π.χ. καταστήματα, εργαστήρια κ.ά. με είσοδο από το δρόμο).
Επιλέξιμη κατοικία	Η μονοκατοικία, η πολυκατοικία, καθώς και το μεμονωμένο διαμέρισμα που ικανοποιεί τις προϋποθέσεις τις παραγράφου 2.1.2.
Έργο	Το σύνολο των παρεμβάσεων ανά επιλέξιμη κατοικία (μονοκατοικία / μεμονωμένο διαμέρισμα / πολυκατοικία για το τμήμα της που αφορά στο σύνολο των διαμερισμάτων του κτηρίου).
Επιλέξιμες Παρεμβάσεις	Παρεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης όπως περιγράφονται στο κεφάλαιο 3 και προκύπτουν βάσει της ενεργειακής επιθεώρησης

Κοινόχρηστες παρεμβάσεις	Οι επιλέξιμες παρεμβάσεις για αιτήσεις πολυκατοικίας, που αφορούν σε κοινόχρηστα ή κοινόκτητα τμήματα του κτηρίου της πολυκατοικίας σύμφωνα με τον πίνακα 3.2.1.
Κόστος Παρεμβάσεων	Ο προτεινόμενος από τον αιτούντα προϋπολογισμός παρεμβάσεων, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ (24%).
Επιλέξιμος Προϋπολογισμός παρεμβάσεων	Ο αποδεκτός από το πρόγραμμα προϋπολογισμός παρεμβάσεων, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ (24%), όπως καθορίζεται με την απόφαση υπαγωγής.
Επιλέξιμος Προϋπολογισμός λοιπών δαπανών	Ο αποδεκτός από το πρόγραμμα προϋπολογισμός των λοιπών δαπανών για το κόστος του Συμβούλου έργου, του Ενεργειακού Επιθεωρητή της Ηλεκτρονικής Ταυτότητας Κτιρίου, καθώς και τυχόν μελετών που είναι απαραίτητες για την ορθή υλοποίηση παρεμβάσεων, συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ 24%, όπως καθορίζεται με την απόφαση υπαγωγής.
Συνολικός Επιλέξιμος Προϋπολογισμός	Ο Επιλέξιμος Προϋπολογισμός παρεμβάσεων ενεργειακής εξοικονόμησης και λοιπών δαπανών, όπως καθορίζεται με την απόφαση υπαγωγής.
Τελικό Επιλέξιμο Κόστος παρεμβάσεων	Το επιλέξιμο κόστος όπως διαμορφώνεται βάσει των παραστατικών δαπάνης των επιλέξιμων παρεμβάσεων και ως σύνολο δεν μπορεί να υπερβαίνει τον επιλέξιμο προϋπολογισμό παρεμβάσεων της απόφασης υπαγωγής.
Συνολικός Επιλέξιμο Κόστος	Το Επιλέξιμο κόστος παρεμβάσεων και δαπανών του Συμβούλου έργου, του Ενεργειακού Επιθεωρητή, της Ηλεκτρονικής Ταυτότητας Κτηρίου καθώς και τυχόν μελετών και λοιπών επιλέξιμων δαπανών που είναι απαραίτητες για την ορθή υλοποίηση παρεμβάσεων, όπως διαμορφώνεται βάσει των παραστατικών δαπάνης, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τον συνολικό επιλέξιμο προϋπολογισμό της απόφασης υπαγωγής.
Κίνητρα	Επιδότηση επιτοκίου, επιχορήγηση κεφαλαίου, κάλυψη του κόστους των ενεργειακών επιθεωρήσεων και δυναμικά μελετών, της δαπάνης για την έκδοση Ηλεκτρονικής Ταυτότητας Κτηρίου και αμοιβής Συμβούλου Έργου.
Ιδιωτική Συμμετοχή	Το ποσό του συνολικού προϋπολογισμού που δεν καλύπτεται από την επιχορήγηση.
Ίδια κεφάλαια	Είναι η απαιτούμενη ιδιωτική συμμετοχή μείον το ποσό της δανειακής Σύμβασης.
Συγκύριοι	Πρόσωπα που έχουν εμπράγματο δικαίωμα επικαρπίας, ψιλής κυριότητας ή πλήρους κυριότητας επί του ίδιου ακινήτου (διαμέρισμα πολυκατοικίας ή μονοκατοικία).
Συνιδιοκτήτες	Πρόσωπα που κατέχουν διαμερίσματα σε μία πολυκατοικία.

Ωφελούμενος	Είναι το φυσικό πρόσωπο που υποβάλλει αίτηση για υπαγωγή στο Πρόγραμμα και ο τελικός αποδέκτης των κινήτρων.
Ένοικος	Το πρόσωπο που διαμένει σε μονοκατοικία / διαμέρισμα.
Σύμβουλος Έργου	Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που υποβοηθά τον Ωφελούμενο για την υποβολή της αίτησης, την παρακολούθηση υλοποίησης και την υποβολή της δήλωσης πιστοποίησης για την ολοκλήρωση του έργου.
Εκπρόσωπος Πολυκατοικίας	Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που οι ιδιοκτήτες των διαμερισμάτων μίας πολυκατοικίας έχουν εξουσιοδοτήσει να υποβάλλει την αίτηση που αφορά σε παρεμβάσεις στην πολυκατοικία στο συμφωνημένο χρηματοπιστωτικό οργανισμό.
Ενεργειακός Επιθεωρητής	Νοείται ο Ενεργειακός Επιθεωρητής κτηρίου όπως ορίζεται στο Ν. 4122/2013 (ΦΕΚ 42/Α'/19.02.2013), ήτοι φυσικό πρόσωπο που διενεργεί ενεργειακές επιθεωρήσεις σε κτήρια και είναι ενταγμένο στο μητρώο ενεργειακών επιθεωρητών του ΥΠΕΝ.
Προμηθευτής	Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που προμηθεύει τα υλικά / συστήματα και εκδίδει παραστατικά που υποβάλλονται στο Πρόγραμμα.
Ανάδοχος	Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που υλοποιεί το έργο ή μέρος αυτού και εκδίδει παραστατικά που υποβάλλονται στο Πρόγραμμα.
Ανάδοχος/προμηθευτής	Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που εκτελεί το έργο και συγχρόνως προμηθεύει τα υλικά/συστήματα.
Φορέας Υλοποίησης	Το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος
Φορέας Οικονομικής Διαχείρισης	Η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Ανώνυμη Εταιρεία.
Εισόδημα	Το άθροισμα του Συνολικού Δηλωθέντος εισοδήματος, των Απαλλασσόμενων και Αυτοτελών Φορολογούμενων εισοδημάτων καθώς και της Προστιθέμενης Διαφοράς Αντικειμενικών Δαπανών, όπως προκύπτουν από την Πράξη Προσδιορισμού Φόρου του έτους αναφοράς
Επιχειρησιακή Συμφωνία των Ενδιάμεσων Χρηματοπιστωτικών Οργανισμών (ΕΧΟ)	Είναι η συμφωνία μεταξύ των Ενδιάμεσων Χρηματοπιστωτικών Οργανισμών (ΕΧΟ) και της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας σχετικά με τη χρηματοδότηση και υλοποίηση του παρόντος προγράμματος.
Δανειακή Σύμβαση	Η σύμβαση που συνάπτει ο Ωφελούμενος (Φυσικό Πρόσωπο) με το χρηματοπιστωτικό οργανισμό της επιλογής του, που του χορηγεί το δάνειο.

Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης (ΑΙΕ)	Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης (ΑΙΕ) είναι ο λόγος (ως ποσοστό %) της παρούσας αξίας της ενίσχυσης προς την παρούσα αξία του ενισχυόμενου κόστους επένδυσης (Οδηγός κατευθυντήριων κρατικών ενισχύσεων).
---	---

ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ

ΥΠΕΝ	Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Τ.Α.	Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
ΤΕΕ	Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
Ε.Α.Τ. ΑΕ	Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Ανώνυμη Εταιρεία
ΠΕΑ	Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης
ΚΦΑΣ	Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών
ΚΕνΑΚ	Κανονισμός Ενεργειακής Απόδοσης Κτηρίων
ΕΧΟ	Ενδιάμεσος Χρηματοπιστωτικός Οργανισμός
ΗΤ	Ηλεκτρονική Ταυτότητα Κτιρίου / διηρημένης ιδιοκτησίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Περιγραφή – Προϋπολογισμός – Διάρκεια Προγράμματος

1.1 Σκοπιμότητα

Η πράσινη περιβαλλοντική πολιτική που έχει χαραχθεί από την κυβέρνηση και έχει αποτυπωθεί στο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) στοχεύει σε μία ενεργειακή μετάβαση για τη μείωση των εκπομπών Αερίων του Θερμοκηπίου (Ατθ), την αύξηση της χρήσης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ), την απολιγνιτοποιημένη παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης με στόχο τη μεγαλύτερη εξοικονόμηση ενέργειας, καθώς και στην αντιμετώπιση της ενεργειακής ένδειας.

Ο Ευρωπαϊκός κτηριακός τομέας ευθύνεται για την κατανάλωση του 40% της συνολικής τελικής ενέργειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και για το 36% των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα. Επιπλέον, το 35% από τα κτήρια της ΕΕ είναι παλαιότερα των 50 ετών και το 75% από αυτά κρίνονται μη ενεργειακά αποδοτικά.

Σύμφωνα με το ενεργειακό ισοζύγιο του έτους 2017, η ενεργειακή κατανάλωση που σχετίζεται με τα κτήρια στην Ελλάδα αντιστοιχεί στο 42% της συνολικής τελικής κατανάλωσης ενέργειας στη χώρα, ενώ οι κατοικίες αποτελούν έναν από τους πλέον σημαντικούς καταναλωτές ενέργειας στη χώρα, καθώς αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο μέρος του κτηριακού αποθέματος (79,1%). Το 83,82% των κτηρίων που έχουν κατασκευαστεί πριν το έτος 1980 έχουν πολύ μικρή ενεργειακή αποδοτικότητα (κτήρια κατηγορίας Η), με τα πιο ενεργοβόρα κτήρια κατοικιών να είναι οι μονοκατοικίες.

Αναφορικά με την ενεργειακή κατηγορία των κτηρίων κατοικιών, παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (66,83%) αυτών κατατάσσεται στην Ε-Η, το 26,81% στην Γ-Δ και μόλις το 6,36% στην Α-Β¹. Επομένως το ελληνικό κτηριακό απόθεμα κατοικιών παρουσιάζει ιδιαίτερα μεγάλο δυναμικό εξοικονόμησης ενέργειας.

¹ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΕΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΙΣ ΚΤΗΡΙΩΝ, ΣΘ ΚΑΙ ΣΚ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2019 και της χρονικής περιόδου 2011-201930, ΥΠΕΝ, Σώμα Επιθεώρησης Νοτίου/Βορείου Ελλάδος, Τμήμα Επιθεώρησης Ενέργειας, Ιούνιος 2020, http://bpes.ypeka.gr/?page_id=21

Παρότι τα νοικοκυριά στην Ελλάδα παρουσιάζουν χαμηλή ενεργειακή κατανάλωση συγκριτικά με τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (6^η θέση στην ΕΕ), όταν αυτή η ενεργειακή κατανάλωση συγκρίνεται με τις κλιματικές συνθήκες των υπόλοιπων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ελλάδα πέφτει στη 17^η θέση της αντίστοιχης ενεργειακής κατάταξης.

Η αναγκαιότητα λοιπόν ανακαίνισης του κτηριακού τομέα στην Ελλάδα είναι αναμφισβήτητη, καθώς έτσι επιτυγχάνονται ταυτόχρονα σημαντικά ποσοστά εξοικονόμησης ενέργειας, εξοικονόμηση κόστους για τους πολίτες, βελτίωση των καθημερινών συνθηκών διαβίωσης και άνεσης καθώς και, της ασφάλειας και της υγείας των πολιτών κατά τη χρήση των κτηρίων αυτών.

Όσον αφορά, στα νοικοκυριά, το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) προβλέπει την ανακαίνιση τουλάχιστον 600.000 κατοικιών έως το 2030.

Η επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου συμβάλλει σημαντικά στη ριζική αναβάθμιση του γηρασμένου κτηριακού αποθέματος της χώρας, δίνοντας ταυτόχρονα μία ώθηση στον κατασκευαστικό τομέα, ο οποίος παρουσίασε ύφεση την περασμένη δεκαετία.

Με τα προγράμματα Εξοικονομώ κατ' Οίκον I, Εξοικονομώ κατ' Οίκον II (Α και Β Κύκλος) και το πρόγραμμα «Εξοικονομώ Αυτονομώ» των προγραμματικών περιόδων 2007-2013, 2014-2020, υλοποιήθηκαν ενεργειακές παρεμβάσεις σε περισσότερες από 140.000 κατοικίες/κτηριακές μονάδες.

Το νέο πρόγραμμα «Εξοικονομώ 2021» προσαρμόζεται στις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται από τα κλιματικά δεδομένα της χώρας και τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ακολουθώντας ταυτόχρονα τις επιταγές των καιρών: ανάγκες πολιτών, κλιματική αλλαγή, ψηφιοποίηση, νέες τεχνολογίες κλπ.

Το πρόγραμμα, ακολουθώντας τις βασικές αρχές της εξοικονόμησης ενέργειας, επιδοτεί και την εγκατάσταση έξυπνων συστημάτων διαχείρισης ενέργειας (smart home), τα οποία συμβάλουν στην κατεύθυνση αυτή.

Το νέο «Εξοικονομώ 2021» εντάσσεται στα εμβληματικά έργα που επιδοτείται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, βελτιώνοντας την ενεργειακή κλάση των νοικοκυριών, επιτυγχάνοντας εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας πάνω από 30% για κάθε δικαιούχο/κτίριο κατοικίας, μέσω της ενεργειακής αναβάθμισης κατά τουλάχιστον 3

ενεργειακές κατηγορίες Η συνολική επένδυση που χρηματοδοτείται από τους πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για τα έτη 2020, 2021, 2022 θα συμβάλει στην εξοικονόμηση ενέργειας κατά τουλάχιστον 213 ktoe ετησίως και στην ενεργειακή ανακαίνιση κατ' ελάχιστον 105.000 κατοικιών έως το 2025. Η επένδυση περιλαμβάνει ξεχωριστά κίνητρα για τη στήριξη των φτωχών και ευάλωτων νοικοκυριών με τη μορφή αυξημένου ποσοστού επιχορηγήσεων και χωριστού προϋπολογισμού 100 εκατομμυρίων Ευρώ.

Συμβάλλοντας, λοιπόν, στην υλοποίηση του ΕΣΕΚ το νέο Εξοικονομώ 2021 υλοποιείται με προσαρμογή και βελτίωση του υφιστάμενου χρηματοδοτικού μοντέλου, αποσκοπώντας στην μεγιστοποίηση των ωφελειών για τους πολίτες μέσω της αύξησης των πολιτών που δύναται να λάβουν μέρος στο πρόγραμμα, της απλοποίησης της πιστοποίησης των παρεμβάσεων και της ενεργοποίησης της αγοράς με την κινητοποίηση ιδιωτικών κεφαλαίων για τη χρηματοδότηση των απαιτούμενων παρεμβάσεων. Έτσι, το νέο πρόγραμμα θα προσφέρει υψηλά οικονομικά και λειτουργικά οφέλη προς τα ελληνικά νοικοκυριά με ταυτόχρονη κάλυψη των ενεργειακών τους αναγκών.

1.2 Σύντομη περιγραφή - Διάρκεια Προγράμματος

Το Πρόγραμμα συνίσταται στην παροχή κινήτρων για παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας στον οικιακό κτηριακό τομέα, με στόχο τη μείωση των ενεργειακών αναγκών και της κατανάλωσης συμβατικών καυσίμων, στο πλαίσιο της μετάβασης σε ένα «Ενεργειακά Αποδοτικό Σπίτι». Το Πρόγραμμα αφορά σε κτήρια που υφίστανται νόμιμα, χρησιμοποιούνται ως κύρια κατοικία και των οποίων οι ιδιοκτήτες πληρούν συγκεκριμένα εισοδηματικά κριτήρια (βλ. πίνακα 2.2.1). Ειδικότερα, το Πρόγραμμα περιλαμβάνει πέντε (5) κατηγορίες επιδοτήσεων, στις οποίες οι Ωφελούμενοι εντάσσονται ανάλογα με το εισόδημά τους όπως αναλυτικότερα περιγράφεται στην ενότητα 2.2. Επίσης, προβλέπονται κίνητρα για παρεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης σε πολυκατοικίες με επιμέρους αιτήσεις μεμονωμένων διαμερισμάτων που περιλαμβάνουν κοινόχρηστες και μη κοινόχρηστες παρεμβάσεις αναβάθμισης αυτών.

Κάθε φυσικό πρόσωπο που επιθυμεί να συμμετάσχει στο Πρόγραμμα εξετάζει εάν πληροί τα κριτήρια που αναφέρονται στο Κεφάλαιο 2, συγκεντρώνει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και απευθύνεται σε Ενεργειακό Επιθεωρητή, ώστε να διενεργηθεί η πρώτη ενεργειακή επιθεώρηση της ιδιοκτησίας του και να εκδοθεί το Πιστοποιητικό Ενεργειακής

Απόδοσης (Α΄ ΠΕΑ). Κατόπιν, κατά το διάστημα υποβολής αιτήσεων, συμπληρώνει την αίτηση στο πληροφοριακό σύστημα της επίσημης διαδικτυακής πύλης του Προγράμματος.

Επιλέξιμες είναι οι παρεμβάσεις που πραγματοποιούνται μετά την έκδοση του ΠΕΑ της πρώτης ενεργειακής επιθεώρησης (που αποτελεί την ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας των σχετικών δαπανών). Μέρος των παρεμβάσεων δύναται να πραγματοποιηθεί και πριν από την έκδοση της απόφασης υπαγωγής, με αποκλειστική ευθύνη του Ωφελούμενου

Η υποβολή της αίτησης, η παρακολούθηση της υλοποίησης των παρεμβάσεων εξοικονόμησης ενέργειας καθώς και οι ενέργειες για την ολοκλήρωση του έργου, συμπεριλαμβανομένης της προσκόμισης των δικαιολογητικών για την πιστοποίηση ολοκλήρωσης του έργου, μπορεί να ανατίθεται από τους δυνητικά Ωφελούμενους σε σύμβουλο έργου.

Οι δυνητικά Ωφελούμενοι (ή οι σύμβουλοι του έργου) αναρτούν στο πληροφοριακό σύστημα του Προγράμματος στοιχεία που αφορούν στο ΠΕΑ, στις παρεμβάσεις που έχουν προκύψει από το ΠΕΑ και οδηγούν στην επίτευξη του ενεργειακού στόχου, το αντίστοιχο κόστος αυτών καθώς και λοιπά δικαιολογητικά.

Μετά το πέρας του χρονικού διαστήματος κατά το οποίο το πληροφοριακό σύστημα υποβολής των αιτήσεων θα παραμένει ανοιχτό, θα διενεργηθεί έλεγχος των στοιχείων που εισήχθησαν. Εφόσον διασταυρωθεί η εγκυρότητα τους, οι αιτήσεις θα βαθμολογούνται, βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων, τα οποία αναγράφονται αναλυτικά στο κεφάλαιο 5, λαμβάνοντας σειρά κατάταξης. Με τον τρόπο αυτό θα καταρτίζονται ανά περιφερειακή ενότητα οι προσωρινοί πίνακες κατάταξης. Με το πέρας της περιόδου ενστάσεων και την οριστικοποίηση των πινάκων κατάταξης, θα εκδίδεται η απόφαση υπαγωγής στο Πρόγραμμα για τις επιτυγχύουσες αιτήσεις στο πλαίσιο των αντίστοιχων πόρων ανά Π.Ε.. Οι αιτήσεις, οι οποίες δε θα λάβουν απόφαση υπαγωγής, διατηρούν τη θέση τους στους πίνακες κατάταξης. Σε περίπτωση μη αποδοχής της υπαγωγής, θα γίνεται κάλυψη της θέσης από την αμέσως επόμενη αίτηση σύμφωνα με τους πίνακες οριστικής κατάταξης και στα πλαίσια διαθεσιμότητας των αντίστοιχων πόρων.

Μετά την υλοποίηση των παρεμβάσεων, διενεργείται επιθεώρηση από Ενεργειακό Επιθεωρητή (διαφορετικό από τον Ενεργειακό επιθεωρητή που συνέταξε το Α΄ ΠΕΑ), και εκδίδεται νέο ΠΕΑ. (Β΄ ΠΕΑ). Βάσει του Β΄ ΠΕΑ και κατόπιν της διαπίστωσης επίτευξης του ενεργειακού στόχου και της απαιτούμενης εξοικονόμησης ενέργειας, και του ελέγχου των

δικαιολογητικών ολοκληρώνεται η καταβολή των κινήτρων του Προγράμματος στους Ωφελούμενους.

Η δαπάνη για το κόστος των δύο ενεργειακών επιθεωρήσεων, η δαπάνη του συμβούλου έργου, η αμοιβή για την έκδοση Ηλεκτρονικής Ταυτότητας, καθώς και τυχόν λοιπές δαπάνες μελετών, καλύπτονται σε ποσοστό 100% από το Πρόγραμμα, υπό την προϋπόθεση υπαγωγής της αίτησης και επίτευξης του ελάχιστου ενεργειακού στόχου και της απαιτούμενης εξοικονόμησης ενέργειας του προγράμματος.

Τα έργα των Ωφελούμενων (φυσικό και οικονομικό αντικείμενο) θα πρέπει να ολοκληρώνονται σε διάστημα **δώδεκα (12) μηνών** από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης υπαγωγής. Εντός των πρώτων **έξη (6) μηνών** του άνω διαστήματος, θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί τουλάχιστον το **εικοσιπέντε τοις εκατό (25%)** των επιλέξιμων εργασιών βάσει επιλέξιμου προϋπολογισμού. Σε διαφορετική περίπτωση, η αίτηση θα οδηγείται σε διαδικασία απένταξης. Πέραν του ανωτέρω διαστήματος των 12 μηνών ολοκλήρωσης του έργου, δίνεται δυνατότητα παράτασης για διάστημα ως και τρεις (3) μήνες, κατόπιν εξέτασης αιτιολογημένου αιτήματος. Αιτήματα λόγω περιπτώσεων ανωτέρας βίας εξετάζονται χωριστά κατόπιν αιτιολογημένου αιτήματος.

1.3 Συνολικός προϋπολογισμός Προγράμματος και κατανομή ανά περιφερειακή ενότητα.

Ο προϋπολογισμός του Προγράμματος ανέρχεται σε **632 εκ. Ευρώ**. Το Πρόγραμμα χρηματοδοτείται από πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και η κατανομή του διανέμεται ανά περιφερειακή ενότητα (Π.Ε.).

Στον πίνακα 1.3.1 δίνεται, ανά Π.Ε. της χώρας, η ενδεικτική συνολική κατανομή του Προγράμματος για όλους τους τύπους αιτήσεων ύψους , η ενδεικτική κατανομή αποκλειστικά για τις αιτήσεις που αφορούν σε πολυκατοικίες και η οποία αποτελεί υποσύνολο της συνολικής κατανομής. Σε περίπτωση μη εξάντλησης των πόρων σε μία Π.Ε., οι διαθέσιμοι πόροι δύναται να προστεθούν στους πόρους άλλων Π.Ε., ακολουθώντας κριτήρια ίσης κατανομής. Στον ίδιο πίνακα, δίνεται ανά Π.Ε. η ενδεικτική κατανομή του Προγράμματος αποκλειστικά για την αντιμετώπιση της Ενεργειακής Φτώχειας (εισοδηματική κατηγορία 1).

Για την κατανομή ανά Π.Ε. των άνω πινάκων έχουν ληφθεί υπόψη πληθυσμιακά και ενεργειακά δεδομένα καθώς και δεδομένα παρελθοντικής ζήτησης προγραμμάτων «εξοικονομώ» και εφαρμογή συντελεστών ώστε να μην υπάρξουν μεγάλες μεταβολές με

προϋπολογισμούς περασμένων προγραμμάτων «εξοικονομώ». Επίσης στις Π.Ε. Κοζάνης, Φλώρινας, Αρκαδίας και Ευβοίας έχει διαμοιραστεί επιπλέον 5% του συνολικού προϋπολογισμού καθότι ανήκουν σε λιγνιτικές περιοχές σε απολιγνιτοποίηση και περιοχή που πλήγηκε από τις πυρκαγιές του καλοκαιριού του 2021.

Πίνακας 1.3.1: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

Περιφέρεια	Π.Ε.	Μονοκατοικία, Μεμονωμένο Διαμέρισμα		Πολυκατοικίες	Σύνολο Πόρων ανά Π.Ε. (€)
		Πόροι για την αντιμετώπιση της Ενεργειακής Φτώχειας (1 ^η Κατηγορία) (€)	Πόροι για τις υπόλοιπες κατηγορίες αιτήσεων (2 ^η -5 ^η κατηγορία) (€)	Πόροι για τις αιτήσεις πολυκατοικιών (€)	
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ	ΔΡΑΜΑΣ	1.663.000	7.183.000	1.663.000	10.509.000
	ΕΒΡΟΥ	1.636.000	7.066.000	1.636.000	10.338.000
	ΘΑΣΟΥ	921.000	3.981.000	921.000	5.823.000
	ΚΑΒΑΛΑΣ	1.623.000	7.012.000	1.623.000	10.258.000
	ΞΑΝΘΗΣ	1.609.000	6.951.000	1.609.000	10.169.000
	ΡΟΔΟΠΗΣ	1.425.000	6.155.000	1.425.000	9.005.000
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	5.973.000	25.803.000	5.973.000	37.749.000
	ΗΜΑΘΙΑΣ	1.547.000	6.682.000	1.547.000	9.776.000
	ΚΙΛΚΙΣ	1.381.000	5.964.000	1.381.000	8.726.000
	ΠΕΛΛΑΣ	1.613.000	6.969.000	1.613.000	10.195.000
	ΠΙΕΡΙΑΣ	1.465.000	6.327.000	1.465.000	9.257.000
	ΣΕΡΡΩΝ	2.011.000	8.687.000	2.011.000	12.709.000
	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	1.275.000	5.506.000	1.275.000	8.056.000

ΗΠΕΙΡΟΥ	ΑΡΤΑΣ	1.696.000	7.328.000	1.696.000	10.720.000
	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	1.070.000	4.622.000	1.070.000	6.762.000
	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	3.068.000	13.252.000	3.068.000	19.388.000
	ΠΡΕΒΕΖΑΣ	1.741.000	7.521.000	1.741.000	11.003.000
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	ΛΑΡΙΣΑΣ	2.785.000	12.030.000	2.785.000	17.600.000
	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	1.958.000	8.459.000	1.958.000	12.375.000
	ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	2.133.000	9.214.000	2.133.000	13.480.000
	ΣΠΟΡΑΔΩΝ	710.000	3.066.000	710.000	4.486.000
	ΤΡΙΚΑΛΩΝ	2.387.000	10.314.000	2.387.000	15.088.000
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΑΧΑΪΑΣ	3.272.000	14.133.000	3.272.000	20.677.000
	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	2.094.000	9.048.000	2.094.000	13.236.000
	ΗΛΕΙΑΣ	1.099.000	4.749.000	1.099.000	6.947.000
ΑΤΤΙΚΗΣ	ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΘΗΝΩΝ	5.101.000	22.036.000	5.101.000	32.238.000
	ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΘΗΝΩΝ	2.918.000	12.606.000	2.918.000	18.442.000
	ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΘΗΝΩΝ	2.320.000	10.021.000	2.320.000	14.661.000
	ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΘΗΝΩΝ	2.564.000	11.075.000	2.564.000	16.203.000
	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	2.157.000	9.318.000	2.157.000	13.632.000
	ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	949.000	4.100.000	949.000	5.998.000
	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	2.011.000	8.689.000	2.011.000	12.711.000
	ΝΗΣΩΝ	618.000	2.672.000	618.000	3.908.000

ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	ΑΝΔΡΟΥ	444.000	1.917.000	444.000	2.805.000
	ΘΗΡΑΣ	296.000	1.277.000	296.000	1.869.000
	ΚΑΛΥΜΝΟΥ	288.000	1.244.000	288.000	1.820.000
	ΚΑΡΠΑΘΟΥ	290.000	1.253.000	290.000	1.833.000
	ΚΕΑΣ - ΚΥΘΝΟΥ	284.000	1.225.000	284.000	1.793.000
	ΚΩ	320.000	1.383.000	320.000	2.023.000
	ΜΗΛΟΥ	276.000	1.193.000	276.000	1.745.000
	ΜΥΚΟΝΟΥ	269.000	1.162.000	269.000	1.700.000
	ΝΑΞΟΥ	387.000	1.673.000	387.000	2.447.000
	ΠΑΡΟΥ	322.000	1.392.000	322.000	2.036.000
	ΡΟΔΟΥ	643.000	2.778.000	643.000	4.064.000
	ΣΥΡΟΥ	333.000	1.436.000	333.000	2.102.000
	ΤΗΝΟΥ	382.000	1.651.000	382.000	2.415.000
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΒΟΙΩΤΙΑΣ	725.000	3.130.000	725.000	4.580.000
	ΕΥΒΟΙΑΣ	1.570.000	6.784.000	1.570.000	9.924.000
	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	766.000	3.308.000	766.000	4.840.000
	ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	913.000	3.946.000	913.000	5.772.000
	ΦΩΚΙΔΑΣ	561.000	2.423.000	561.000	3.545.000

ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	1.121.000	4.841.000	1.121.000	7.083.000
	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	1.335.000	5.767.000	1.335.000	8.437.000
	ΚΟΖΑΝΗΣ	4.532.000	19.580.000	4.532.000	28.644.000
	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	2.155.000	9.308.000	2.155.000	13.618.000
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	ΑΡΚΑΔΙΑΣ	1.881.000	8.125.000	1.881.000	11.887.000
	ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	832.000	3.594.000	832.000	5.258.000
	ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	1.341.000	5.791.000	1.341.000	8.473.000
	ΛΑΚΩΝΙΑΣ	868.000	3.748.000	868.000	5.484.000
	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	1.042.000	4.503.000	1.042.000	6.587.000
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	ΖΑΚΥΝΘΟΥ	332.000	1.435.000	332.000	2.099.000
	ΙΘΑΚΗΣ	248.000	1.070.000	248.000	1.566.000
	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	526.000	2.281.000	526.000	3.333.000
	ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ	325.000	1.404.000	325.000	2.054.000
	ΛΕΥΚΑΔΑΣ	386.000	1.675.000	386.000	2.447.000
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	ΙΚΑΡΙΑΣ	380.000	1.641.000	380.000	2.401.000
	ΛΗΜΝΟΥ	573.000	2.476.000	573.000	3.622.000
	ΛΕΣΒΟΥ	874.000	3.777.000	874.000	5.525.000
	ΣΑΜΟΥ	486.000	2.100.000	486.000	3.072.000
	ΧΙΟΥ	591.000	2.552.000	591.000	3.734.000

ΚΡΗΤΗΣ	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	2.004.000	8.656.000	2.004.000	12.664.000
	ΛΑΣΙΘΙΟΥ	684.000	2.955.000	684.000	4.323.000
	ΡΕΘΥΜΝΟΥ	649.000	2.804.000	649.000	4.102.000
	ΧΑΝΙΩΝ	973.000	4.203.000	973.000	6.149.000
ΣΥΝΟΛΟ		100.000.000	432.000.000	100.000.000	632.000.000

Οι αρχικές αυτές ενδεικτικές κατανομές σε κάθε υποσύνολο Περιφερειακών ενοτήτων μπορούν να μεταβληθούν ανάλογα με την πορεία υλοποίησης των εντάξεων στο παρόν Πρόγραμμα.

Στο πλαίσιο του προγράμματος, οι ανωτέρω πόροι δύνανται να συνδυασθούν με άλλους εθνικούς πόρους για την υλοποίηση παρεμβάσεων εξοικονόμησης ενέργειας σε επιλέξιμες κατοικίες.

Επιπλέον, οι διαθέσιμοι πόροι του Προγράμματος δύνανται να προσαυξηθούν, σε περίπτωση μεγάλου όγκου αιτήσεων και εξάντλησης των πόρων αυτής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Επιλέξιμες Κατοικίες – Ωφελούμενοι – Εισοδηματικές Κατηγορίες - Επιχορήγηση - Έναρξη Επιλεξιμότητας

2.1. Επιλέξιμες Κατοικίες

2.1.1. Ορισμοί

Για τις ανάγκες του Προγράμματος ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- **Μονοκατοικία:** Το ενιαίο κτήριο που περιλαμβάνει μία ιδιοκτησία, που διατάσσεται σε μία ή περισσότερες στάθμες, με κύρια χρήση κατοικίας. Στον ορισμό της μονοκατοικίας εμπίπτουν και οι περιπτώσεις κτηρίων μικτής χρήσης με χρήσεις άλλες από κατοικία στη στάθμη του ισόγειου / ημιυπόγειου / ημιώροφου με ανεξάρτητη πρόσβαση (π.χ. καταστήματα, εργαστήρια κ.ά. με είσοδο από το δρόμο).

Εκδίδεται ΠΕΑ α) για «Ολόκληρο Κτήριο» και χρήση «Μονοκατοικία» εάν πρόκειται για ολόκληρο το κτήριο ή β) για «Κτηριακή μονάδα» και χρήση «Μονοκατοικία» εάν πρόκειται για το τμήμα του κτηρίου που αφορά στην μοναδική κατοικία του κτηρίου.

- **Πολυκατοικία:** Το ενιαίο κτήριο που περιλαμβάνει περισσότερες από μία κτηριακές μονάδες - ιδιοκτησίες με κύρια χρήση κατοικίας, σε οριζόντια ή/και κατακόρυφη διάταξη. Στον ορισμό της πολυκατοικίας εμπίπτουν και οι περιπτώσεις κτηρίων κατοικίας που περιλαμβάνουν και χρήσεις άλλες από κατοικία στη στάθμη του ισόγειου / ημιυπόγειου / ημιώροφου με ανεξάρτητη πρόσβαση (π.χ. καταστήματα, εργαστήρια κ.ά. με είσοδο από το δρόμο).

Εκδίδεται ΠΕΑ για «Ολόκληρο Κτήριο» και χρήση «Πολυκατοικία» εάν πρόκειται για ολόκληρο το κτήριο ή το τμήμα του που αφορά στο σύνολο των κατοικιών του κτηρίου.

- **Διαμέρισμα:** κτηριακή μονάδα - ιδιοκτησία (κατοικία) εντός κτηρίου με χρήση πολυκατοικίας.

Εκδίδεται ΠΕΑ για «Κτηριακή μονάδα» και χρήση «Πολυκατοικία» και αναγράφεται τίτλος για την κτηριακή μονάδα (π.χ. Διαμέρισμα Α1).

Επιλέξιμη κατοικία είναι η μονοκατοικία, η πολυκατοικία καθώς και το μεμονωμένο διαμέρισμα. Επισημαίνεται ότι σε καμία περίπτωση δεν είναι επιλέξιμες οι ιδιοκτησίες του κτηρίου που δεν χρησιμοποιούνται για κατοικία (π.χ. κατάστημα στο ισόγειο κτηρίου).

2.1.2. Γενικές Προϋποθέσεις Επιλεξιμότητας Κατοικίας

Μία κατοικία, προκειμένου να κριθεί επιλέξιμη, πρέπει να πληροί τις ακόλουθες γενικές προϋποθέσεις:

- Υφίσταται **νόμιμα**.
- Δεν έχει κριθεί κατεδαφιστέα.
- Χρησιμοποιείται ως **κύρια κατοικία**.
- Έχει καταταγεί βάσει του Πρώτου Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης (Α΄ Π.Ε.Α.) σε **κατηγορία χαμηλότερη ή ίση της Γ**.

Οι προϋποθέσεις παρουσιάζονται αναλυτικότερα στην επόμενη ενότητα.

2.2. Ωφελούμενοι – Αιτήσεις - Εισοδηματικές Κατηγορίες – Επιχορήγηση

Δικαίωμα συμμετοχής στο Πρόγραμμα έχουν **φυσικά πρόσωπα** που έχουν **εμπράγματο δικαίωμα σε επιλέξιμη κατοικία**.

Το εμπράγματο δικαίωμα (πλήρης κυριότητα / επικαρπία / ψιλή κυριότητα) του αιτούντα θα πρέπει να υφίσταται κατά το έτος αναφοράς του Προγράμματος (φορολογικό έτος 2020) όπως και κατά την υποβολή της αίτησης. Σε περίπτωση ύπαρξης περισσότερων δικαιούχων εμπράγματων δικαιωμάτων (συγκυρίων) σε επιλέξιμη κατοικία: αν η κύρια χρήση της υπό αίτηση κατοικίας γίνεται από έναν εκ των συγκυρίων, δικαίωμα συμμετοχής στο Πρόγραμμα έχει μόνον ο συγκύριος που την ιδιοκατοικεί. Αν η κύρια χρήση της υπό αίτηση κατοικίας αφορά σε έτερο πρόσωπο μη συγκύριο (δωρεάν παραχώρηση / ενοικίαση), δικαίωμα συμμετοχής στο Πρόγραμμα έχει οποιοσδήποτε εκ των συγκυρίων με εμπράγματο δικαίωμα πλήρους κυριότητας / επικαρπίας (όχι ψιλή κυριότητα).

Για τη νομιμότητα της κατοικίας ο αιτών θα πρέπει να προσκομίσει τα σχετικά νομιμοποιητικά της έγγραφα. Τίθεται υπόψη πως θα απαιτηθεί η υποβολή σε μεταγενέστερο στάδιο της Ηλεκτρονικής Ταυτότητας Κτιρίου / Διηρημένης Ιδιοκτησίας (αφορά τις καταρχήν επιλέξιμες αιτήσεις, βλ. κεφ. 5.4).

Η κύρια χρήση της κατοικίας καταγράφεται στα στοιχεία της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος του χρήστη εντός των τελευταίων τριών (3) ετών, με προτεραιότητα το έτος αναφοράς (φορολογικό έτος 2020). Σε περίπτωση που από τα στοιχεία της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, για το έτος αναφοράς προκύπτει ότι το ακίνητο δεν ήταν σε χρήση (κενό διαμέρισμα, κενή μονοκατοικία) το εν λόγω φορολογικό έτος, για την πιστοποίηση της κύριας χρήσης κατοικίας θα χρησιμοποιηθούν αντίστοιχα δικαιολογητικά ενός εκ των δύο προηγούμενων φορολογικών ετών. Εάν η κατοικία έχει αποκτηθεί μετά τις 31.12.2020 (πρόσφατη απόκτηση ακινήτου), θα ζητηθεί έγγραφη δέσμευση για την κύρια χρήση της κατοικίας.

Στις ενοικιαζόμενες κατοικίες εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κανονισμού 1407/2013 της Επιτροπής ΕΕ για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis), όπου καθορίζονται τα όρια σώρευσης (200.000 €). Απαιτείται από τον Ωφελούμενο (πλήρη κύριο, επικαρπωτή) δήλωση συμμόρφωσης με τον κανονισμό de minimis, όπως αυτός εκάστοτε ισχύει καθώς και προσκόμιση αντίστοιχων δηλώσεων των λοιπών συνιδιοκτητών (πλήρης κύριος, επικαρπωτής). Επιπλέον, σε περίπτωση πολλών αιτήσεων του προγράμματος στο ίδιο πρόσωπο, το συνολικό ποσό της ενίσχυσης (επιχορήγησης, επιδότησης επιτοκίου και ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης - ΑΙΕ) δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 80.000€ συμπεριλαμβανομένου του συνόλου των αιτήσεών του.

Δεν είναι επιλέξιμες κατοικίες με χρήση βραχυχρόνιας μίσθωσης.

Τα φυσικά πρόσωπα που τα ίδια και η προς ενεργειακή αναβάθμιση κατοικία τους πληρούν τις άνω προϋποθέσεις, καλούνται δυνητικοί **Ωφελούμενοι του Προγράμματος** εφόσον βάσει του εισοδήματος τους κατά το έτος αναφοράς κατατάσσονται στις κάτωθι εισοδηματικές κατηγορίες:

Πίνακας 2.2.1 Εισοδηματικές κατηγορίες

Κατηγορία	Ατομικό Εισόδημα (€)	Οικογενειακό Εισόδημα (€)
1	≤5.000	≤10.000
2	>5.000 - 10.000	>10.000 - 20.000
3	>10.000 - 20.000	>20.000 - 30.000
4	>20.000 - 30.000	>30.000 - 40.000
5	>30.000	>40.000

Στο πλαίσιο του Προγράμματος στο ετήσιο ατομικό ή οικογενειακό «**εισόδημα**» προσμετρούνται το Συνολικό Δηλωθέν εισόδημα, τα Απαλλασσόμενα και Αυτοτελή Φορολογούμενα εισοδήματα καθώς και η Προστιθέμενη Διαφορά Αντικειμενικών Δαπανών, όλων των μελών της οικογένειας του αιτούντος.

Τα άνω εισοδήματα προκύπτουν από την Πράξη Προσδιορισμού Φόρου της εκκαθαρισμένης δήλωσης φορολογικού έτους 2020. Ειδικά στην περίπτωση που δεν υφίσταται υποχρέωση υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος και αυτή τεκμηριώνεται με αντίγραφο της σχετικής υπεύθυνης δήλωσης (βλ. & κεφ 5.5 Ειδικές Περιπτώσεις αιτήσεων), το εισόδημα θεωρείται ΜΗΔΕΝ.

Εάν ο αιτών είναι έγγαμος ή αν πρόκειται για μονογονεϊκή οικογένεια, η κατάταξη στις κατηγορίες του πίνακα 2.2.1 γίνεται βάσει της στήλης «οικογενειακό εισόδημα». Για τον υπολογισμό του οικογενειακού εισοδήματος χρησιμοποιούνται τα στοιχεία του συστήματος TAXIS και αθροίζονται τα εισοδήματα του υπόχρεου υποβολής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, της συζύγου και των τέκνων που έχουν δηλωθεί ως εξαρτώμενα μέλη στην εν λόγω δήλωση και τυχόν υποβάλλουν χωριστή φορολογική δήλωση. Εάν στα πλαίσια έγγαμης σχέσης ή ύπαρξης συμφώνου συμβίωσης, το οποίο δηλώνεται στο φορολογικό Μητρώο του TAXIS, υποβάλλονται χωριστές δηλώσεις φορολογίας, γίνεται η άθροιση των επιμέρους εισοδημάτων και η αναγωγή τους σε «οικογενειακό εισόδημα». Αν η αίτηση υποβάλλεται από πρόσωπο που έχει δηλωθεί ως εξαρτώμενο τέκνο σε «οικογενειακή» φορολογική δήλωση και δηλώνει και το ίδιο εισοδήματα, η κατάταξη στις κατηγορίες του πίνακα 2.2.1 γίνεται συνυπολογίζοντας το συνολικό εισόδημα της οικογένειας στην οποία ανήκει, ως ανωτέρω.

Εάν ο αιτών (στην περίπτωση οικογένειας/ΜΣΣ, ή/και η σύζυγος/ΜΣΣ) είναι φορολογικός κάτοικος εξωτερικού, το εισόδημα του θα προκύπτει από την άθροιση του «εισοδήματος» Ελλάδας κατά την έννοια του Προγράμματος και του συνολικού δηλωθέντος εισοδήματος που έχει αποκτηθεί στη χώρα Φορολογικής Κατοικίας του (για τα ανωτέρω βλ. & κεφ 5.5 Ειδικές Περιπτώσεις αιτήσεων), για το έτος αναφοράς.

Επισημαίνεται ότι, λόγω των ηλεκτρονικών διασταυρώσεων των στοιχείων κατοικίας που καταχωρούνται στην αίτηση με τα αντίστοιχα στοιχεία που έχουν δηλωθεί στην φορολογική αρχή, είναι απαραίτητο στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος του ενοίκου (Ε1), εάν υπάρχει μίσθωση/δωρεάν παραχώρηση της κύριας κατοικίας και στην αναλυτική κατάσταση για τα μισθώματα ακίνητης περιουσίας (Ε2), καθώς και στη δήλωση στοιχείων

ακινήτων (Ε9) να εμπεριέχεται πλήρως και ορθά ο αριθμός παροχής ηλεκτρικού ρεύματος του ακινήτου.

Στα πλαίσια του Προγράμματος υπάρχουν δύο (2) διακριτοί τύποι αιτήσεων:

- i. Αίτηση Μεμονωμένου διαμερίσματος ή Μονοκατοικίας,
- ii. Αίτηση Πολυκατοικίας (συμπεριλαμβανομένων των αιτήσεων των διαμερισμάτων ως μέρος αίτησης σε πολυκατοικία),

Οι προϋποθέσεις υποβολής τους παρουσιάζονται στο κεφ. 2.3

Για αιτήσεις **μεμονωμένων διαμερισμάτων, μονοκατοικιών και διαμερισμάτων ως μέρος αίτησης σε Πολυκατοικία**, το μέγιστο ποσοστό επιχορήγησης ορίζεται ως εξής:

Πίνακας 2.2.2 Επιχορήγηση

	Ατομικό Εισόδημα (€)	Οικογενειακό Εισόδημα (€)	Ποσοστό Επιχορήγησης	
			Ιδιοκατοίκηση από τον αιτούντα	Δωρεάν Παραχώρηση σε έτερο Πρόσωπο / Ενοικίαση
1	≤5.000	≤10.000	75%	65%
2	>5.000 - 10.000	>10.000 - 20.000	70%	60%
3	>10.000 - 20.000	>20.000 - 30.000	55%	45%
4	>20.000 - 30.000	>30.000 - 40.000	45%	40%
5	>30.000	>40.000	40%	40%

-Σε περίπτωση όπου υπάρχουν πολλοί συγκύριοι και η χρήση της κύριας κατοικίας γίνεται από κάποιον από αυτούς, δικαίωμα υποβολής αίτησης στο Πρόγραμμα έχει μόνον ο συγκύριος που ιδιοκατοικεί και λαμβάνει το αντίστοιχο κλιμακωτό ποσοστό ανά εισοδηματική κατηγορία.

-Σε περίπτωση όπου η χρήση κατοικίας γίνεται από τρίτο πρόσωπο-μη συγκύριο, (δωρεάν παραχώρηση/ενοικίαση), δικαίωμα υποβολής αίτησης στο Πρόγραμμα έχει οποιοσδήποτε εκ των επικαρπωτών – πλήρων κυρίων (όχι ο ψιλός κύριος), και λαμβάνει το αντίστοιχο κλιμακωτό ποσοστό ανά εισοδηματική κατηγορία.

Για αιτήσεις **Πολυκατοικίας**, όταν συμμετέχει **το σύνολο** των χιλιοστών της Πολυκατοικίας, προβλέπεται πρόσθετη επιχορήγηση (bonus) **+10%** στο προβλεπόμενο ποσοστό επιχορήγησης του κάθε συμμετέχοντος διαμερίσματος.

Το ποσοστό επιχορήγησης αφορά στον επιλέξιμο προϋπολογισμό παρεμβάσεων. Για το υπόλοιπο ποσοστό έως το 100% του επιλέξιμου προϋπολογισμού παρεμβάσεων υφίσταται η δυνατότητα χορήγησης δανείου με επιδότηση επιτοκίου, στη βάση σχετικού αιτήματος του Ωφελούμενου.

2.3 Προϋποθέσεις για την υποβολή αιτήσεων

Περιορισμός αιτήσεων ανά ωφελούμενο:

-Για αίτηση Μεμονωμένου Διαμερίσματος ή Μονοκατοικίας, για κάθε φυσικό πρόσωπο (για κάθε ΑΦΜ αιτούντα) είναι δυνατή η υποβολή μόνο μίας (1) αίτησης, σύμφωνα με τους όρους του Προγράμματος. Η υποβολή αιτήσεων για περισσότερες ιδιοκτησίες από το ίδιο πρόσωπο επιτρέπεται μόνον εάν οι επιπλέον της μιας αίτησης αποτελούν μέρος αίτησης/αιτήσεων που αφορά σε πολυκατοικία. Ωστόσο, ισχύει το όριο σώρευσης επί του συνόλου της επιχορήγησης που αναφέρεται στο κεφ. 2.2.

-Για αίτηση Πολυκατοικίας, για κάθε ΑΦΜ διαχείρισης Πολυκατοικίας είναι δυνατή η υποβολή μόνο μίας (1) αίτησης, σύμφωνα με τους όρους του Προγράμματος.

-Για τα συμμετέχοντα διαμερίσματα ως μέρος αίτησης Πολυκατοικίας, για κάθε φυσικό πρόσωπο (για κάθε ΑΦΜ αιτούντα) είναι δυνατή η υποβολή περισσότερων αιτήσεων συμμετεχόντων διαμερισμάτων, σύμφωνα με τους όρους του Προγράμματος. Ωστόσο, ισχύει το όριο σώρευσης επί του συνόλου της επιχορήγησης που αναφέρεται στο κεφ. 2.2.

Περιορισμός αιτήσεων ανά κατοικία: Για κάθε επιλέξιμη κατοικία (μονοκατοικία, μεμονωμένο διαμέρισμα, Πολυκατοικία, ή διαμέρισμα ως μέρος αίτησης Πολυκατοικίας) του τρέχοντος Προγράμματος πρέπει να υποβληθεί μία (1) μόνον αίτηση. Κατοικίες, με την άνω έννοια, με ενεργή αίτηση σε κάποιο από τα προγράμματα ενεργειακής αναβάθμισης «Εξοικονόμηση κατ' Οίκον II» και "Εξοικονομώ-Αυτονομώ" της προγραμματικής περιόδου συγχρηματοδότησης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων 2014-2020, δεν έχουν δικαίωμα υποβολής στο τρέχον πρόγραμμα. Εξαιρέση αποτελούν οι περιπτώσεις

μεμονωμένων διαμερισμάτων με ενεργή αίτηση σε κάποιον από τους κύκλους των Προγραμμάτων «Εξοικονόμηση κατ' Οίκον ΙΙ» και "Εξοικονομώ-Αυτονομώ" της προγραμματικής περιόδου συγχρηματοδότησης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων 2014-2020, για τα οποία επιτρέπεται να μετέχουν ως διαμέρισμα-μέρος αίτησης σε πολυκατοικία αλλά μόνον για τις κοινόχρηστες παρεμβάσεις, καθώς και οι περιπτώσεις συμμετεχόντων διαμερισμάτων αίτησης πολυκατοικίας «τύπου Β» του Προγράμματος «Εξοικονομώ – Αυτονομώ», για τα οποία επιτρέπεται να μετέχουν ως μεμονωμένα διαμερίσματα.

Η υποβολή στο πληροφοριακό σύστημα περισσότερων της μίας αιτήσεων για την ίδια επιλέξιμη κατοικία από το ίδιο πρόσωπο ή άλλο συγκύριο οδηγεί, άνευ ετέρου, στην απόρριψη του συνόλου των αιτήσεων και στην περίπτωση αίτησης για την οποία έχει εκδοθεί απόφαση υπαγωγής, η τελευταία χρονολογικά αίτηση θα ανακληθεί.

Ο έλεγχος για την τήρηση των ανωτέρω αφορά το σύνολο των αιτήσεων που θα υποβληθούν στο πρόγραμμα και πραγματοποιείται από τον Φορέα Υλοποίησης του Προγράμματος πριν την έκδοση της απόφασης υπαγωγής της κάθε αίτησης.

2.3.1 Ειδικές Προϋποθέσεις υποβολής για Πολυκατοικίες

Στο πλαίσιο του προγράμματος, η αίτηση Πολυκατοικίας, που υποβάλλεται από τον εκπρόσωπο της πολυκατοικίας, συνδέεται με τις επιμέρους αιτήσεις των συμμετεχόντων διαμερισμάτων που περιλαμβάνουν κοινόχρηστες και μη κοινόχρηστες παρεμβάσεις αναβάθμισης αυτών.

Για να υποβληθεί αίτηση Πολυκατοικίας:

- Η πολυκατοικία πρέπει να έχει σε ισχύ αριθμό φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ) «διαχείρισης πολυκατοικίας».
- Μετά από απόφαση γενικής συνέλευσης, υποβάλλεται σχετική αίτηση Πολυκατοικίας από τον εκπρόσωπο των ιδιοκτητών, καθώς και επιμέρους αιτήσεις από καθένα από τους ιδιοκτήτες διαμερισμάτων που επιθυμούν να ενταχθούν στο Πρόγραμμα.
- Υποβάλλεται Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης που αφορά συνολικά στο τμήμα του κτηρίου που χρησιμοποιείται ως κατοικία, συνοδευόμενο από την Πρόταση Παρεμβάσεων.

- Πραγματοποιούνται υποχρεωτικά και κοινόχρηστες παρεμβάσεις, σύμφωνα με τον πίνακα 3.2.1.
- Οι ιδιοκτήτες διαμερισμάτων που δεν εντάσσονται ή δεν θέλουν να συμμετέχουν στο πρόγραμμα συμμετέχουν στην υλοποίηση των παρεμβάσεων που έχουν δηλωθεί στην Απόφαση Γενικής Συνέλευσης Πολυκατοικίας με ίδια κεφάλαια.

2.4 Έναρξη Επιλεξιμότητας δαπανών

Ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών ορίζεται η **01/02/2020** βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Δεν είναι επιλέξιμα έργα τα οποία, βάσει των προσκομιζόμενων παραστατικών δαπάνης, έχουν ολοκληρωθεί ως προς το φυσικό αντικείμενο ή έχουν εκτελεστεί πλήρως μέχρι και την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.

Στο άνω πλαίσιο, το Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης (Π.Ε.Α.), θα πρέπει να έχει εκδοθεί από την 01/02/2020 και μετά.

Διευκρινίζεται ότι, στα πλαίσια των απαιτήσεων του Προγράμματος γίνονται δεκτά ΠΕΑ, που έχουν εκδοθεί μετά την 27.11.2017 (ημερομηνία ενεργοποίησης του πληροφοριακού συστήματος έκδοσης Πιστοποιητικών Ενεργειακής Απόδοσης βάσει του ΚΕνΑΚ που έχει εγκριθεί με την απόφαση ΔΕΠΕΑ/οικ. 178581/30.06.2017, ΦΕΚ Β' 2367/12.07.2017), και προ τις 01/02/2020, καθώς και μελέτες και Εγκρίσεις Εργασιών Δόμησης Μικρής Κλίμακας που έχουν εκδοθεί προ τις 01/02/2020, η δαπάνη τους όμως δεν είναι επιλέξιμη από το Πρόγραμμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Ενεργειακός Στόχος & Επιλέξιμες παρεμβάσεις

3.1 Ενεργειακός Στόχος - Απαιτήσεις

Η πρόταση (συνδυασμός παρεμβάσεων) για ενεργειακή αναβάθμιση, που υποβάλλεται με την αίτηση, θα πρέπει να καλύπτει τον ελάχιστο ενεργειακό στόχο αίτησης, ως εξής:

Για όλους τους τύπους αίτησης (μεμονωμένων διαμερισμάτων, μονοκατοικιών, πολυκατοικιών), υποχρεωτική αναβάθμιση κατά τουλάχιστον τρεις (3) ενεργειακές κατηγορίες, σε σχέση με την κατάταξη στο Α' ΠΕΑ, ώστε να εξασφαλίζεται Εξοικονόμηση Πρωτογενούς Ενέργειας σε ποσοστό άνω του 30%.

Πίνακας 3.1.1 Ελάχιστος ενεργειακός στόχος κατηγοριών

Ενεργειακές κατηγορίες (κατάταξη)	Επιλέξιμη αίτηση με κατάταξη στο Α' ΠΕΑ (μονοκατοικία, μεμονωμένο διαμέρισμα, πολυκατοικία)	Ελάχιστος ενεργειακός στόχος : κατάταξη στο Β' ΠΕΑ (μονοκατοικία, μεμονωμένο διαμέρισμα, πολυκατοικία)
A+	--	--
A	--	--
B+	--	--
B	--	--
Γ	Γ	A
Δ	Δ	B+
E	E	B
Z	Z	Γ
H	H	Δ

Κάθε δομικό στοιχείο που αποτελεί τμήμα του κελύφους, καθώς και κάθε τεχνικό σύστημα, όταν τοποθετείται εκ των υστέρων ή αντικαθίστανται, πρέπει να ικανοποιεί τις ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης του Κ.Εν.Α.Κ στο βαθμό που αυτό είναι τεχνικά, λειτουργικά και οικονομικά εφικτό. Επιπλέον, εάν το υλοποιηθέν έργο αφορά σε ριζική ανακαίνιση του κτηρίου/της κτηριακής μονάδας, κατά την έννοια των διατάξεων της παρ. 12 του άρθρου 2 του ν.4122/2013, θα πρέπει, όλα τα τεχνικά συστήματα και τα δομικά στοιχεία του κελύφους να πληρούν τις ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης για υφιστάμενα κτήρια και να επιτυγχάνεται κατάταξη του κτηρίου/της κτηριακής μονάδας στην ενεργειακή κατηγορία Β, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθ. 7 του «Κανονισμού Ενεργειακής Απόδοσης Κτηρίων» (Κ.Εν.Α.Κ), στο βαθμό που αυτό είναι τεχνικά και λειτουργικά εφικτό. Σε περίπτωση που η επίτευξη της κατηγορίας Β δεν είναι τεχνικά και λειτουργικά εφικτή, το ανακαινιζόμενο κτήριο/κτηριακή μονάδα θα πρέπει να

κατατάσσεται στην ενεργειακή κατηγορία που προκύπτει από τη Μελέτη Ενεργειακής Απόδοσης.

Επισημαίνεται ότι πέραν των ελάχιστων απαιτήσεων ενεργειακής απόδοσης του Κ.Εν.Α.Κ, θα πρέπει να ικανοποιούνται και οι πρόσθετες απαιτήσεις του προγράμματος που αφορούν παρεμβάσεις (π.χ. ενεργειακοί υαλοπίνακες, υποχρέωση εγκατάστασης ηλιακού συστήματος παροχής ζεστού νερού χρήσης), όπως αυτές περιγράφονται στην ενότητα 3.3 του παρόντος.

Για τον έλεγχο των ανωτέρω απαιτήσεων θα πρέπει τα υλικά και τα συστήματα που θα χρησιμοποιηθούν για τις παρεμβάσεις **να φέρουν πιστοποίηση των ενεργειακών χαρακτηριστικών τους**. Ειδικά για τα συστήματα της κατηγορίας 3 (πλην των υποκατηγοριών 3.A, 3.H), της κατηγορίας 4 και της υποκατηγορίας 1.Z των πινάκων 3.2.1 και 4.1.1 κατωτέρω, προσκομίζεται **δελτίο προϊόντος**, όπως αυτό ορίζεται στην Οδηγία 2010/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ενεργειακή επισήμανση (Energy Labelling). Επιπρόσθετα, τα υλικά και τα ηλεκτρομηχανολογικά συστήματα, για τα οποία υφίσταται σχετική υποχρέωση από την κείμενη νομοθεσία, θα πρέπει να φέρουν **σήμανση CE**.

Επισημαίνεται ότι ο διαχειριστής (ανάδοχος ή κύριος του έργου) των αποβλήτων από εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις (Α.Ε.Κ.Κ.), σύμφωνα με τις διατάξεις της ΚΥΑ υπ' αρ. 36259/1757/Ε103/2010 (Β' 1312Β), υποχρεούται για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων αυτών, με σκοπό ιδίως την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση.

Οι παρεμβάσεις, που υποβάλλονται με την αίτηση για υπαγωγή στο Πρόγραμμα, προκύπτουν βάσει των συστάσεων του Ενεργειακού Επιθεωρητή και αφορούν αποκλειστικά τις παρακάτω κατηγορίες επιλέξιμων παρεμβάσεων.

Επισημαίνεται ότι κατά την ολοκλήρωση του έργου και βάσει του Β' ΠΕΑ θα γίνουν έλεγχοι επίτευξης τόσο για τον ελάχιστο ενεργειακό στόχο, όσο και για την εξοικονόμηση ενέργειας.

3.2 Επιλέξιμες παρεμβάσεις ανά τύπο κατοικίας

Οι παρεμβάσεις που δύναται να είναι επιλέξιμες ανά τύπο κατοικίας-αίτησης αναγράφονται στον πίνακα 3.2.1. Περιλαμβάνουν παρεμβάσεις σε κουφώματα/συστήματα

σκίασης/αερισμού, θερμομόνωση, συστήματα θέρμανσης ψύξης, συστήματα ζεστού νερού χρήσης, συσκευές διαχείρισης ενέργειας (smart home) και αναβάθμιση φωτισμού.

Πίνακας 3.2.1 Επιλεξιμότητα παρεμβάσεων ανά τύπο κατοικίας-αίτησης

Κατηγορίες / υποκατηγορίες παρεμβάσεων	Μονοκατοικία/Μεμονωμένο διαμέρισμα	Πολυκατοικία	
		Μη κοινόχρηστες (διαμέρισμα)	Κοινόχρηστες
1. ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ/ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΚΙΑΣΗΣ/ΑΕΡΙΣΜΟΣ			
1.A1 Πλαίσιο αλουμινίου με ενεργειακό υαλοπίνακα- Παράθυρο	✓	✓	✓
1.A2 Πλαίσιο αλουμινίου με ενεργειακό υαλοπίνακα – Εξωστόθυρα	✓	✓	✓
1.B1 Πλαίσιο ξύλου με ενεργειακό υαλοπίνακα – Παράθυρο	✓	✓	✓
1.B2 Πλαίσιο ξύλου με ενεργειακό υαλοπίνακα – Εξωστόθυρα	✓	✓	✓
1.Γ1 Πλαίσιο PVC με ενεργειακό υαλοπίνακα – Παράθυρο	✓	✓	✓
1.Γ2 Πλαίσιο PVC με ενεργειακό υαλοπίνακα - Εξωστόθυρα	✓	✓	✓
1.Δ Μόνον ενεργειακοί υαλοπίνακες (Χωρίς αντικατάσταση πλαισίου) ^{(1) (2)}	✓	✓	✓
1.E1 Εξωτερικό προστατευτικό φύλλο (σύστημα Κουτί-Ρολό ή Εξώφυλλο) ^{(2) (3) (4)}	✓	✓	-
1.E2 Λοιπά σταθερά ή κινητά συστήματα σκίασης ^{(2) (4)}	✓	✓	-
1.Z Συστήματα Μηχανικού Αερισμού με ανάκτηση θερμότητας ⁽⁴⁾	✓	✓	-
2. ΘΕΡΜΟΜΟΝΩΣΗ			
2.A Θερμομόνωση δώματος εξωτερικά	✓	✓	✓
2.B Θερμομόνωση στέγης ή οριζόντιας οροφής κάτω από μη θερμομονωμένη στέγη	✓	✓	✓
2.Γ1 Θερμομόνωση εξωτ. τοιχοποιίας, φέροντος οργανισμού, δαπέδου επί εδάφους επί πιλοτής, ή μη θερμαινόμενου χώρου, με επικάλυψη με συνθετικό επίχρισμα	✓	✓	✓
2.Γ2 Θερμομόνωση εξωτ. τοιχοποιίας, φέροντος οργανισμού, δαπέδου επί πιλοτής, ή μη θερμαινόμενου χώρου, με επικάλυψη με ελαφρά πετάσματα	✓	✓	✓

Κατηγορίες / υποκατηγορίες παρεμβάσεων	Μονοκατοικία / Μεμονωμένο διαμέρισμα	Πολυκατοικία	
		Μη κοινόχρηστες (διαμέρισμα)	Κοινόχρηστες
3. ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΘΕΡΜΑΝΣΗΣ/ΨΥΞΗΣ			
3.A Διατάξεις αυτομάτου ελέγχου λειτουργίας συστήματος θέρμανσης ^{(5) (6)}	✓	✓ ⁽⁶⁾	✓ ⁽⁶⁾
3.B Σύστημα καυστήρα – λέβητα Φυσικού Αερίου / Υγραερίου ⁽⁷⁾	✓	✓	✓
3.Γ Σύστημα Α/Θ (Θέρμανσης – Ψύξης / Ελάχιστη απαίτηση ενεργειακής σήμανσης στους 55°C) ⁽⁷⁾	✓	✓	✓
3.Δ Σύστημα γεωθερμικής αντλίας θερμότητας ⁽⁷⁾	✓	✓	✓
3.Ε Σύστημα συμπαραγωγής Φ.Α. (ΣΗΘΥΑ) ⁽⁷⁾	✓	✓	✓
3.ΣΤ Σύστημα λέβητα βιομάζας - πελλέτας ξύλου ⁽⁷⁾	✓	✓	✓
3.Ζ Αντλίες θερμότητας αέρα – αέρα διαιρούμενου τύπου (split unit) για θέρμανση/ψύξη χώρου ^{(4) (8)}	✓	✓	–
3.Η Σύστημα Ενδοδαπέδιας Θέρμανσης ^{(4) (13)}	✓	✓	–
4. ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΖΝΧ			
4.A Ηλιακό θερμοσιφωνικό σύστημα συλλέκτη – ταμιευτήρα αποθήκευσης ΖΝΧ ^{(4) (9) (10)}	✓	✓	–
4.B Ηλιοθερμικό σύστημα συλλέκτη – ταμιευτήρα αποθήκευσης ΖΝΧ βεβιασμένης κυκλοφορίας ^{(6) (9) (10)}	✓	✓ ⁽⁶⁾	✓ ⁽⁶⁾
4.Γ Ηλιοθερμικό σύστημα παροχής ΖΝΧ και υποβοήθησης θέρμανσης χώρου ^{(6) (9) (10)}	✓	✓ ⁽⁶⁾	✓ ⁽⁶⁾
4.Δ Αντλία θερμότητας ^{(4) (9)}	✓	✓	–
5. ΛΟΙΠΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ			
5.A Συσκευές διαχείρισης ενέργειας (smarthome) ^{(4) (11) (12)}	✓	✓	–
5.B Αναβάθμιση φωτισμού (μόνο για πολυκατοικία) ⁽¹¹⁾	–	–	✓

✓ = επιλέξιμη , – = μη επιλέξιμη

Περιορισμοί:

(1)	Αφορά επιλέξιμες κατοικίες/διαμερίσματα προστατευόμενα ως μέρος συγκεκριμένου περιβάλλοντος ή λόγω της ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής ή ιστορικής τους αξίας, όπως διατηρητέα και εντός παραδοσιακών οικισμών κτήρια, στο βαθμό που η συμμόρφωση προς ορισμένες ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης θα αλλοίωνε κατά τρόπο μη αποδεκτό το χαρακτήρα ή την εμφάνισή τους. Στην περίπτωση αυτή ο Ενεργειακός Επιθεωρητής θα πρέπει στο Έντυπο Καταγραφής παρεμβάσεων (Παρ. VI) να δηλώνει το συνολικό U του κουφώματος που επιτεύχθηκε με το υλικό που τοποθετήθηκε.
(2)	Ανώτατο όριο δαπάνης ανεξαρτήτως συντελεστή θερμοπερατότητας U. Για την καταχώρηση στον πίνακα παρεμβάσεων επιλέγεται κατηγορία U I.
(3)	Συμπληρωματικές παρεμβάσεις (επιλογή υποχρεωτικά σε συνδυασμό με αντικατάσταση κουφωμάτων).
(4)	Παρέμβαση μη επιλέξιμη ως κοινόχρηστη (για αίτηση πολυκατοικίας).
(5)	Ανώτατο όριο δαπάνης ανεξαρτήτως ισχύος. Για την καταχώρηση στον πίνακα παρεμβάσεων επιλέγεται κατηγορία ισχύος I.
(6)	Στην περίπτωση αίτησης πολυκατοικίας δεν επιτρέπεται οι δαπάνες να αφορούν ταυτόχρονα κοινόχρηστες και μη κοινόχρηστες παρεμβάσεις.
(7)	Η επιλέξιμη δαπάνη αφορά μόνο ένα σύστημα θέρμανσης (ατομικό / κοινόχρηστο) και όχι περισσότερα των υποκατηγοριών 3.B έως 3.ΣΤ
(8)	Με μέγιστο την τοποθέτηση 3 εξωτερικών μονάδων.
(9)	Η επιλέξιμη δαπάνη αφορά μόνο ένα σύστημα παροχής ZNX και όχι περισσότερα των υποκατηγοριών 4.A έως 4.Δ.
(10)	Για όσες επιλέξιμες κατοικίες δεν υπάρχει εγκατεστημένο σύστημα ZNX με χρήση ΑΠΕ, είναι υποχρεωτική η εγκατάσταση ηλιακού συστήματος για την παροχή ZNX, εκτός εάν αυτό δεν είναι εφικτό και υπάρχει σχετική τεκμηρίωση του Ενεργειακού Επιθεωρητή.
(11)	Επιλέξιμη παρέμβαση μόνον όταν περιλαμβάνονται στην πρόταση αναβάθμισης και παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας των κατηγοριών 1 έως 4. Ο Ενεργειακός Επιθεωρητής πρέπει να δηλώσει την εκτιμώμενη εξοικονόμηση ενέργειας που επιτυγχάνεται από την υλοποίησή τους.
(12)	Έξυπνα συστήματα διαχείρισης του συστήματος θέρμανσης που τοποθετούνται στα πλαίσια της παρούσας παρέμβασης, δεν μπορούν να είναι ταυτόχρονα επιλέξιμα και στην υποκατηγορία 3.A.
(13)	Επιλέξιμη παρέμβαση μόνον όταν περιλαμβάνονται στην πρόταση αναβάθμισης και παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας των κατηγοριών 3Γ ή 3Δ.

3.3 Περιγραφή των επιλέξιμων παρεμβάσεων

1. Αντικατάσταση Κουφωμάτων. Βάσει των απαιτήσεων του προγράμματος για ενεργειακή αναβάθμιση, στην κατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες:

(i) Η αντικατάσταση υφιστάμενων κουφωμάτων με θερμομονωτικά / θερμοδιακοπτόμενα (για την περίπτωση όπου τοποθετούνται πλαίσια αλουμινίου) πλαίσια και με κατ' ελάχιστο διπλούς ενεργειακούς υαλοπίνακες (με επίστρωση χαμηλής εκπομπής), συμπεριλαμβανομένης της αποξήλωσης, και των εργασιών που απαιτούνται για την τελική διαμόρφωση του δομικού στοιχείου (υποκατηγορίες 1.A1, 1.A2, 1.B1, 1.B2, 1.Γ1, 1.Γ2). Επίσης, είναι επιλέξιμη η αντικατάσταση εξώπορτας σε μονοκατοικία/πολυκατοικία, και η αντικατάσταση κουφωμάτων κλιμακοστασίου και φωταγωγού, σε πολυκατοικία. Επισημαίνεται ότι στην κατηγορία αυτή δεν συμπεριλαμβάνονται τα «ανοίγματα» προς εσωτερικούς χώρους του κτηρίου, θερμαινόμενους ή μη (π.χ. πόρτα διαμερίσματος).

Η μέγιστη επιλέξιμη δαπάνη, ανά επιφάνεια κουφώματος, διαφοροποιείται ανάλογα με τον τύπο του κουφώματος (θύρα-παράθυρο), το υλικό κατασκευής του πλαισίου (αλουμίνιο, ξύλο, συνθετικό υλικό), και τον συντελεστή θερμοπερατότητας μόνον του συνδυασμού πλαισίου-υαλοπίνακα-αποστάτη, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η ύπαρξη νυχτερινής μόνωσης, δηλαδή ρολού-εξώφυλλου, ή επικαθήμενου κουτιού.

Σημειώνεται ότι επιλέξιμα είναι τα κουφώματα των οποίων οι εμφανείς πλευρές των διατομών να ταξινομούνται έως και την κλάση ακουστότητας E σύμφωνα με το πρότυπο ΕΛΟΤ EN 13501-1. Επισημαίνεται ότι για τον υπολογισμό του κριτηρίου K1 (βλ. κεφ. 5.6), το κόστος των παρεμβάσεων 1.A1 και 1.A2 θα πολλαπλασιάζεται με το 0.40 καθότι το αλουμίνιο χαρακτηρίζεται ως άκαυστο υλικό, σύμφωνα με τον Πίνακα Δ4 του Παραρτήματος Δ του κανονισμού πυροπροστασίας κτιρίων (Π.Δ. 41/2018, ΦΕΚ 80/Α/7-5-2018).

(ii) Η αντικατάσταση μόνο του υαλοπίνακα (υποκατηγορία 1.Δ) με κατ' ελάχιστο διπλό ενεργειακό υαλοπίνακα με επίστρωση χαμηλής εκπομπής (συμπεριλαμβανομένων των εργασιών προσαρμογής του πλαισίου όπου απαιτείται) για επιλέξιμες κατοικίες/διαμερίσματα/πολυκατοικίες, προστατευόμενα ως μέρος συγκεκριμένου περιβάλλοντος ή λόγω της ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής ή ιστορικής τους αξίας όπως διατηρητέα και εντός παραδοσιακών οικισμών κτήρια, στο βαθμό που η συμμόρφωση προς ορισμένες ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης θα αλλοίωνε κατά τρόπο μη αποδεκτό τον χαρακτήρα ή την εμφάνισή τους και υπό την προϋπόθεση ότι επιτυγχάνεται

ταυτόχρονα ενεργειακή αναβάθμιση του κουφώματος (υφιστάμενο πλαίσιο και νέος διπλός ενεργειακός υαλοπίνακας) πάνω από τις ελάχιστες απαιτήσεις του Κ.Εν.Α.Κ.

(iii) Η τοποθέτηση εξωτερικών προστατευτικών φύλλων (υποκατηγορία 1.Ε1) με σύστημα κουτί-ρολό ή εξώφυλλα, ως συμπληρωματικές (και όχι αυτοτελείς) δαπάνες της αντικατάστασης κουφωμάτων. Στην περίπτωση που επιλέγεται επικαθήμενο σύστημα κουτί-ρολό, το κουτί πρέπει να είναι θερμοδιακοπτόμενο / θερμομονωμένο.

(iv) Η τοποθέτηση σταθερών ή κινητών συστημάτων σκίασης (υποκατηγορία 1.Ε2) όπως σκίαστρα και τέντες, συμπεριλαμβανομένων του εξοπλισμού στήριξης και των εργασιών εγκατάστασης των συστημάτων αυτών.

(v) Η εγκατάσταση κεντρικού ή μη κεντρικού συστήματος μηχανικού αερισμού (υποκατηγορία 1.Ζ) με ανάκτηση θερμότητας. Το σύστημα εξαερισμού ή μηχανικού αερισμού πρέπει να είναι σύμφωνο με τις ενωσιακές ενεργειακές απαιτήσεις. Η εγκατάσταση κεντρικού συστήματος μηχανικού αερισμού με ανάκτηση θερμότητας, συμπεριλαμβάνει τους διακλαδωτές, τα εσωτερικά και εξωτερικά στόμια προσαγωγής και απαγωγής, τα φίλτρα, τις ηχοπαγίδες και τα συστήματα ελέγχου.

2. Τοποθέτηση/αναβάθμιση θερμομόνωσης. Με στόχο τη θερμομονωτική προστασία του κτηριακού κελύφους, είναι επιλέξιμη η τοποθέτηση θερμομόνωσης (εξωτερικά ή εσωτερικά) α) στην επιστέγαση (είτε αυτή διαμορφώνεται ως επίπεδο δώμα είτε ως οροφή κάτω από μη θερμομονωμένη στέγη), β) στην εξωτερική τοιχοποιία και στον φέροντα οργανισμό και γ) στο δάπεδο είτε επάνω από ανοιχτό υπόστυλο χώρο (pilotis) είτε από άλλο μη θερμαινόμενο χώρο (π.χ. δάπεδο ισογείου). Ο συντελεστής θερμοπερατότητας του δομικού στοιχείου που προκύπτει μετά την εφαρμογή της θερμομονωτικής στρώσης θα πρέπει να καλύπτει τις ελάχιστες απαιτήσεις του Κ.Εν.Α.Κ.

Αναλυτικότερα, στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

(i) Η εξωτερική θερμομόνωση δώματος, ανεστραμμένη ή μη, με τη δημιουργία στρώσης ρύσεων, τη στεγανοποίηση, το θερμομονωτικό υλικό, το γεωύφασμα και την τελική επικάλυψη (υποκατηγορία 2Α).

(ii) Η θερμομόνωση στέγης ή πλάκας κάτω από μη θερμομονωμένη στέγη, με τη δημιουργία στρώσης εξομάλυνσης και την θερμομονωτική στρώση (υποκατ. 2Β).

(iii) Η θερμομόνωση (εξωτερικά ή από την εσωτερική πλευρά) του λοιπού κελύφους, δηλαδή εξωτερικής τοιχοποιίας, φέροντος οργανισμού και δαπέδου επί εδάφους επί πιλοτής ή μη θερμαινόμενου χώρου, πλάκας δώματος από την εσωτερική πλευρά, με

θερμομονωτικά υλικά και με επικάλυψη κατά περίπτωση οργανικό επίχρισμα ή ελαφρά πετάσματα π.χ. γυψοσανίδα (υποκατηγορίες 2.Γ1, 2.Γ2).

Η μέγιστη επιλέξιμη δαπάνη, ανά επιφάνεια θερμομονωμένου δομικού στοιχείου, διαφοροποιείται ανάλογα τον τύπο του δομικού στοιχείου (δώμα, στέγη, τοιχοποιία/φέρων οργανισμός, δάπεδο), το είδος της τελικής επικάλυψης (επίχρισμα ή ελαφρύ πέτασμα) και τη θερμική αντίσταση του θερμομονωτικού υλικού.

3. Αναβάθμιση συστήματος θέρμανσης/ψύξης. Στην κατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες:

(i) Η εγκατάσταση νέου ή αντικατάσταση υφιστάμενου συστήματος θέρμανσης με καινούριο σύστημα (κεντρικό ή ατομικό), φυσικού αερίου/υγραερίου/βιομάζας/αντλίας θερμότητας / Σ.Η.Θ.Υ.Α. Η εγκατάσταση/αντικατάσταση αφορά στον ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό του λεβητοστασίου (λέβητας, καυστήρας, κυκλοφορητής, αυτοματισμοί, καμινάδα κ.λπ.) στο σύνολό του, και στο δίκτυο διανομής (θερμομονωμένο κατά Κ.Εν.Α.Κ). Είναι επιλέξιμη (στην επιφάνεια που θερμαίνει) η τοποθέτηση ενδοδαπέδιου συστήματος θέρμανσης (υποκατηγορία 3.Η) μόνον σε συνδυασμό με σύστημα θέρμανσης αντλίας θερμότητας (υποκατηγορία 3.Γ) ή γεωθερμικής αντλίας θερμότητας (υποκατηγορία 3.Δ).

Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες για λοιπές τερματικές μονάδες απόδοσης θερμότητας (σώματα καλοριφέρ, fan coils). Η επιλέξιμη δαπάνη αφορά μόνο ένα σύστημα θέρμανσης (ατομικό / κοινόχρηστο) και όχι περισσότερα των υποκατηγοριών 3.Β έως 3.ΣΤ του πίνακα 4.1.1.

Η μέγιστη επιλέξιμη δαπάνη, διαφοροποιείται ανάλογα με την ισχύ του συστήματος. Στην περίπτωση συστήματος θέρμανσης (κατηγορίες 3.Β έως 3.ΣΤ) που αποτελείται είτε από συστοιχίες μονάδων (π.χ. λέβητες αερίου) είτε από ανεξάρτητα συστήματα ανά τμήμα κτηρίου (π.χ. Α/Θ ανά όροφο) η επιλέξιμη δαπάνη αφορά στο σύνολο της εγκατεστημένης ισχύος (σαν να ήταν μια μονάδα) και όχι κάθε μονάδας ξεχωριστά.

(ii) Η εγκατάσταση αντλίας θερμότητας αέρα-αέρα διαιρούμενου τύπου split unit, multi split unit (υποκατηγορία 3.Ζ) για θέρμανση/ψύξη χώρου. Επιτρέπεται η αντικατάσταση υφιστάμενων συστημάτων εφόσον δεν πληρούν τις ελάχιστες απαιτήσεις του Κ.Εν.Α.Κ και αυτό τεκμηριώνεται από τον Ενεργειακό Επιθεωρητή. Στις περιπτώσεις

που εγκαθίσταται σύστημα multi split unit, κάθε τέτοιο σύστημα λογίζεται ως μία (1) μονάδα, ανεξαρτήτως του αριθμού των εσωτερικών μονάδων.

(iii) Η εγκατάσταση διατάξεων αυτομάτου ελέγχου της λειτουργίας του συστήματος θέρμανσης (υποκατηγορία 3.A), όπως χρονοπρογραμματιζόμενοι θερμοστάτες χώρου, συστήματα αντιστάθμισης θερμοκρασίας προσαγωγής ή αναλογικής ρύθμισης της θερμικής ισχύος ή/και υδραυλικής εξισορρόπησης των δικτύων και ρύθμισης της ροής σε μερικά φορτία (τρίοδες ή τετράοδες ηλεκτροβάννες, ρυθμιστές στροφών κυκλοφορητών, κ.λπ.), αναλογικοί θερμοστάτες-ελεγκτές (αποκλείονται οι απλοί θερμοστάτες χώρων on/off), θερμοστατικές κεφαλές θερμαντικών σωμάτων, κ.λπ. συμπεριλαμβανομένων συστημάτων θερμιδομέτρησης για την κατανομή δαπανών θέρμανσης, εφόσον η κατηγορία διατάξεων αυτομάτου ελέγχου (της εγκατάστασης) αναβαθμίζεται κατά μία τουλάχιστον κατηγορία του πίνακα 5.5 «Κατηγορίες διατάξεων ελέγχου & αυτοματισμών» της Τ.Ο.Τ.Ε.Ε. 20701-1/2017. Στην υποκατηγορία αυτή, γίνονται αποδεκτές και οι δαπάνες εργασιών για την αναβάθμιση της παροχής για την εγκατάσταση αντλίας θερμότητας, με εξαίρεση τη δαπάνη για την επαύξηση ισχύος της παροχής, που καταβάλλεται στον Διαχειριστή του Δικτύου (Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε.).

4. Σύστημα ζεστού νερού χρήσης (ZNX) με χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ). Στην κατηγορία αυτή είναι επιλέξιμη η τοποθέτηση αντλίας θερμότητας, ηλιακού συστήματος για την παροχή ζεστού νερού χρήσης ή/και υποβοήθηση του κυρίως συστήματος θέρμανσης (συλλέκτης, δοχείο αποθήκευσης νερού, βάση στήριξης, νέο δίκτυο σωληνώσεων θερμομονωμένο κατά Κ.Εν.Α.Κ, κ.λπ.). Η επιλέξιμη δαπάνη αφορά μόνο ένα σύστημα παροχής ZNX και όχι περισσότερα των υποκατηγοριών 4.A έως 4.Δ του πίνακα 4.1.1.

Για όσες επιλέξιμες κατοικίες δεν υπάρχει εγκατεστημένο σύστημα ZNX με χρήση ΑΠΕ, είναι **υποχρεωτική** η εγκατάσταση ηλιακού συστήματος για την παροχή ZNX, εκτός εάν αυτό δεν είναι εφικτό και υπάρχει σχετική τεκμηρίωση του Ενεργειακού Επιθεωρητή.

5. Λοιπές παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας. Στην κατηγορία αυτή επιλέξιμες παρεμβάσεις είναι οι:

(i) Εγκατάσταση έξυπνων συστημάτων διαχείρισης (smart home), τα οποία συμβάλουν στην εξοικονόμηση ενέργειας (υποκατηγορία 5.A).

Η παρέμβαση είναι επιλέξιμη **μόνον** όταν περιλαμβάνονται στην πρόταση ενεργειακής αναβάθμισης και παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας (κατηγορίες 1 έως 4).

Είναι επιλέξιμα έξυπνα συστήματα και τεχνολογίες, οι οποίες:

- α) προσαρμόζουν και διατηρούν την κατανάλωση ενέργειας (συσσκευές, φωτισμός, θέρμανση, ζεστό νερό κ.λπ.) στα επίπεδα που επιλέγουν οι χρήστες με στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας,
- β) συγκεντρώνουν, αναλύουν και παρουσιάζουν τα στοιχεία κατανάλωσης ενέργειας,
- γ) προσαρμόζουν και διατηρούν τα επίπεδα σκίασης για την επίτευξη της βέλτιστης εξοικονόμησης ενέργειας.

Τα επιλέξιμα συστήματα, ρυθμίζουν τη λειτουργία ολόκληρου κτηρίου ή κτηριακής μονάδας και είναι **υποχρεωτικό** να περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

Έξυπνα συστήματα διαχείρισης ηλεκτρικών φορτίων

Συστήματα τα οποία καθιστούν δυνατό τον έλεγχο και την αυξομείωση της έντασης φωτισμού, (π.χ. έξυπνοι αισθητήρες για την ανίχνευση κίνησης των χρηστών ή/και των συνθηκών περιβάλλοντος (νύχτα/ημέρα), έξυπνες λάμπες, αυτοματισμοί σκίασης κ.λπ.) ή τον έλεγχο άλλου ηλεκτρικού φορτίου (π.χ. έξυπνος διακόπτης για διαχείριση του θερμοσίφωνα), καθώς και την καταγραφή της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας.

Έξυπνα συστήματα Θέρμανσης/ψύξης

Συστήματα και αισθητήρες, που έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθούν και να ρυθμίζουν διακριτά τη θερμοκρασία σε κάθε χώρο. (π.χ. έξυπνοι θερμοστάτες, έξυπνες πρίζες, έξυπνοι διακόπτες, έξυπνο ρελέ κ.λπ.).

Έξυπνα συστήματα Απομακρυσμένου ελέγχου και παρακολούθησης

Συστήματα που παρέχουν στους χρήστες τη δυνατότητα, μέσω κατάλληλου εξοπλισμού (π.χ. κεντρική συσκευή που συνδέεται με τις υπόλοιπες και συντονίζει το συνολικό σύστημα) και λογισμικού, για λήψη αναφορών και ειδοποιήσεων που σχετίζονται με τις ενεργειακές του καταναλώσεις καθώς και τον απομακρυσμένο έλεγχο και διαχείριση των συσκευών (π.χ. ειδοποίηση χρήστη εάν έχει μείνει ανοιχτή κάποια συσκευή, εάν δεν έχουν σβήσει όλα τα φώτα, έξυπνοι αισθητήρες διαρροής, θερμοκρασίας, υγρασίας, κ.λπ.).

Δεν μπορούν να είναι ταυτόχρονα επιλέξιμα και στην παρέμβαση «3.Α Διατάξεις αυτομάτου ελέγχου λειτουργίας συστήματος θέρμανσης», έξυπνα συστήματα διαχείρισης του συστήματος θέρμανσης, που τοποθετούνται στα πλαίσια της παρούσας παρέμβασης.

Δεν είναι επιλέξιμα συστήματα που αφορούν συσκευές παρακολούθησης και συστήματα ασφαλείας.

(ii) Αναβάθμιση φωτισμού των κοινόχρηστων χώρων πολυκατοικίας (υποκατηγορία 5.Β)

Η παρέμβαση είναι επιλέξιμη **μόνον** όταν περιλαμβάνονται στην πρόταση ενεργειακής αναβάθμισης και παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας (κατηγορίες 1 έως 4).

Η παρέμβαση περιλαμβάνει την αντικατάσταση όλων των φωτιστικών σημείων με λαμπτήρες LED και την αντικατάσταση του συστήματος χρονισμού φωτισμού, με έξυπνο σύστημα που περιλαμβάνει τουλάχιστον ένα από τα ακόλουθα: αισθητήρες κίνησης, αισθητήρες ημέρας/νύχτας, σημείο ενεργοποίησης φωτισμού αναλόγως εισόδου/εξόδου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Επιλέξιμος Προϋπολογισμός

4.1 Επιλέξιμος Προϋπολογισμός Παρεμβάσεων

Τα ανώτατα όρια επιλέξιμων δαπανών για τις κατηγορίες επιλέξιμων παρεμβάσεων και τις υποκατηγορίες τους, που αναλύθηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο, αναγράφονται στον πίνακα 4.1.1 και παρουσιάζονται, ανά κατηγορία δαπάνης, βάσει των ενεργειακών τους χαρακτηριστικών.

Πίνακας 4.1.1 Ανώτατα όρια δαπανών των επιλέξιμων παρεμβάσεων

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ / ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ	ΑΝΩΤΑΤΑ ΟΡΙΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ - ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ (€/m ² ή ανά μονάδα)		
	I	II	III
1. ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ/ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΚΙΑΣΗΣ/ΑΕΡΙΣΜΟΣ			
<i>Συντελεστής θερμοπερατότητας U [W/(m² · K)]</i>	2 ≤ U < 3,2	U < 2,0	
1.A1 Πλαίσιο αλουμινίου με ενεργειακό υαλοπίνακα- Παράθυρο	430	500	
1.A2 Πλαίσιο αλουμινίου με ενεργειακό υαλοπίνακα – Εξωστόθυρα	350	400	
1.B1 Πλαίσιο ξύλου με ενεργειακό υαλοπίνακα – Παράθυρο	550	620	
1.B2 Πλαίσιο ξύλου με ενεργειακό υαλοπίνακα – Εξωστόθυρα	450	500	
1.Γ1 Πλαίσιο PVC με ενεργειακό υαλοπίνακα – Παράθυρο	290	310	
1.Γ2 Πλαίσιο PVC με ενεργειακό υαλοπίνακα - Εξωστόθυρα	210	280	
1.Δ Μόνο ενεργειακοί υαλοπίνακες (Χωρίς αντικατάσταση πλαισίου) ^{(1) (2)}	120		
1.E1 Εξωτερικό προστατευτικό φύλλο (σύστημα Κουτί-Ρολό, ή Εξώφυλλο) ^{(2) (3) (4)}	160		
1.E2 Λοιπά σταθερά ή κινητά συστήματα σκίασης ^{(2) (4)}	40		
1.Z Συστήματα Μηχανικού Αερισμού με ανάκτηση θερμότητας ⁽⁴⁾ (€/μονάδα)	I	II	III
	Μη κεντρικά	Κεντρικά < 600m ³ /h	Κεντρικά > 600m ³ /h
	850	4.600	6.900

Περιορισμοί:

(1)	Αφορά επιλέξιμες κατοικίες/διαμερίσματα προστατευόμενα ως μέρος συγκεκριμένου περιβάλλοντος ή λόγω της ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής ή ιστορικής τους αξίας, όπως διατηρητέα και εντός παραδοσιακών οικισμών κτήρια, στο βαθμό που η συμμόρφωση προς ορισμένες ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης θα αλλοίωνε κατά τρόπο μη αποδεκτό το χαρακτήρα ή την εμφάνισή τους. Στην περίπτωση αυτή ο Ενεργειακός Επιθεωρητής θα πρέπει στο Έντυπο Καταγραφής παρεμβάσεων (Παρ. VI) να δηλώνει το συνολικό U του κουφώματος που επιτεύχθηκε με το υλικό που τοποθετήθηκε.
(2)	Ανώτατο όριο δαπάνης ανεξαρτήτως συντελεστή θερμοπερατότητας U. Για την καταχώρηση στον πίνακα παρεμβάσεων επιλέγεται κατηγορία U I.
(3)	Συμπληρωματικές παρεμβάσεις (επιλογή υποχρεωτικά σε συνδυασμό με αντικατάσταση κουφωμάτων).
(4)	Παρέμβαση μη επιλέξιμη ως κοινόχρηστη (για αίτηση πολυκατοικίας).

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ / ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ	ΑΝΩΤΑΤΑ ΟΡΙΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ - ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ (€/m ²)	
	I	II
2. ΘΕΡΜΟΜΟΝΩΣΗ	0,9 < R ≤ 1,8	R > 1,8
Θερμική Αντίσταση R [(m ² .K)/W]		
2.A Θερμομόνωση δώματος εξωτερικά	50	55
2.B Θερμομόνωση στέγης ή οριζόντιας οροφής κάτω από μη θερμομονωμένη στέγη	20	29
2.Γ1 Θερμομόνωση εξωτ. τοιχοποιίας, φέροντος οργανισμού, δαπέδου επί εδάφους επί πιλοτής, ή μη θερμαινόμενου χώρου, με επικάλυψη με συνθετικό επίχρισμα	52	63
2.Γ2 Θερμομόνωση εξωτ. τοιχοποιίας, φέροντος οργανισμού, δαπέδου επί πιλοτής, ή μη θερμαινόμενου χώρου, με επικάλυψη με ελαφρά πετάσματα	33	40

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ / ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ	ΑΝΩΤΑΤΑ ΟΡΙΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ - ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ (€/μονάδα)							
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
3. ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΘΕΡΜΑΝΣΗΣ/ΨΥΞΗΣ	P ≤ 8	8 < P ≤ 14	14 < P ≤ 20	20 < P ≤ 35	35 < P ≤ 50	50 < P ≤ 100	100 < P ≤ 200	P > 200
<i>Θερμική Ισχύς P (kW)</i>								
3.A Διατάξεις αυτομάτου ελέγχου λειτουργίας συστήματος θέρμανσης ⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾	690€ ανά αίτηση με ανώτατο όριο 6.900€ για πολυκατοικία							
3.B Σύστημα καυστήρα – λέβητα Φυσικού Αερίου / Υγραερίου ⁽⁷⁾	2.900			4.000	6.800	12.650	17.800	23.900
3.Γ Σύστημα Α/Θ (Θέρμανσης – Ψύξης / Ελάχιστη απαίτηση ενεργειακής σήμανσης στους 55°C) ⁽⁷⁾	6.550	8.150	10.800	15.750	26.200	28.000		
3.Δ Σύστημα γεωθερμικής αντλίας θερμότητας ⁽⁷⁾	5.650	7.350	10.450	15.300	26.550	28.000		
3.E Σύστημα συμπαραγωγής Φ.Α. (ΣΗΘΥΑ) ⁽⁷⁾	16.100	24.150	28.000					
3.ΣΤ Σύστημα λέβητα βιομάζας-πελλέτας ξύλου) ⁽⁷⁾	7.950			8.650	9.800	15.300	28.000	
	I	II						
<i>Ψυκτική Ισχύς μονάδος P(kW)</i>	P ≤ 3.8	P > 3.8						
3.Z Αντλίες θερμότητας αέρα – αέρα διαιρούμενου τύπου (splitunit) για θέρμανση/ψύξη χώρου ⁽⁴⁾ ⁽⁸⁾	1.000	1.700						
	ΑΝΩΤΑΤΑ ΟΡΙΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ - ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ (€/m2 της επιφάνειας που θερμαίνει)							
3.H Σύστημα Ενδοδαπέδιας Θέρμανσης ⁽⁴⁾ ⁽¹³⁾	40							

Περιορισμοί:

(4)	Παρέμβαση μη επιλέξιμη ως κοινόχρηστη (για αίτηση πολυκατοικίας).
(5)	Ανώτατο όριο δαπάνης ανεξαρτήτως ισχύος. Για την καταχώρηση στον πίνακα παρεμβάσεων επιλέγεται κατηγορία ισχύος I.
(6)	Στην περίπτωση αίτησης πολυκατοικίας δεν επιτρέπεται οι δαπάνες να αφορούν ταυτόχρονα κοινόχρηστες και μη κοινόχρηστες παρεμβάσεις.
(7)	Η επιλέξιμη δαπάνη αφορά μόνο ένα σύστημα θέρμανσης (ατομικό / κοινόχρηστο) και όχι περισσότερα των υποκατηγοριών 3.B έως 3.ΣΤ.
(8)	Με μέγιστο την τοποθέτηση 3 εξωτερικών μονάδων.
(13)	Επιλέξιμη παρέμβαση μόνον όταν περιλαμβάνονται στην πρόταση αναβάθμισης η παρέμβαση εξοικονόμησης ενέργειας της κατηγορίας 3Γ ή 3Δ.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ / ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ	ΑΝΩΤΑΤΑ ΟΡΙΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ - ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ (€/μονάδα)		
	I	II	III
4. ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΖΝΧ			
<i>Χωρητικότητα αποθήκευσης V (lt)</i>	V ≤ 135	135 < V ≤ 185	V > 185
4.A Ηλιακό θερμοσιφωνικό σύστημα συλλέκτη – ταμιευτήρα αποθήκευσης ΖΝΧ ⁽⁴⁾ ⁽⁹⁾ ⁽¹⁰⁾	1.150	1.450	1.700
4.B Ηλιοθερμικό σύστημα συλλέκτη – ταμιευτήρα αποθήκευσης ΖΝΧ βεβιασμένης κυκλοφορίας ⁽⁶⁾ ⁽⁹⁾ ⁽¹⁰⁾	3.450€ ανά αίτηση με ανώτατο όριο 6.900€ για πολυκατοικία		
4.Γ Ηλιοθερμικό σύστημα παροχής ΖΝΧ και υποβοήθησης θέρμανσης χώρου ⁽⁶⁾ ⁽⁹⁾ ⁽¹⁰⁾	11.500€ ανά αίτηση με ανώτατο όριο 28.000€ για πολυκατοικία		
4.Δ Αντλία θερμότητας ⁽⁴⁾ ⁽⁹⁾	1.700€ ανά αίτηση		

Περιορισμοί:

(4)	Παρέμβαση μη επιλέξιμη ως κοινόχρηστη (για αίτηση πολυκατοικίας).
(6)	Στην περίπτωση αίτησης πολυκατοικίας δεν επιτρέπεται οι δαπάνες να αφορούν ταυτόχρονα κοινόχρηστες και μη κοινόχρηστες παρεμβάσεις.
(9)	Η επιλέξιμη δαπάνη αφορά μόνο ένα σύστημα παροχής ΖΝΧ και όχι περισσότερα των υποκατηγοριών 4.Α έως 4.Δ.
(10)	Για όσες επιλέξιμες κατοικίες δεν υπάρχει εγκατεστημένο σύστημα ΖΝΧ με χρήση ΑΠΕ, είναι υποχρεωτική η εγκατάσταση ηλιακού συστήματος για την παροχή ΖΝΧ, εκτός εάν αυτό δεν είναι εφικτό και υπάρχει σχετική τεκμηρίωση του Ενεργειακού Επιθεωρητή.

Σημείωση:

Σε περίπτωση που στο σύστημα θέρμανσης περιλαμβάνεται και η παροχή ζεστού νερού χρήσης (ΖΝΧ) και ο ταμιευτήρας αποθήκευσης του ΖΝΧ είναι ενσωματωμένος στο σύστημα θέρμανσης, δεν είναι επιλέξιμες οι παρεμβάσεις 4.Α, 4.Γ, 4.Δ, ενώ γίνεται απομείωση της τιμής στην 4.Β, κατά το ποσό που αναφέρεται στον Οδηγό.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ / ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ	ΑΝΩΤΑΤΑ ΟΡΙΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ - ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ
5. ΛΟΙΠΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ	
5.A Συσκευές διαχείρισης ενέργειας (smarthome) ^{(4) (11) (12)}	2.500€ ανά αίτηση
5.B Αναβάθμιση φωτισμού (μόνο για πολυκατοικία) ⁽¹¹⁾	580€ ανά αίτηση πολυκατοικίας

Περιορισμοί:

(4)	Παρέμβαση μη επιλέξιμη ως κοινόχρηστη (για αίτηση πολυκατοικίας).
(11)	Επιλέξιμη παρέμβαση μόνον όταν περιλαμβάνονται στην πρόταση αναβάθμισης και παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας των κατηγοριών 1 έως 4. Ο Ενεργειακός Επιθεωρητής πρέπει να δηλώσει την εκτιμώμενη εξοικονόμηση ενέργειας που επιτυγχάνεται από την υλοποίησή τους.
(12)	Έξυπνα συστήματα διαχείρισης του συστήματος θέρμανσης που τοποθετούνται στα πλαίσια της παρούσας παρέμβασης, δεν μπορούν να είναι ταυτόχρονα επιλέξιμα και στην υποκατηγορία 3.A.

Για αντικατάσταση ή νέα εγκατάσταση συστημάτων θέρμανσης σε κτήριο / κτηριακή μονάδα η προτεινόμενη μέγιστη θερμική ισχύς του συστήματος (kW), βάσει του δελτίου προϊόντος του συστήματος, δεν μπορεί να βρίσκεται σε ανώτερη κατηγορία περιοχής ισχύος του πίνακα 4.1.1 από τη κατηγορία ισχύος της μέγιστης υπολογιζόμενης (Pgen) που έχει προκύψει από τη σχέση 4.1 της Τ.Ο.Τ.Ε.Ε.-20701-1/2017 ή από τη μελέτη εφαρμογής θέρμανσης (λαμβάνοντας υπόψη την ενεργειακή αναβάθμιση του κτιρίου/κτηριακής μονάδας σύμφωνα με την 1η σύσταση του ΠΕΑ). Εφόσον εγκατασταθεί σύστημα με μεγαλύτερη ισχύ που βρίσκεται σε ανώτερη κατηγορία περιοχής ισχύος του πίνακα 4.1.1 περ. 3 τότε επιλέξιμη είναι η κατηγορία ισχύος της κατηγορίας που βρίσκεται η μέγιστη υπολογιζόμενη (Pgen).

Σε περίπτωση που στο σύστημα θέρμανσης περιλαμβάνεται και η παροχή ζεστού νερού χρήσης (ZNX) και ο ταμιευτήρας αποθήκευσης του ZNX είναι ενσωματωμένος στο σύστημα θέρμανσης, τα ανώτατα όρια δαπάνης των υποκατηγοριών 3.B έως 3.Δ προσαυξάνονται κατά 1.700€ για τις κατηγορίες ισχύος I-IV, κατά 2.500€ για τις κατηγορίες ισχύος V-VI, και κατά 3.500€ για τις κατηγορίες ισχύος VII-VIII, χωρίς υπέρβαση του ανώτατου ορίου των 28.000€. Στην περίπτωση αυτή δεν γίνεται επιλέξιμη δαπάνη στην υποκατηγορία 4.A, 4.Γ και 4.Δ ενώ στην υποκατηγορία 4.B μειώνονται κατά 1.700€ το ανώτατο όριο ανά αίτηση και κατά 3.500€ το ανώτατο όριο για πολυκατοικία.

Στις δαπάνες των ανωτέρω πινάκων ανά ειδικότερη παρέμβαση συμπεριλαμβάνονται τυχόν:

- Πρόσθετες αναγκαίες εργασίες για την ολοκληρωμένη υλοποίηση της παρέμβασης, όπως εργασίες και πάσης φύσεως υλικά για την προσαρμογή του κουφώματος (π.χ. ειδικοί αποστάτες, ταινίες αεροστεγανότητας κ.λπ.), σκαλωσιές, επιχρίσματα, μικροεργασίες αποκατάστασης της εμφάνισης του στοιχείου στο οποίο έγινε η παρέμβαση, εργασίες αποξηλώσεων/καθαιρέσεων και η εναλλακτική διαχείριση των παραγόμενων από αυτές αποβλήτων, σήτες, απαραίτητες εργασίες και επεμβάσεις για την ορθή λειτουργία/συμπεριφορά της θερμομόνωσης (συμπεριλαμβανομένων του κόστους του θερμομονωτικού υλικού, της κόλλας και των βυσμάτων, του υαλοπλέγματος, του ασταριού και του επιχρίσματος, των οδηγών εκκίνησης και των λοιπών απαραίτητων τεμαχίων, όπως π.χ. γωνιόκρανα, κ.τ.λ., καθώς και το κόστος της εργασίας), τυχόν μικροεργασίες υποστήριξης της θερμομόνωσης (ρηγματώσεις, στεγανοποιήσεις, με τα απαραίτητα υλικά),

απαραίτητες επεμβάσεις στη στέγη (π.χ. αντικατάσταση κεραμιδιών), ηλεκτρολογικές εργασίες και υλικά για την εγκατάσταση αντλίας θερμότητας, λοιπά αναγκαία συμπληρωματικά κόστη υλικών και εγκατάστασης (όπως η προμήθεια και τοποθέτηση σωληνώσεων, η προμήθεια και τοποθέτηση καπνοδόχου ανά διάμετρο σωλήνωσης, η προμήθεια και τοποθέτηση λοιπών παρελκομένων εξαρτημάτων λεβητοστασίου ανά εγκατεστημένη ισχύ συστήματος, κ.α.), κ.λπ.

- Το κόστος εργασίας που γίνεται στο πλαίσιο των επιλέξιμων παρεμβάσεων και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος αυτών. Στο κόστος αυτό συμπεριλαμβάνονται τυχόν απαιτούμενες ασφαλιστικές εισφορές ΙΚΑ για τις οικοδομικές εργασίες, που βάσει της κείμενης νομοθεσίας (μη στεγασμένα επαγγέλματα), βαρύνουν τον Ωφελούμενο του Προγράμματος ως «κύριο του έργου».

Στα ανωτέρω όρια επιλέξιμων δαπανών **περιλαμβάνεται ο ΦΠΑ (24%)**, που αποτελεί **επιλέξιμη δαπάνη** για το Πρόγραμμα. Εάν οι προμηθευτές υπάγονται σε καθεστώς μειωμένου ΦΠΑ ή απαλλάσσονται από την υποχρέωση υποβολής δήλωσης και καταβολής φόρου, τότε τα ανώτατα όρια επιλέξιμων δαπανών που καθορίζονται στο παρόν Κεφάλαιο, θα μειώνονται κατά το αναλογούν ποσοστό (%) ΦΠΑ. Ως βάση της απομείωσης θεωρείται η αρχική δαπάνη προ ΦΠΑ 24%

Σε περίπτωση αίτησης Πολυκατοικίας το κόστος των κοινόχρηστων δαπανών επιμερίζεται με βάση τα χιλιοστά συνιδιοκτησίας των διαμερισμάτων.

Για τις αιτήσεις Πολυκατοικίας, επιλέξιμο για το πρόγραμμα είναι το μέρος των δαπανών που αφορά στα διαμερίσματα που εντάσσονται στο πρόγραμμα.

Ο ανώτατος επιλέξιμος προϋπολογισμός παρεμβάσεων με ΦΠΑ ανά αίτηση Ωφελούμενου (για μονοκατοικία/μεμονωμένο διαμέρισμα/διαμέρισμα ως μέρος αίτησης σε πολυκατοικία), **δεν μπορεί να υπερβαίνει:**

α) το γινόμενο του 1,0 € επί το σύνολο της εκτιμώμενης ετήσιας εξοικονόμησης πρωτογενούς ενέργειας (kWh) όπως προκύπτει από το Α' Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης,

β) το γινόμενο του 200 € επί την επιφάνεια κυρίων χώρων όπως αυτή προκύπτει από το έντυπο Ε9,

γ) τις 28.000 € για μονοκατοικία/μεμονωμένο διαμέρισμα/διαμέρισμα ως μέρος αίτησης σε πολυκατοικία.

Σε κάθε περίπτωση ισχύουν τα επιμέρους ανώτατα όρια ανά επιλέξιμη δαπάνη του πίνακα 4.1.1.

4.2 Επιλέξιμος Προϋπολογισμός λοιπών δαπανών

Επιπρόσθετα, επιχορηγούνται από το Πρόγραμμα σε ποσοστό 100% της δαπάνης, υπό την προϋπόθεση υπαγωγής της αίτησης σε αυτό και επίτευξης του ελάχιστου ενεργειακού στόχου (Κεφάλαιο 3), οι ακόλουθες λοιπές δαπάνες:

α. Το κόστος που απαιτείται για τη διενέργεια των δύο ενεργειακών επιθεωρήσεων και την καταχώρηση της Πρότασης Παρεμβάσεων και της Καταγραφής Παρεμβάσεων.

Η επιλέξιμη αμοιβή ενεργειακών επιθεωρήσεων καθορίζεται ως εξής:

Για το Α' ΠΕΑ:

- i) Για μονοκατοικία ή διαμέρισμα, η αμοιβή καθορίζεται σε 75 € επαυξημένη κατά 2,5 €/τ.μ. ωφέλιμης επιφάνειας της ιδιοκτησίας, με μέγιστο επιλέξιμο ποσό ανεξαρτήτως επιφάνειας τα 400 €
- ii) Για κτήρια πολλών ιδιοκτησιών κατοικίας (πολυκατοικία), όταν η επιθεώρηση αφορά σε πολυκατοικία, η αμοιβή καθορίζεται σε 75 € επαυξημένη κατά 1,5€/τ.μ. συνολικής επιφάνειας της «πολυκατοικίας», με μέγιστο επιλέξιμο ποσό ανεξαρτήτως επιφάνειας τα 1.250 €.

Για το Β' ΠΕΑ:

- i) Για μονοκατοικία ή διαμέρισμα, η αμοιβή καθορίζεται σε 75 € επαυξημένη κατά 2,50 €/τ.μ. ωφέλιμης επιφάνειας της ιδιοκτησίας, με μέγιστο επιλέξιμο ποσό ανεξαρτήτως επιφάνειας τα 400 €
- ii) Για κτήρια πολλών ιδιοκτησιών κατοικίας (πολυκατοικία), όταν η επιθεώρηση αφορά σε πολυκατοικία, η αμοιβή καθορίζεται σε 75 € επαυξημένη κατά 1,50 €/τ.μ. συνολικής επιφάνειας της «πολυκατοικίας», με μέγιστο επιλέξιμο ποσό ανεξαρτήτως επιφάνειας τα 1.250 €.

β. Η επιλέξιμη αμοιβή για την κατάρτιση της Ηλεκτρονικής Ταυτότητας Κτιρίου/Διηρημένης Ιδιοκτησίας καθορίζεται ως εξής:

i) Για μονοκατοικία ή διαμέρισμα, η αμοιβή καθορίζεται σε 150 € επαυξημένη κατά 3 €/τ.μ. ωφέλιμης επιφανείας της ιδιοκτησίας, με μέγιστο επιλέξιμο ποσό ανεξαρτήτως επιφάνειας τα 550 €

ii) Για κτήρια πολλών ιδιοκτησιών κατοικίας (πολυκατοικία), όταν η κατάρτιση αφορά σε πολυκατοικία, η αμοιβή καθορίζεται σε 250 € επαυξημένη κατά 1,50 €/€/τ.μ. συνολικής επιφανείας της «πολυκατοικίας», με μέγιστο επιλέξιμο ποσό ανεξαρτήτως επιφάνειας τα 1.400 €.

γ. Η επιλέξιμη αμοιβή του συμβούλου έργου σχετικά με την υποβολή και διαχείριση της αίτησης, συμπεριλαμβανομένης της προσκόμισης των δικαιολογητικών έως την τελική εκταμίευση, μέχρι του ποσού των 250 € ανά επιμέρους αίτηση. Σε περίπτωση πολυκατοικίας, πρέπει να χρησιμοποιηθεί ο ίδιος σύμβουλος έργου για όλους τους ωφελούμενους και η αμοιβή του ορίζεται για πολυκατοικία, μέχρι του ποσού των 250 € επαυξημένη κατά 75 € για κάθε συμμετέχον διαμέρισμα, με μέγιστο συνολικό ποσό τα 700 €.

δ. Η επιλέξιμη αμοιβή για τυχόν εκδόσεις αδειών/εγκρίσεων ή εκπόνησης μελετών (στα πλαίσια έκδοσης αδειών/εγκρίσεων) που απαιτούνται από την κείμενη νομοθεσία για την υλοποίηση παρεμβάσεων (όπως για παράδειγμα αμοιβή για έγκριση εργασιών δόμησης μικρής κλίμακας, αμοιβή για μελέτη εσωτερικής εγκατάστασης φυσικού αερίου), ορίζεται ως εξής:

i) Για μονοκατοικία/μεμονωμένο διαμέρισμα, μέχρι 250 €/αμοιβή, με δυνατότητα πολλαπλών αδειών/μελετών και μέχρι του συνολικού ποσού των 400 €,

ii) Για πολυκατοικία, μέχρι του ποσού των 150 € επαυξημένη κατά 100 € για κάθε συμμετέχον διαμέρισμα, με μέγιστο συνολικό ποσό τα 750 €/αμοιβή, με δυνατότητα πολλαπλών αδειών/μελετών και μέχρι του συνολικού ποσού των 1.000 €.

Το ανώτατο επιλέξιμο κόστος λοιπών δαπανών δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από:

- 2.000 € ανά αίτηση (δαπάνες α, β, γ, δ), για μονοκατοικία/μεμονωμένο διαμέρισμα,
- 2.000 € ανά διαμέρισμα ως μέρος αίτησης σε πολυκατοικία (δαπάνες α, β, γ, δ), με μέγιστο το ποσό των 5.600 € συνολικά ανά αίτηση πολυκατοικίας,

Επισημαίνεται ότι τα είδη των λοιπών δαπανών (γ), (δ) θα πρέπει να δηλώνονται κατά την υποβολή της αίτησης.

Στην περίπτωση περισσότερων της μίας αιτήσεων από ωφελούμενο-φυσικό πρόσωπο, το συνολικό ποσό της ενίσχυσης (επιχορήγησης, επιδότησης επιτοκίου και ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης - ΑΙΕ) δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 80.000 € στο σύνολο των αιτήσεών του. Διευκρινίζεται ότι στην περίπτωση αίτησης διαμερίσματος σε πολυκατοικία, το ανωτέρω ποσό περιλαμβάνει και την αναλογία των κοινοχρήστων.

Σημειώνεται ότι τα τελικά επιλέξιμα κόστη παρεμβάσεων και λοιπών δαπανών θα καθορίζονται βάσει των προσκομισθέντων παραστατικών δαπανών. Τόσο το τελικό επιλέξιμο κόστος παρεμβάσεων όσο και το τελικό κόστος των λοιπών δαπανών δεν μπορούν να υπερβαίνουν τα αντίστοιχα συνολικά ποσά της απόφασης Υπαγωγής καθώς και τα επιμέρους ανώτατα όρια παρεμβάσεων και λοιπών δαπανών του προγράμματος. Επίσης, η επιχορήγηση δεσμεύεται στα πλαίσια του επιλέξιμου προϋπολογισμού παρεμβάσεων, όμως η καταβολή της γίνεται πάντα επί του τελικού επιλέξιμου κόστους παρεμβάσεων. Συνοπτικά οι ανώτατες τιμές έχουν ως εξής:

Πίνακας 4.3.1 Ανώτατες τιμές επιλέξιμων δαπανών ανά τύπο κατοικίας/αίτησης (€)

A/A	Υπηρεσία	Μονοκατοικία/ μεμον. Διαμέρισμα (€)	Πολυκατοικία (€)
1	ΠΕΑ Α	75+2,50/m ² με max=400	75+1,5/m ² με max=1250
2	ΠΕΑ Β	75+2,50/m ² με max=400	75+1,5/m ² με max=1250
3	Ηλεκτρονική Ταυτότητα	150 +3/m ² με max=550	250 +1.50/m ² με max=1400
4	Σύμβουλος	250	250+75/διαμ με max=700
5	Άδεια / Μελέτη ⁽¹⁾	250/μελέτη και 400 συνολικά	150+100/διαμερ. με max=750/μελέτη και 1.000 συνολικά
Ανώτατο επιλέξιμο κόστος Λοιπών Δαπανών		2.000 €	5.600 € (με μέγιστο 2.000 € ανά διαμέρισμα)
Ανώτατος Π/Υ παρεμβάσεων:		28.000 €	28.000 € ανά συμμετέχον διαμέρισμα

⁽¹⁾ Δυνατότητα περισσότερων από μία μελέτες με max όριο ανά μελέτη αλλά και συνολικά

Όλες οι ανωτέρω τιμές συμπεριλαμβάνουν **Φ.Π.Α. 24%**. Για τις περιπτώσεις όπου, οι μελετητές / σύμβουλοι / ενεργειακοί επιθεωρητές υπάγονται σε καθεστώς μειωμένου ΦΠΑ ή απαλλάσσονται από την υποχρέωση υποβολής δήλωσης και καταβολής φόρου, τότε τα ανώτατα όρια επιλέξιμων δαπανών που καθορίζονται στο παρόν Κεφάλαιο και περιλαμβάνονται στην απόφαση Υπαγωγής, θα μειώνονται κατά το αναλογούν ποσοστό (%) Φ.Π.Α. Ως βάση της απομείωσης θεωρείται η αρχική δαπάνη προ ΦΠΑ 24%.

4.3 Κάλυψη ιδιωτικής συμμετοχής

Οι Ωφελούμενοι των κατηγοριών 1 έως 5 της ενότητας 2.2, δικαιούνται την αντίστοιχη επιχορήγηση σύμφωνα με τον πίνακα 2.2.2 και αναλαμβάνουν την πληρωμή του υπολοίπου ποσού (ιδιωτική συμμετοχή) κατ' επιλογή

A) με Ίδια Κεφάλαια,

B) με δανειακή σύμβαση, είτε για το ποσό που θα επιλέξουν είτε για το ποσό που θα τους εγκριθεί από τον χρηματοπιστωτικό οργανισμό,

ή με συνδυασμό των παραπάνω.

Αποκλειστικά για τους Ωφελουμένους της εισοδηματικής κατηγορίας 1, σε περίπτωση σύναψης δανειακής σύμβασης, παρέχεται η δυνατότητα εγγυοδοσίας του Δημοσίου για την εξασφάλιση του δανείου προς τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Η εγγυοδοσία θα καλύπτει το ποσό στο 100% της δανειοδότησης βάσει του ποσοστού που αναλογεί στον Ωφελούμενο από τον συνολικό επιλέξιμο προϋπολογισμό.

Οι όροι του δανείου καθορίζονται στη λεπτομέρειά τους στην Επιχειρησιακή Συμφωνία μεταξύ του Φορέα Οικονομικής Διαχείρισης του Προγράμματος (Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Α.Ε.) και των Χρηματοπιστωτικών Οργανισμών (για την οποία μεταξύ άλλων θα λαμβάνεται υπόψη και η δυνατότητα της εγγυοδοσίας του Δημοσίου), καθώς και στη δανειακή σύμβαση μεταξύ του Οργανισμού και του Ωφελούμενου.

Επιπλέον, οι όροι της δανειακής σύμβασης έχουν ως εξής:

1. Δεν είναι επιτρεπτή η απαίτηση από τον χρηματοπιστωτικό οργανισμό εμπράγματων εξασφαλίσεων για τη χορήγηση του δανείου. Επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, η δυνατότητα να τεθεί εγγυητής κατά την υποβολή της αίτησης δανείου, σε όσες περιπτώσεις κρίνεται αναγκαίο προκειμένου οι πολίτες να βελτιώσουν την πιστοληπτική τους ικανότητα και ιδίως στις περιπτώσεις ηλικιωμένων, ανηλίκων,

καθώς και πολιτών που στερούνται επαρκούς ατομικού εισοδήματος, όπως νοικοκυρές και άνεργοι.

2. Η διάρκεια του δανείου είναι τέσσερα (4), ή πέντε (5), ή έξι (6) έτη και η επιδότηση επιτοκίου αφορά σε όλη τη διάρκεια του δανείου.
3. Η τοκοχρεωλυτική απόσβεση του δανείου γίνεται με μηνιαία συχνότητα πληρωμής δόσεων και σταθερό επιτόκιο καθ' όλη τη διάρκεια του δανείου.
4. Παρέχεται η δυνατότητα για πρόωρη μερική ή ολική εξόφληση του δανείου χωρίς επιβάρυνση του δανειολήπτη.

Το επιτόκιο της δανειακής σύμβασης, για τις ανάγκες του Προγράμματος είναι σταθερό, ανέρχεται σε 6,5% και είναι επιδοτούμενο σε ποσοστό 100% για όλες τις εισοδηματικές κατηγορίες. Η εισφορά του Ν.128/22-28.8.1975 (ΦΕΚ Α' 178), που ανέρχεται σε ποσοστό 0,12%, επιβαρύνει τον Ωφελούμενο. Ο χρηματοπιστωτικός οργανισμός δεν επιβαρύνει τους ενδιαφερόμενους με κόστος διαχείρισης φακέλου δανείου. Το κόστος διαχείρισης φακέλου, για τις αιτήσεις που θα υπαχθούν στο πρόγραμμα, καλύπτεται από τους πόρους του Προγράμματος.

Ο Φορέας Οικονομικής Διαχείρισης του Προγράμματος καταβάλλει τους τόκους στον χρηματοπιστωτικό οργανισμό μετά την καταβολή της αντίστοιχης δόσης κεφαλαίου από τον Ωφελούμενο. Σε περίπτωση αδυναμίας πληρωμής δόσης κεφαλαίου από τον Ωφελούμενο, η επιδότηση των τόκων του δανείου θα διακόπτεται αυτόματα σε περίπτωση καθυστέρησης πληρωμής 3 δόσεων (3 μήνες και άνω από την ημερομηνία της πρώτης καθυστέρησης). Σε περίπτωση διακοπής της επιδότησης, δεν υπάρχει δυνατότητα ανάκλησης και το δάνειο αποπληρώνεται εφεξής έντοκα έως τη λήξη του, με το ως άνω σταθερό επιτόκιο.

Σε περίπτωση κατά την οποία, κατά τη διάρκεια υλοποίησης ή και μετά την ολοκλήρωση του έργου, καταγγελθεί η δανειακή σύμβαση από τον χρηματοπιστωτικό οργανισμό, ο Φορέας Οικονομικής Διαχείρισης δεν καταβάλλει πλέον τους τόκους στον χρηματοπιστωτικό οργανισμό, οι οποίοι πλέον βαραίνουν τον Ωφελούμενο.

Η επιδότηση επιτοκίου είναι επιλέξιμη για όλη τη διάρκεια του δανείου και το σχετικό ποσό, που αφορά στην επιδότηση επιτοκίου, για όλη την περίοδο υλοποίησης του

Προγράμματος μεταφέρεται σε δεσμευμένο λογαριασμό μεσεγγύησης που τηρείται στο όνομα της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας ΑΕ.

Δεν είναι επιλέξιμο και επιβαρύνει τον ωφελούμενο το κόστος προμήθειας εντολής για μεταφορά χρημάτων για την πληρωμή αναδόχων/προμηθευτών κ.λπ., που γίνονται στο πλαίσιο του Προγράμματος, στην περίπτωση που το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, με το οποίο συνεργάζεται ο προμηθευτής, είναι διαφορετικό από αυτό που έχει επιλέξει να συνεργάζεται ο Ωφελούμενος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Υποβολή – Αξιολόγηση – Χρηματοδότηση

5.1 Απαιτούμενα Δικαιολογητικά - Προετοιμασία

Κάθε φυσικό πρόσωπο καθώς και το σώμα των ιδιοκτητών διαμερισμάτων πολυκατοικίας που επιθυμούν να συμμετάσχουν στο Πρόγραμμα πρέπει αρχικά να ελέγξουν εάν πληρούν τις προϋποθέσεις και εάν η ιδιοκτησία τους μπορεί να θεωρηθεί «επιλέξιμη κατοικία», βάσει του κεφαλαίου 2 καθώς και να μεριμνήσει, έτσι ώστε να γίνουν οι απαιτούμενες ηλεκτρονικές διασταυρώσεις, για τα ακόλουθα:

- Εξασφάλιση κωδικών πρόσβασης στην εφαρμογή TAXISnet. Επισημαίνεται ότι δεν υφίσταται δυνατότητα υποβολής αίτησης στο πρόγραμμα για φυσικά πρόσωπα/πολυκατοικίες που δεν είναι πιστοποιημένα μέσω της ανωτέρω εφαρμογής και δεν έχουν κωδικούς πρόσβασης σε αυτή.
- Σε περίπτωση που υπάρχουν εκκρεμότητες νομιμοποίησης/τακτοποίησης στο ακίνητο, η αρχική δήλωση υπαγωγής σε νόμο τακτοποίησης αυθαιρέτων κατασκευών θα πρέπει να έχει γίνει πριν την υποβολή της αίτησης στο Πρόγραμμα. Τίθεται υπόψη ότι, κατά την υποβολή στο Πρόγραμμα της Ηλεκτρονικής Ταυτότητας η υπαγωγή θα πρέπει να είναι περαιωμένη σύμφωνα με την παρ.8 του άρθρου 81 του ν.4495/2017. Μεταγενέστερη δήλωση, από την υποβολή αίτησης στο Πρόγραμμα, για υπαγωγή σε νόμο τακτοποίησης αυθαιρέτων κατασκευών, δύναται να υποβληθεί σε περίπτωση απόκλισης της Ωφέλιμης επιφάνειας του ακινήτου μέχρι του ορίου των επτά (7) τετραγωνικών μέτρων, προκειμένου οι ενεργειακές παρεμβάσεις να είναι σύμφωνες με την κείμενη νομοθεσία (για τις πολυκατοικίες, το όριο σε τετραγωνικά μέτρα είναι το γινόμενο του επτά (7) επί του πλήθους των διαμερισμάτων). Σε κάθε περίπτωση, πριν την τελική εκταμίευση της επιχορήγησης του έργου θα πρέπει να είναι περαιωμένη σύμφωνα με την παρ.8 του άρθρου 81 του ν.4495/2017.
- Σε περίπτωση που στα φορολογικά στοιχεία του αιτούντα υπάρχουν εκκρεμότητες στην εκκαθάριση της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (Ε1), στην αναλυτική κατάσταση μισθωμάτων ακίνητης περιουσίας (Ε2) ή στη δήλωση των στοιχείων ακινήτων (Ε9), θα πρέπει να διευθετηθούν πριν την υποβολή της αίτησης. Επισημαίνεται ότι στα έντυπα φορολογίας, μίσθωσης ακινήτων και περιουσιακής κατάστασης θα πρέπει να αναγράφεται ορθά ο αριθμός παροχής ηλεκτρικής ενέργειας. Επίσης, κατά την υποβολή της αίτησης η απόκλιση μεταξύ της

επιφάνειας κυρίων χώρων βάσει του εντύπου Ε9 και της ωφέλιμης επιφάνειας Α΄ ΠΕΑ, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 7m².

- Σε περίπτωση πρόσφατης απόκτησης ακινήτου (απόκτηση για πρώτη φορά εμπράγματος δικαιώματος επί του ακινήτου μετά τις 31/12/2020) θα πρέπει να έχει προηγηθεί η καταχώρηση/τροποποίηση των στοιχείων στη δήλωση των στοιχείων ακινήτων Ε9. Με την αίτηση επισυνάπτεται ο τίτλος ιδιοκτησίας και το πιστοποιητικό μεταγραφής από το αρμόδιο υποθηκοφυλακείο ή πιστοποιητικό καταχώρησής του στα κτηματολογικά φύλλα του οικείου Κτηματολογικού Γραφείου. Η μελλοντική χρήση του ακινήτου ως κύρια κατοικία θα τεκμηριώνεται με Υπεύθυνη Δήλωση του Ν. 1599/1986 (**Παράρτημα ΧΙ**). Σε περίπτωση ύπαρξης περισσότερων δικαιούχων εμπράγματος δικαιωμάτων (συγκυρίων) σε επιλέξιμη κατοικία, αν η κύρια χρήση της υπό αίτηση κατοικίας θα γίνεται από έναν εκ των συγκυρίων, δικαίωμα συμμετοχής στο Πρόγραμμα έχει μόνον ο συγκύριος που θα την ιδιοκατοικεί. Αν η κύρια χρήση της υπό αίτηση κατοικίας θα γίνεται από έτερο πρόσωπο μη συγκύριο, δικαίωμα συμμετοχής στο Πρόγραμμα έχει συγκύριος με εμπράγματο δικαίωμα πλήρους κυριότητας / επικαρπίας (όχι ψιλή κυριότητα). Κατά την ολοκλήρωση του έργου θα διενεργηθούν οι απαραίτητοι έλεγχοι προκειμένου να διαπιστωθεί η χρήση του ακινήτου ως κύρια κατοικία.
- Σε περίπτωση ύπαρξης περισσότερων δικαιούχων εμπράγματος δικαιωμάτων στο ακίνητο θα πρέπει να έχει εξασφαλισθεί η συναίνεση των συγκυρίων και να αναγράφεται ορθά ο αριθμός παροχής ηλεκτρικής ενέργειας στη δήλωση των στοιχείων ακινήτων τους (Ε9).
- Έκδοση Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης του ακινήτου και διαμόρφωση της Πρότασης Παρεμβάσεων ενεργειακής Εξοικονόμησης.

Σε περίπτωση υποβολής αίτησης Πολυκατοικίας, θα πρέπει αρχικά να ληφθεί απόφαση, στο πλαίσιο γενικής συνέλευσης της πολυκατοικίας, για τη συμμετοχή στο Πρόγραμμα, την απόφαση για υποβολή της αίτησης, την πραγματοποίηση παρεμβάσεων, τον ορισμό του εκπροσώπου της πολυκατοικίας και τη σχετική εξουσιοδότησή του για την υποβολή των απαιτούμενων από το πρόγραμμα στοιχείων και δικαιολογητικών. Επίσης, θα πρέπει επιπλέον να ληφθεί απόφαση για την επιλογή του συνεργαζόμενου χρηματοπιστωτικού οργανισμού για τη λήψη δανείων. Επισημαίνεται ότι σ' αυτήν περίπτωση όλοι οι αιτούντες θα πρέπει να συνεργαστούν με τον ίδιο χρηματοπιστωτικό οργανισμό.

Τίθεται υπόψη ότι η διαφορά (m2) μεταξύ της συνολικής επιφάνειας κύριας χρήσης, βοηθητικών και κοινόχρηστων χώρων που αναγράφεται στα νομιμοποιητικά έγγραφα της πολυκατοικίας, και της συνολικής επιφάνειας Α΄ ΠΕΑ, δεν μπορεί να υπερβαίνει το γινόμενο του πλήθους των συμμετεχόντων διαμερισμάτων επί 7 m2.

Επισημαίνεται ότι σε επόμενο στάδιο μετά την υποβολή αίτησης και μόνο στην περίπτωση όπου βάσει των αρχικών πινάκων κατάταξης αιτήσεων η αίτηση κληθεί «Καταρχήν Επιλέξιμη», θα απαιτηθεί η έκδοση και υποβολή στο Πρόγραμμα Ηλεκτρονικής Ταυτότητας, για τον έλεγχο και διασταύρωση των στοιχείων νομιμότητας, χρήσης, επιφανείας και παλαιότητας του ακινήτου.

Αναλυτικά, τα δικαιολογητικά υποβολής αίτησης παρουσιάζονται στο **Παράρτημα Ι**.

5.2 Ηλεκτρονική Ταυτότητα Κτιρίου / διηρημένης ιδιοκτησίας

Σκοπός της Ηλεκτρονικής Ταυτότητας Κτιρίου/Διηρημένης Ιδιοκτησίας (Η.Τ.) είναι η αποτύπωση της υφισταμένης κατάστασης του κτιρίου ή της διηρημένης ιδιοκτησίας, αντιστοίχως, και των αδειών τους, καθώς και η παρακολούθηση και ο έλεγχος των μεταβολών τους, κατά τη διάρκεια του χρόνου ζωής τους.

Κατά την υποβολή της όταν ζητείται από το Πρόγραμμα, η Η.Τ θα πρέπει να διαθέτει το σχετικό Πιστοποιητικό Πληρότητας.

Επισημαίνεται ότι κατά την διαδικασία ελέγχου των υποβληθέντων αιτήσεων, η υποβολή στο Πρόγραμμα της Ηλεκτρονικής Ταυτότητας θα απαιτηθεί μόνο στις υποβληθείσες αιτήσεις που είναι «Καταρχήν Επιλέξιμες» βάσει των αρχικών πινάκων κατάταξης ανά Π.Ε βάσει Προϋπολογισμού, ενώ στο στάδιο υποβολής ενστάσεων, κατά το οποίο έχουν δικαίωμα ένστασης και οι Επιλαχούσες / Απορριφθείσες, για την υποβολή τυχόν ένστασης, θα πρέπει μαζί με την ένσταση να υποβληθεί υποχρεωτικά και η Η.Τ.

Σε περίπτωση αίτησης μονοκατοικίας/μεμονωμένου διαμερίσματος, κατά την υποβολή της Ηλεκτρονικής Ταυτότητας εφαρμόζεται έλεγχος ότι η επιφάνεια κυρίων χώρων δεν μπορεί να είναι μικρότερη από την ωφέλιμη επιφάνεια Α΄ ΠΕΑ και από την επιφάνεια κυρίων χώρων βάσει εντύπου Ε9, πλέον της εκ του νόμου αποδεκτής απόκλισης λόγω μετρήσεων 2%.

Η διαδικασία έκδοσης και ενημέρωσης της Η.Τ. διενεργείται αποκλειστικά ηλεκτρονικά, μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας, με ευθύνη του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδος (Τ.Ε.Ε.) σύμφωνα με τα προβλεπόμενα της υπ' αρ. ΥΠΕΝ/ΔΕΣΕΔΠ/117828/1338 (ΦΕΚ 5447 Β' 9-12-2020).

5.3 Πρώτη Ενεργειακή Επιθεώρηση

Εφόσον ο ενδιαφερόμενος εξασφαλίσει τις απαραίτητες συμφωνίες/συναινέσεις και έχει ελέγξει τη δυνατότητα επιλεξιμότητας της κατοικίας του, απευθύνεται σε Ενεργειακό Επιθεωρητή, ώστε να διενεργηθεί η πρώτη ενεργειακή επιθεώρηση της ιδιοκτησίας του/του κτηρίου και να εκδοθεί το Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης (Α΄ ΠΕΑ). Το εν λόγω ΠΕΑ θα πρέπει να έχει εκδοθεί βάσει του νέου πλαισίου για τον Κανονισμό Ενεργειακής Απόδοσης Κτηρίων (ΔΕΠΕΑ/οικ. 178581, ΦΕΚ Β΄ 2367/12.07.2017). Η δαπάνη του ΠΕΑ είναι επιλέξιμη εφόσον αυτό έχει εκδοθεί μετά την 01/02/2020. Γίνονται δεκτά και ΠΕΑ που έχουν εκδοθεί μετά την 27/11/2017, η δαπάνη των οποίων δεν είναι επιλέξιμη από το Πρόγραμμα.

Μόνον οι παρεμβάσεις που ολοκληρώνονται μετά την έκδοση του ανωτέρω ΠΕΑ μπορούν να θεωρηθούν επιλέξιμες για το Πρόγραμμα και σε κάθε περίπτωση οι δαπάνες θα πρέπει να έχουν πραγματοποιηθεί **από την 01/02/2020** (ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας) και μετά. Πριν την Υπαγωγή στο Πρόγραμμα δύνανται να πραγματοποιηθούν παρεμβάσεις με αποκλειστική ευθύνη του Ωφελούμενου, με έκδοση επί πιστώσει παραστατικών δαπανών αναδόχων/προμηθευτών. Επισημαίνεται ότι στην τελευταία περίπτωση θα πρέπει να δοθεί από τον ενδιαφερόμενο ιδιαίτερη προσοχή στις Γενικές Προϋποθέσεις Επιλεξιμότητας της ενότητας 2.1.2.

Πολυκατοικία

Ο εκπρόσωπος απευθύνεται σε Ενεργειακό Επιθεωρητή, ώστε να διενεργηθεί η πρώτη ενεργειακή επιθεώρηση του κτηρίου και να εκδοθεί το Α΄ Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης (Α΄ ΠΕΑ). Το ΠΕΑ αφορά στο σύνολο του κτηρίου **για χρήση κατοικίας**.

5.4 Υποβολή Αίτησης

Για την υποβολή αίτησης πραγματοποιούνται αυτοματοποιημένοι ηλεκτρονικοί έλεγχοι, μέσω σχετικής διασύνδεσης με βάσεις δεδομένων, έπειτα από συγκατάθεση και εντολή του χρήστη.

Από τη διασύνδεση των πληροφοριακών συστημάτων και εφαρμογών της Α.Α.Δ.Ε. και του Προγράμματος, αντλούνται οι εξής πληροφορίες:

Από το Μητρώο Φορολογουμένων της Α.Α.Δ.Ε.: -

Ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου.

- Ενδείξεις εάν είναι Φυσικό ή μη Φυσικό Πρόσωπο, κάτοικος εξωτερικού/σύζυγος κατοίκου εξωτερικού, όπως ισχύουν κατά την υποβολή της αίτησης.
- Ονοματεπώνυμο υπόχρεου υποβολής δήλωσης φορολογίας και συζύγου υπόχρεου υποβολής, ή επωνυμία για τις περιπτώσεις μη φυσικών προσώπων και στοιχεία για την δραστηριότητα της επιχείρησης.

Από τα στοιχεία εισοδήματος και για εκκαθαρισμένη δήλωση φορολογίας για το έτος αναφοράς:

- Το άθροισμα του Συνολικού Δηλωθέντος εισοδήματος, των Απαλλασσόμενων και Αυτοτελών Φορολογούμενων εισοδημάτων καθώς και της Προστιθέμενης Διαφοράς Αντικειμενικών Δαπανών (υπόχρεου, συζύγου/ΜΣΣ, εξαρτώμενων τέκνων) για το έτος αναφοράς.
- Ένδειξη για τον αριθμό παροχής ηλεκτρικής ενέργειας του ακινήτου, για τη χρήση του ως κύρια κατοικία στο έτος αναφοράς ή στα προηγούμενα 2 έτη, για το είδος χρήσης (ιδιοκατοίκηση / ενοικιαζόμενη / δωρεάν παραχώρηση) και για την οικογενειακή κατάσταση.

Από τα στοιχεία ακινήτου και για την πλέον πρόσφατη υποβολή στοιχείων περιουσίας:

- Η επιφάνεια κύριων χώρων.
- Ένδειξη για τον Αριθμό Ταυτότητας Ακινήτου, τον αριθμό παροχής ηλεκτρικής ενέργειας, τα στοιχεία συγκυριότητας (ποσοστά και είδη συνιδιοκτησίας).

Οι ως άνω επεξεργασίες δεδομένων διενεργούνται από την ΑΑΔΕ ως απαραίτητες για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον.

Στοιχεία απαραίτητα για την υποβολή αίτησης αντλούνται και από το Μητρώο Φακέλων της Ηλεκτρονικής Ταυτότητας Κτιρίου/Διηρημένης Ιδιοκτησίας. Ειδικότερα αντλούνται:

- Ενδείξεις για τα στοιχεία Παλαιότητας Κτιρίου/Διηρημένης Ιδιοκτησίας, Νομιμότητας, Χρήσης και Επιφάνειας, παροχής ηλεκτρικής ενέργειας.

Η αίτηση στο Πρόγραμμα επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του ν.1599/1986 (ΦΕΚ Α' 75) για τα ουσιώδη στοιχεία που αναφέρονται σε αυτήν και στα υποβαλλόμενα με αυτήν δικαιολογητικά. Η ανακρίβεια ουσιωδών στοιχείων που δηλώνονται στην αίτηση επισύρει τις προβλεπόμενες ποινικές και διοικητικές κυρώσεις.

Η υποβολή αίτησης συμμετοχής στο Πρόγραμμα συνιστά εξουσιοδότηση προς τις αρμόδιες Αρχές και Υπηρεσίες, τον Φορέα Υλοποίησης και τον Φορέα Σχεδιασμού του Προγράμματος, για την περαιτέρω επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων, την εξασφάλιση των απαραίτητων συναινέσεων, καθώς και αποδοχή ότι κάθε στοιχείο του έργου μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο δημοσιοποίησης, εφόσον διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προσωπικών δεδομένων βάσει του Ν.4624/2019, συμπεριλαμβανομένων και των ευαίσθητων, τα οποία και τηρούνται:

- για τις ανάγκες υλοποίησης της παρούσας δράσης (ενδεικτικά: έλεγχοι και διασταυρώσεις κατά την υποβολή και εκταμίευση των κινήτρων και την παρακολούθηση τήρησης των υποχρεώσεων των ωφελούμενων),
- για το σκοπό εξαγωγής στατιστικών δεδομένων (δεικτών), καθώς και
- για το σκοπό της διενέργειας ερευνών και της εκπόνησης μελετών για την αξιολόγηση του Προγράμματος.

Επίσης, η υποβολή αίτησης συμμετοχής στο Πρόγραμμα συνιστά εξουσιοδότηση για τη δημοσίευση στον διαδικτυακό τόπο ΔΙΑΥΓΕΙΑ των Πινάκων του Προγράμματος με στοιχεία του αιτούντα/ Ωφελούμενου.

Πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να βρискουν:

- στον επίσημο δικτυακό τόπο του Προγράμματος <https://exoikonomo2021.gov.gr>
- στον δικτυακό τόπο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας <https://ypen.gov.gr>
- στο δικτυακό τόπο του Φορέα Υλοποίησης <https://web.tee.gr>

Διαδικασία υποβολής

Οι αιτήσεις χρηματοδότησης υποβάλλονται μόνον ηλεκτρονικά και υποχρεωτικά μέσω του πληροφοριακού συστήματος του επίσημου δικτυακού τόπου του Προγράμματος. Κατά το στάδιο υποβολής της αίτησης δεν απαιτείται **προσκόμιση φυσικού φακέλου** με δικαιολογητικά. Τα δικαιολογητικά υπαγωγής, που ορίζονται στο Παράρτημα Ι, επισυνάπτονται από τον υποψήφιο **ηλεκτρονικά**.

Ως ημερομηνία έναρξης υποβολής **αιτήσεων μονοκατοικίας / μεμονωμένου διαμερίσματος** ορίζεται η **13^η Δεκεμβρίου 2021**.

Ως ημερομηνία έναρξης υποβολής **αιτήσεων πολυκατοικίας** ορίζεται η τρίτη (3^η) εργάσιμη ημέρα μετά την λήξη υποβολής αιτήσεων μονοκατοικίας / μεμονωμένου διαμερίσματος .

Η δυνατότητα ηλεκτρονικής υποβολής αιτήσεων θα παρέχεται για χρονική περίοδο **πενήντα (50) ημερών** από την ημερομηνία έναρξης υποβολής.

Η παραπάνω ημερομηνία δύναται να τροποποιηθεί, εφόσον αυτό καθίσταται αναγκαίο στα πλαίσια λήψης μέτρων για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών. Στην περίπτωση αυτή η γνωστοποίηση νέας ημερομηνίας θα γίνει με σχετικές ανακοινώσεις στους επίσημους δικτυακούς τόπους του Προγράμματος και του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Για την υποβολή της αίτησης και την παρακολούθηση του έργου, ο ενδιαφερόμενος έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσει **Σύμβουλο Έργου**, το κόστος του οποίου καλύπτεται απευθείας από το Πρόγραμμα μετά την ολοκλήρωση των παρεμβάσεων και την επίτευξη του ενεργειακού στόχου.

Με τη σύνδεση του ο αιτών πιστοποιεί την ακρίβεια των δηλούμενων στοιχείων και δηλώνει ότι, στα πλαίσια ελέγχων για την τήρηση των όρων του Προγράμματος, συναινεί στη λήψη/διασταύρωση των απαιτούμενων στοιχείων Μητρώου, Εισοδήματος και Περιουσίας που τηρούνται στην ΑΑΔΕ και αφορούν, στον υπόχρεο υποβολής, στην σύζυγο υπόχρεου, στα εξαρτώμενα μέλη, στους συγκυρίους και στην κατοικία προς ενεργειακή αναβάθμιση, καθώς και ότι δεσμεύεται για την πληρότητα και υποβολή των απαιτούμενων δικαιολογητικών πριν την Υπαγωγή της αίτησης.

Κατά την συμπλήρωση της αίτησης γίνεται η διενέργεια αυτοματοποιημένων ηλεκτρονικών ελέγχων επιλεξιμότητας, η καταχώρηση των απαιτούμενων κατά περίπτωση δικαιολογητικών, η λήψη των ενεργειακών στοιχείων του Α΄ ΠΕΑ, και η υποβολή της πρότασης με τα κόστη παρεμβάσεων και λοιπών δαπανών,.

Πρόταση παρεμβάσεων

Ο Ενεργειακός Επιθεωρητής καταχωρίζει ηλεκτρονικά στην αίτηση την πρόταση Παρεμβάσεων, ήτοι τον συνδυασμό παρεμβάσεων της πρώτης (1^{ης}) από τις προτάσεις εξοικονόμησης ενέργειας που καταγράφονται στο Α΄ ΠΕΑ, καθώς και τυχόν επιπλέον παρεμβάσεις εξοικονόμησης, όπως περιγράφονται στο κεφάλαιο 3 που δεν συμπεριλαμβάνονται στις προτάσεις εξοικονόμησης ενέργειας του Α΄ ΠΕΑ, την προτεινόμενη ποσότητα ανά κατηγορία δαπάνης και το αντίστοιχο κόστος βάσει των προσφορών που έχει λάβει ο ωφελούμενος (**Παράρτημα ΙΙΙ**). Για την καταχώριση της πρότασης παρεμβάσεων, ο ενεργειακός επιθεωρητής θα πρέπει να έχει ολοκληρώσει την διαδικασία εγγραφής χρήστη στο πληροφοριακό σύστημα του Προγράμματος. Στην περιγραφή των επιμέρους παρεμβάσεων εξοικονόμησης θα πρέπει να αναφέρει τις προδιαγραφές και τα τεχνικά και ενεργειακά χαρακτηριστικά των υλικών και των ηλεκτρομηχανολογικών συστημάτων που απαιτούνται για τον υπολογισμό του ενεργειακού αποτελέσματος και τον έλεγχο της ικανοποίησης των απαιτήσεων του Προγράμματος, του κεφαλαίου 3, τον ενεργειακό στόχο που θα επιτευχθεί μετά την υλοποίηση των ενεργειακών παρεμβάσεων. Η πρόταση (συνδυασμός παρεμβάσεων) για ενεργειακή αναβάθμιση, θα πρέπει να καλύπτει τον ελάχιστο ενεργειακό στόχο αίτησης (βλ. κεφάλαιο 3).

Ο αιτών ελέγχει κι αποδέχεται ηλεκτρονικά την πρόταση του Ενεργειακού Επιθεωρητή.

Σε αίτηση Πολυκατοικίας, κατά την καταχώριση, το κόστος των παρεμβάσεων διαχωρίζεται από τον εκπρόσωπο της πολυκατοικίας σε κόστος κοινόχρηστων και μη κοινόχρηστων παρεμβάσεων τις οποίες καλούνται να ελέγξουν και να αποδεχτούν οι ιδιοκτήτες των συμμετεχόντων διαμερισμάτων. Ο επιμερισμός των κοινόχρηστων γίνεται βάσει των χιλιοστών συνιδιοκτησίας των διαμερισμάτων. Ανάλογα επιμερίζεται και το κόστος Ενεργειακού Επιθεωρητή/Συμβούλου έργου.

Κατόπιν γίνεται η **υποβολή** της αίτησης στο Πρόγραμμα και η **λήψη μοναδικού αριθμού πρωτοκόλλου**. Απαραίτητη προϋπόθεση για την υποβολή της αίτησης αποτελεί η συμπλήρωση όλων των υποχρεωτικών πεδίων της.

Με την υποβολή της αίτησης θα υπολογίζεται αυτόματα η συνολική Βαθμολογία της αίτησης, βάσει των κριτηρίων αξιολόγησης του Προγράμματος (κεφ. 5.6)

Κατά την περίοδο υποβολής αιτήσεων, δίνεται το δικαίωμα ακύρωσης και επανυποβολής αίτησης. Μετά το πέρας της περιόδου υποβολής αιτήσεων, δεν επιτρέπεται η ακύρωση αίτησης από τον αιτούντα.

Σημειώνεται ότι μετά το πέρας της περιόδου υποβολής, ο Φορέας Υλοποίησης μπορεί να προβαίνει σε εκκαθάριση μη υποβληθεισών αιτήσεων, ήτοι αιτήσεων σε καταχώρηση που δεν έχουν υποβληθεί, για μεγάλο χρονικό διάστημα και σε κάθε περίπτωση όχι μικρότερο των τεσσάρων (4) μηνών.

Ειδικότερη διαδικασία υποβολής αίτησης για πολυκατοικία

Μετά τη λήψη σχετικής απόφασης στη γενική συνέλευση της πολυκατοικίας για την έκδοση αριθμού φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ) «διαχείρισης πολυκατοικίας» για τους κοινόχρηστους χώρους, υποβάλλονται οι αιτήσεις των συμμετεχόντων συνδεδεμένων διαμερισμάτων και η αίτηση «ως σύνολο κτηρίου» του εκπροσώπου της πολυκατοικίας στο πληροφοριακό σύστημα της επίσημης διαδικτυακής πύλης του Προγράμματος, καταχωρώντας όλα τα ζητούμενα στοιχεία καθώς και δικαιολογητικά του Παραρτήματος I - Β. Για την ολοκλήρωση της διαδικασίας υποβολής μέσω του πληροφοριακού συστήματος του προγράμματος συνδέονται οι αιτήσεις όλων των ιδιοκτητών της πολυκατοικίας, με την αίτηση πολυκατοικίας που υποβάλλεται από τον εκπρόσωπο.

Με την οριστικοποίηση υποβολής της αίτησης, ο αιτών αποδέχεται ανεπιφύλακτα ότι σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης υπαγωγής στο πρόγραμμα ή/και του αιτήματος για χορήγηση δανείου, οι λόγοι της απόρριψης θα κοινοποιηθούν και στον εκπρόσωπο της πολυκατοικίας.

Μετά την ολοκλήρωση του πιστοληπτικού ελέγχου από το χρηματοπιστωτικό οργανισμό ενημερώνεται ο εκπρόσωπος της πολυκατοικίας μέσω του πληροφοριακού συστήματος για το σχετικό αποτέλεσμα.

Υποβολή από ανήλικο ή ενήλικο που δεν έχει δικαιοπρακτική ικανότητα

Η περίπτωση υποβολής αίτησης από άτομο που στερείται δικαιοπρακτικής ικανότητας (ανήλικο ή ενήλικο υπό δικαστική συμπαράσταση) αντιμετωπίζεται κατά τη συνήθη διαδικασία, όπως ορίζεται στην κείμενη νομοθεσία (Αστικός Κώδικας και Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας), εφαρμοζομένων των διατάξεων περί γονικής μέριμνας, επιτροπείας ανηλίκου και δικαστικής συμπαράστασης (στερητικής και επικουρικής). Τα σχετικά

έγγραφα νομιμοποίησης του προσώπου που εκπροσωπεί το άτομο που στερείται δικαιοπρακτικής ικανότητας τηρούνται στο φάκελο έργου του Ωφελούμενου.

5.5 Ειδικές περιπτώσεις αιτήσεων

Ο χαρακτηρισμός αυτός αποδίδεται στις αιτήσεις για τις οποίες δεν είναι τεχνικά εφικτοί οι αυτοματοποιημένοι έλεγχοι, είτε πλήρως είτε σε επιμέρους στοιχεία, και ως εκ τούτου εξετάζονται από τον Φορέα Υλοποίησης του Προγράμματος. Για τις κατωτέρω ειδικές περιπτώσεις ο Φορέας Υλοποίησης πραγματοποιεί έλεγχο των υποβαλλόμενων δικαιολογητικών και στοιχείων για την έκδοση των πινάκων κατάταξης επιλέξιμων / επιλαχουσών / απορριπτέων αιτήσεων, καθώς και της απόφασης υπαγωγής. Αντίστοιχο έλεγχο πραγματοποιεί ο Φορέας Υλοποίησης και για κάθε άλλον πολίτη για τον οποίο δεν είναι δυνατή η διασταύρωση στοιχείων εισοδήματος και στοιχείων ακινήτων με τα στοιχεία που τηρούνται από τη φορολογική αρχή.

Κατά την υποβολή των αιτήσεων που εντάσσονται σε ειδική περίπτωση, όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά θα πρέπει να είναι σε ισχύ και να είναι πλήρη και ορθά συμπληρωμένα.

Σε περίπτωση όπου κατά τον έλεγχο των ειδικών περιπτώσεων διαπιστωθεί η τήρηση των άνω όρων, η αίτηση θα οδηγείται σε απόρριψη. Μετά την υποβολή δεν δίδεται δικαίωμα αντικατάστασης ή προσθήκης των αρχικών βασικών δικαιολογητικών. Ο Φορέας Υλοποίησης δύναται να αναζητά μόνο συμπληρωματικά και διευκρινιστικά στοιχεία επί των υποβληθέντων, που σχετίζονται με τον χαρακτηρισμό της αίτησης ως «ειδικής περίπτωσης».

A) Ενοικιαζόμενη κατοικία

Εάν, για επιλέξιμη κατοικία, η χρήση και δήλωση κύριας κατοικίας γίνεται από ενοικιαστή τότε ο ωφελούμενος (μόνον επικαρπωτής ή πλήρης κύριος) εμπίπτει στις διατάξεις του Κανονισμού για ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (De Minimis Aid) ΕΕ 1407/2013 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΛ L352/24.12.2013) που αφορά στην εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της συνθήκης στις ανωτέρω ενισχύσεις και ως εκ τούτου θα πρέπει το ύψος των ενισχύσεων, για τις οποίες έχει αποκτήσει έννομο δικαίωμα λήψης ενίσχυσης κατά τα τελευταία τρία οικονομικά έτη (τρέχον οικονομικό έτος και τα δύο προηγούμενα

οικονομικά έτη) από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στο πλαίσιο του τρέχοντος Προγράμματος, να μην υπερβαίνει τις διακόσιες χιλιάδες Ευρώ (200.000€). Επιπλέον, το συνολικό ποσό της ενίσχυσης (επιχορήγησης, επιδότησης επιτοκίου και ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης - ΑΙΕ) δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 80.000€ στο σύνολο των αιτήσεων του στο Πρόγραμμα. Προς τούτο, απαιτείται από τον δυνητικό Ωφελούμενο (επικαρπωτή/πλήρη κύριο) δήλωση συμμόρφωσης με τον κανονισμό De Minimis **(Παράρτημα ΙΧ)**, όπως αυτός εκάστοτε ισχύει, η οποία θα υποβάλλεται μέσω του πληροφοριακού συστήματος.

Επιπρόσθετα:

- δεν θα πρέπει εις βάρος του ωφελούμενου να εκκρεμεί διαδικασία ανάκτησης παλιάς κρατικής ενίσχυσης,
- σε περίπτωση λήψης δανείου, το Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης (ΑΙΕ) εμπίπτει στις διατάξεις του ανωτέρω Κανονισμού ΕΕ 1407/2013 (De Minimis Aid) και ως εκ τούτου συνυπολογίζεται με το ύψος των ενισχύσεων για τα οποία ο ωφελούμενος έχει αποκτήσει έννομο δικαίωμα λήψης ενίσχυσης κατά τα τελευταία τρία οικονομικά έτη (τρέχον οικονομικό έτος και τα δύο προηγούμενα οικονομικά έτη) από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.

Η Υ.Δ. σώρευσης, θα πρέπει να προσκομιστεί κατά την υποβολή της αίτησης.

Ο Φορέας Υλοποίησης, πριν την Υπαγωγή της αίτησης διενεργεί έλεγχο σώρευσης για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis aid) και σε περίπτωση που από τον έλεγχο προκύψει υπέρβαση του προβλεπόμενου ορίου, ο Ωφελούμενος ενημερώνεται, μέσω του πληροφοριακού συστήματος υποβολής αιτήσεων, ότι η αίτησή του δεν κρίνεται επιλέξιμη και θα απορριφθεί. Επιπρόσθετα, στην περίπτωση που ο Φορέας Υλοποίησης ενημερωθεί, μετά την απόφαση της υπαγωγής, ότι ο έλεγχος της σώρευσης έγινε με λανθασμένη τιμή βάσης, θα πρέπει να επανελέγξει το ποσό της σώρευσης και στην περίπτωση που υπάρχει υπέρβαση του προβλεπόμενου ορίου, ο Ωφελούμενος θα ενημερωθεί μέσω του πληροφοριακού συστήματος για τυχόν ανάκληση της απόφασης υπαγωγής. Μετά την Υπαγωγής της αίτησης, ο Φορέας Υλοποίησης πριν την τελική καταβολή της ενίσχυσης ενημερώνει το Κρατικό Σύστημα Σώρευσης.

Β) Φορολογικός Κάτοικος εξωτερικού

Μία αίτηση εμπίπτει σε αυτή την ειδική κατηγορία μόνον εάν ο/η αιτών/ούσα για υπαγωγή στο Πρόγραμμα ή/και η/ο σύζυγος είναι εγγεγραμμένοι ως φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής στη ΔΟΥ κατοίκων εξωτερικού, φορολογούνται στην Ελλάδα και έχουν υποχρέωση για υποβολή δήλωσης μόνο για τα εισοδήματα που προκύπτουν στη χώρα μας. Εάν στα πλαίσια της φορολογικής νομοθεσίας δεν υπάρχει υποχρέωση υποβολής και δεν έχει υποβληθεί φορολογική δήλωση στην Ελλάδα, ισχύει συνδυαστικά και η ειδική περίπτωση Γ (υποβάλλεται η υπεύθυνη δήλωση του Ν.1599/1985 του παραρτήματος Χ περί μη υποχρέωσης υποβολής σύμφωνη με το σχετικό Υπόδειγμα βάσει της εγκυκλίου ΔΕΑΦ Α 1138225 ΕΞ 2018 της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων).

Το εισόδημα για την κατάταξη στις κατηγορίες του πίνακα 2.2.1, θα προκύπτει από την άθροιση του «εισοδήματος» Ελλάδας κατά την έννοια του Προγράμματος και του συνολικού δηλωθέντος εισοδήματος που έχει αποκτηθεί στη χώρα Φορολογικής Κατοικίας του, για το έτος αναφοράς (φορολογικό έτος 2020).

Η πιστοποίηση των εισοδημάτων Ελλάδας διενεργείται αυτόματα με επιβεβαίωση/λήψη των εισοδημάτων σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην ενότητα 5.4. Για την πιστοποίηση των εισοδημάτων εξωτερικού ο ενδιαφερόμενος οφείλει να προσκομίσει επιπρόσθετα:

α) Πιστοποιητικό Φορολογικής Κατοικίας (CERTIFICATE OF TAX RESIDENCE), το οποίο θα πρέπει να συμπληρωθεί, υπογραφεί και σφραγισθεί από την αρμόδια φορολογική αρχή της Κατοικίας του.

β) Φορολογική δήλωση για το έτος αναφοράς, που έχει υποβληθεί στη χώρα Φορολογικής Κατοικίας.

Τα ανωτέρω α' και β' δικαιολογητικά πρέπει να υποβάλλονται συνοδευόμενα από επίσημη μετάφρασή τους στην Ελληνική Γλώσσα από αρμόδια αρχή.

Γ) Μη υποχρέωση υποβολής στοιχείων φορολογίας

Μία αίτηση εμπίπτει σε αυτή την ειδική κατηγορία μόνον εάν δεν υπάρχει εκ του νόμου υποχρέωση και δεν υποβάλλεται δήλωση εισοδήματος (έντυπο Ε1) ή και αναλυτική κατάσταση για την περίπτωση δωρεάν παραχώρησης (έντυπο Ε2) και συνεπώς δεν είναι δυνατή η ηλεκτρονική διασταύρωση είτε της εισοδηματικής κατηγορίας, είτε της κύριας χρήσης της κατοικίας, για τη διαπίστωση της πληρότητας των κριτηρίων του προγράμματος. Τίθεται υπόψη ότι από εμπράγματο δικαίωμα σε ακίνητο και ανάλογα με την χρήση αυτού παράγεται είτε πραγματικό είτε «τεκμαρτό» εισόδημα και κατά κανόνα,

στην περίπτωση κύριας κατοικίας, προκύπτει υποχρέωση υποβολής εντύπων Ε1 για τα εισοδήματα (και Ε2 για την περίπτωση δωρεάν παραχώρησης). Οι αιτούντες που θεωρούν ότι εμπίπτουν σε αυτή την κατηγορία θα πρέπει να ελέγχουν τι ισχύει φορολογικά για την περίπτωση τους.

Στην κατηγορία αυτή δύναται να εμπίπτουν είτε φορολογικοί κάτοικοι εξωτερικού (υπόχρεοι δήλωσης ή σύζυγοι υπόχρεου) είτε εξαρτώμενα τέκνα τα οποία δεν έχουν υποχρέωση υποβολής ατομικής δήλωσης εισοδημάτων και που εντάσσονται στην οικογενειακή δήλωση.

Σε περίπτωση που νομίμως προκύπτει η μη υποχρέωση υποβολής φορολογικής δήλωσης, υποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση του ν.1599/1986 σύμφωνη με το σχετικό Υπόδειγμα βάσει της εγκυκλίου ΔΕΑΦ Α 1138225 ΕΞ 2018 της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων **(Παράρτημα Χ)**. Τίθεται υπόψη ότι στα πλαίσια ελέγχων για την ορθότητα των δηλουμένων στοιχείων, αντίγραφο της δήλωσης αυτής θα αποστέλλεται στο τμήμα συμμόρφωσης της Δ.Ο.Υ προκειμένου να γίνει δειγματοληπτικός έλεγχος σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των παρ. 4 του άρθρου 8 του Ν.1599/86/ΦΕΚ Α΄75 και παρ.3 του άρθρου 10 του Ν.3230/2004 (ΦΕΚ Α΄ 44).

Δ) Έλεγχος Πολυτεχνικής Ιδιότητας

Μία αίτηση εμπίπτει σε αυτή την ειδική κατηγορία μόνον εάν υφίσταται η ιδιότητα πολυτέκνου, όπως προκύπτει από σχετικό πιστοποιητικό πολυτεχνικής ιδιότητας με ψηφιακή υπογραφή από την Ανώτατη Συνομοσπονδία Πολυτέκνων Ελλάδος (ΑΣΠΕ).

Ε) Έλεγχος Πιστοποίησης Αναπηρίας

Μία αίτηση εμπίπτει σε αυτή την ειδική κατηγορία αν ο υπόχρεος δήλωσης φορολογίας, ή η σύζυγος υπόχρεου και τα εξαρτώμενα τέκνα, διαθέτουν αναπηρία σε βαθμό τουλάχιστον 67% όπως προκύπτει από την «Γνωστοποίηση Αποτελέσματος Πιστοποίησης Αναπηρίας» που εκδίδεται από το Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας.

5.6 Κριτήρια αξιολόγησης

Η διαδικασία αξιολόγησης των υποβληθεισών αιτήσεων στο Πρόγραμμα γίνεται στη βάση **συγκριτικής αξιολόγησης**, ήτοι αξιολόγησης της κάθε αίτησης στη βάση προκαθορισμένων κριτηρίων.

Τα κριτήρια καθώς και ο αντίστοιχος συντελεστής βαρύτητάς τους αναγράφονται στον ακόλουθο πίνακα. Οι τιμές στρογγυλοποιούνται στο τρίτο (3^ο) δεκαδικό ψηφίο.

Πίνακας 5.6.1 Κριτήρια και βαρύτητα ως προς την προτεραιοποίηση των αιτήσεων

A/ A	Κριτήριο	Βαρύτητα Συντελεστών	Ανώτατο βαθμολογούμενο όριο κριτηρίου	Κατώτατο βαθμολογούμενο όριο κριτηρίου
K ₁	Ανηγμένο κόστος εξοικονόμησης ενέργειας*	50%	0,200	1,000
K ₂	Εισόδημα (€)/μέλος οικογένειας	14%	1.000(€)/άτομο οικογένειας	30.000(€)/άτομο οικογένειας
K ₃	Βαθμομημέρες	7%	1,4069	0,2180
K ₄	Ενεργειακή κλάση, βάσει Α' ΠΕΑ	5%	Η	Γ
K ₅	Παλαιότητα κατασκευής	3%	Προ του 1955	2011
K ₆	Μονογονεϊκή Οικογένεια	7%	σταθερό	
K ₇	ΑμεΑ**	7%	σταθερό	
K ₈	Πολύτεκνοι***	7%	σταθερό	
Μέγιστο ποσοστό βαρύτητας συντελεστών		100%		

*Το ανηγμένο κόστος εξοικονόμησης ενέργειας κατά την υποβολή της αίτησης θα προκύπτει από το γινόμενο του προτεινόμενου Κόστους Παρεμβάσεων διά, την εκτιμώμενη εξοικονόμηση ενέργειας βάσει Α' ΠΕΑ επί την επιφάνεια κύριων χώρων του (ωφέλιμη επιφάνεια Α' ΠΕΑ για μονοκατοικία/μεμονωμένο διαμέρισμα, ή επιφάνεια κυρίων χώρων βάσει εντύπου Ε9 για διαμέρισμα ως μέρος αίτησης πολυκατοικίας). Μόνο για τον υπολογισμό της βαθμολογίας, αν στο Κόστος Παρεμβάσεων περιλαμβάνονται παρεμβάσεις των υποκατηγοριών 1.Α1, 1.Α2 του πίνακα 4.1.1, τα προτεινόμενα κόστη για τις υποκατηγορίες αυτές συμμετέχουν στο Κόστος Παρεμβάσεων μειωμένα κατά 60% (πολλαπλασιασμός με μειωτικό συντελεστή 0,40).

** Ως Α.Μ.Ε.Α. στο πρόγραμμα λαμβάνονται υπ' όψιν ο αιτών, ή ο/η σύζυγος και τα εξαρτώμενα τέκνα (ελάχιστο αποδεκτό ποσοστό αναπηρίας 67% βάσει ΚεΠΑ).

*** Βάσει βεβαίωσης σε ισχύ της Ανωτάτης Συνομοσπονδίας Πολυτέκνων Ελλάδος (ΑΣΠΕ), με ηλεκτρονική υπογραφή. Στο σύστημα υποβολής αιτήσεων θα πρέπει να δηλώνεται η ημερομηνία λήξης του πιστοποιητικού και ο αριθμός πρωτοκόλλου του.

Η εξίσωση υπολογισμού βαθμολογίας από τον οποίο θα προκύπτει η Σειρά Κατάταξης βάσει και των ανωτέρω κριτηρίων είναι η εξής:

$$\text{Βαθμολογία} = K_1 \cdot 50\% + K_2 \cdot 14\% + K_3 \cdot 7\% + K_4 \cdot 5\% + K_5 \cdot 3\% + K_6 \cdot 7\% + K_7 \cdot 7\% + K_8 \cdot 7\%$$

Τα κριτήρια θα λαμβάνουν κανονικοποιημένη τιμή βάσει προκαθορισμένων ακρότατων τιμών. Αναλυτικά τα κριτήρια παρουσιάζονται στο **Παράρτημα XII**

Επισημαίνεται ότι η διαδικασία της Συγκριτικής Αξιολόγησης των αιτήσεων θα είναι ξεχωριστή για τρεις κατηγορίες ωφελούμενων και για κάθε Π.Ε..

- Κατηγορία 1^η: Αιτήσεις Μεμονωμένων Διαμερισμάτων, Μονοκατοικιών, όπου ο Ωφελούμενος βρίσκεται στην πρώτη (1^η) εισοδηματική κατηγορία (βλ. πίνακα 2.2.1)
- Κατηγορία 2^η: Αιτήσεις Μεμονωμένων Διαμερισμάτων, Μονοκατοικιών, όπου ο Ωφελούμενος βρίσκεται στις λοιπές εισοδηματικές κατηγορίες
- Κατηγορία 3^η: Αιτήσεις Πολυκατοικιών

Στην 3^η κατηγορία της αίτησης Πολυκατοικίας, ως βαθμολογία λαμβάνεται ο μέσος όρος των επιμέρους βαθμολογιών των αιτήσεων των συμμετεχόντων Διαμερισμάτων. Ποιο συγκεκριμένα, κάθε συμμετέχον διαμέρισμα θα λαμβάνει μια βαθμολογία ακολουθώντας τα κριτήρια που παρουσιάζονται στο **Παράρτημα XII** και στη συνέχεια θα βγαίνει ο Μ.Ο. για την πολυκατοικία.

5.7 Αξιολόγηση Αιτήσεων

Αρχικά αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση της υποβολής αιτήσεων, με βάση την βαθμολογία ανά βαθμολογούμενο κριτήριο και την συνολική βαθμολογία της αίτησης, όπως αυτή προκύπτει βάσει των στοιχείων που υποβλήθηκαν στο πληροφοριακό σύστημα, συντάσσονται ανά Π.Ε.:

- Πίνακες κατάταξης υποβληθεισών προτάσεων με φθίνουσα σειρά βαθμολόγησης που η επιχορήγησή τους εντάσσεται στον διαθέσιμο ανά Π.Ε. προϋπολογισμό του Προγράμματος («καταρχήν επιλέξιμες» αιτήσεις)

- Πίνακες κατάταξης προτάσεων με φθίνουσα σειρά βαθμολόγησης των υπόλοιπων υποβληθεισών αιτήσεων που η επιχορήγησή τους δεν εντάσσεται στον διαθέσιμο ανά Π.Ε. προϋπολογισμό του Προγράμματος («επιλαχούσες» αιτήσεις)

Κατά των άνω πινάκων δεν δίνεται δικαίωμα ένστασης.

Αξιολόγηση αιτήσεων

Ακολούθως, μόνον οι «καταρχήν επιλέξιμες» αιτήσεις καλούνται να υποβάλουν την Ηλεκτρονική Ταυτότητα της κατοικίας τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας **εξήντα (60) ημερών**. Αν παρέλθει άπρακτο το άνω χρονικό διάστημα, η αίτηση θα οδηγείται σε απόρριψη.

Ταυτόχρονα, γίνεται η έναρξη της εξέτασης από τον Φορέα Υλοποίησης των υποβληθέντων στοιχείων και δικαιολογητικών, συμπεριλαμβανομένων των υποβληθέντων στοιχείων του Προγράμματος που περιέχονται στην Ηλεκτρονική Ταυτότητα που υποβάλλεται. Σύμφωνα με την Η.Τ. γίνεται επανυπολογισμός της βαθμολογίας των σχετικών κριτηρίων στα οποία αφορούν την επιφάνεια κυρίων χώρων και την παλαιότητα κατοικίας (K_1 , K_5) και η αίτηση θα οδηγείται σε επαναβαθμολόγηση και επανακατάταξή της.

Κατά το διάστημα αυτό επίσης εξετάζονται οι «ειδικές περιπτώσεις» αιτήσεων, όπως αυτές περιγράφονται στην σχετική ενότητα. Για τον έλεγχο τους, ο Φορέας Υλοποίησης δύναται να αναζητά συμπληρωματικά και διευκρινιστικά στοιχεία που σχετίζονται αυστηρά με τον χαρακτηρισμό της αίτησης ως «ειδικής περίπτωσης» και τα οποία οι αιτούντες θα πρέπει να επισυνάψουν στην αίτησή τους. Επισημαίνεται ότι η υποβολή αίτησης επέχει θέση Υπεύθυνης Δήλωσης. Τυχόν σφάλματα σε μη ουσιώδη στοιχεία δεν αποτελούν λόγο απόρριψης. Αν διαπιστωθούν ανακρίβειες σε ουσιώδη υποβληθέντα στοιχεία από τα οποία να επηρεάζεται η βαθμολογική κατάταξη της αίτησης, η αίτηση θα οδηγείται είτε σε επαναβαθμολόγηση και επανακατάταξή της, με ενδεχόμενη μετάπτωση από τις καταρχήν επιλέξιμες στις επιλαχούσες αιτήσεις, είτε σε απόρριψη (σε περιπτώσεις μη προσκόμισης, ή προσκόμισης ψευδών ουσιωδών στοιχείων και δικαιολογητικών):

Η αίτηση θα οδηγείται σε επαναβαθμολόγηση και επανακατάταξή της στη περίπτωση δήλωσης άλλου εισοδήματος από αυτό που προκύπτει μετά τον έλεγχο του φορέα υλοποίησης (στις αιτήσεις ειδικών περιπτώσεων).

Η αίτηση θα οδηγείται σε απόρριψη σε περίπτωση μη προσκόμισης δικαιολογητικών, ή ψευδούς περιεχομένου ουσιαστών στοιχείων τους, ή αν τα προσκομισθέντα δικαιολογητικά δεν είναι σε ισχύ κατά την υποβολή της αίτησης.

Προσωρινά αποτελέσματα

Ακολούθως εκδίδονται οι Προσωρινοί Πίνακες Επιλέξιμων / Επιλαχουσών / Απορριπτέων αιτήσεων ανά Π.Ε. και σύμφωνα με τον εγκεκριμένο Προϋπολογισμό του Προγράμματος ανά Π.Ε. οι οποίοι περιλαμβάνουν για κάθε υποβληθείσα αίτηση, με φθίνουσα σειρά συνολικής βαθμολογίας, στοιχεία της αίτησης, την βαθμολογία ανά βαθμολογούμενο κριτήριο και την συνολική βαθμολογία της αίτησης, όπως αυτή προκύπτει ως αποτέλεσμα ελέγχου και επανακαθορισμού των στοιχείων που υποβλήθηκαν στο πληροφοριακό σύστημα, καθώς και τυχόν ένδειξη απόρριψης. Στις απορριπτέες αιτήσεις, θα αποστέλλεται ατομική ενημέρωση μέσω του πληροφοριακού συστήματος με το σχετικό αιτιολογικό απόρριψης, καθώς και με ενημέρωση για δικαίωμα ένστασης.

Ενστάσεις

Από την ημερομηνία έκδοσης των άνω Προσωρινών Πινάκων Επιλέξιμων / Επιλαχουσών / Απορριπτέων αιτήσεων ανά Π.Ε. και εντός αποκλειστικής προθεσμίας **δέκα (10) ημερών**, δίδεται δικαίωμα ένστασης σε όλες τις υποβληθείσες αιτήσεις (Επιλέξιμες / Επιλαχούσες / Απορριπτέες). Απαραίτητη προϋπόθεση για την υποβολή ένστασης είναι να έχουν υποβληθεί στο Πρόγραμμα τα στοιχεία Ηλεκτρονικής Ταυτότητας Κτιρίου / Διαιρεμένης Ιδιοκτησίας. Συνεπώς, για τις επιλαχούσες αιτήσεις, όπου δεν έχει ήδη υποβληθεί Η.Τ., αυτή θα πρέπει να υποβληθεί στο πληροφοριακό σύστημα με την υποβολή της ένστασης.

Η ένσταση υποβάλλεται αποκλειστικά ηλεκτρονικά και μόνο από τον αιτούντα, μέσω του πληροφοριακού συστήματος αιτήσεων.

Αρμόδιο όργανο για την εξέτασή τους είναι η Επιτροπή Εξέτασης Ενστάσεων. Ο Φορέας Υλοποίησης διατηρεί τη δυνατότητα να ορίζει και επιπρόσθετες επιτροπές εξέτασης ενστάσεων. Τα μέλη των επιτροπών εξέτασης ενστάσεων δεν μπορούν να μετέχουν στην αξιολόγησή των αιτήσεων.

Οι ενστάσεις εξετάζονται τόσο ως προς τη νομιμότητα της πράξης κατά την οποία στρέφονται, όσο και ως προς την ουσία της υπόθεσης και είτε απορρίπτονται, είτε γίνονται αποδεκτές. Σε περίπτωση που με την ένσταση υποβάλλεται και η Η.Τ., τα στοιχεία της λαμβάνονται υπόψη για την αξιολόγηση της αίτησης και την εξέταση της ένστασης. Το αποτέλεσμα της εξέτασης της ένστασης γνωστοποιείται στον αιτούντα μέσω του πληροφοριακού συστήματος.

Οριστικά αποτελέσματα

Ακολούθως, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της εξέτασης ενστάσεων επανακαθορίζεται η σειρά βαθμολογικής κατάταξης βάσει των Προσωρινών Πινάκων και εκδίδονται οι Οριστικοί Πίνακες Εγκεκριμένων / Επιλαχουσών / Απορριπτέων αιτήσεων ανά Π.Ε. οι όποιοι περιλαμβάνουν, με φθίνουσα σειρά συνολικής βαθμολογίας, στοιχεία από τον φάκελο της αίτησης, την βαθμολογία ανά βαθμολογούμενο κριτήριο και την συνολική βαθμολογία της αίτησης, όπως αυτή προκύπτει ως αποτέλεσμα εξέτασης των ενστάσεων που υποβλήθηκαν στο πληροφοριακό σύστημα και των τυχών μεταβολών που έχουν επιφέρει αυτές στην βαθμολογική κατάταξη, ή τον τυχόν λόγο απόρριψης.

Κατά των Οριστικών Πινάκων δεν δίδεται δικαίωμα ένστασης.

Ισοβαθμίες

Στις περιπτώσεις ισοβαθμίας αιτήσεων στην συνολική τους βαθμολογία, η σειρά στους πίνακες κατάταξης (αρχικούς, προσωρινούς, οριστικούς) θα γίνεται βάσει της μεταξύ τους σύγκρισης στην επιμέρους βαθμολογία των κριτηρίων (με σειρά προτεραιότητας): K_1 , K_2 , K_3 .

Έγκριση Αποτελεσμάτων

Οι Οριστικοί Πίνακες καταρτίζονται με μέριμνα του Φορέα Υλοποίησης, και **εγκρίνονται** από τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Η απόφαση έγκρισης εξουσιοδοτεί τον Φορέα Υλοποίησης **για την Υπαγωγή** των Εγκεκριμένων Αιτήσεων στο Πρόγραμμα.

Οι εγκεκριμένοι Οριστικοί πίνακες ανά Π.Ε. περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα: Αναλυτικό πίνακα με στοιχεία των Ωφελουμένων που εγκρίνονται στο Πρόγραμμα, με την κατηγορία του Ωφελούμενου, την επιλέξιμη κατοικία και το είδος αυτής, με τον

αντίστοιχο επιλέξιμο προϋπολογισμό και τα ίδια κεφάλαια και αναφορά στην επιλέξιμη αίτηση.

Για τις Εγκεκριμένες αιτήσεις δεσμεύεται ο προϋπολογισμός στα πλαίσια των όρων του Προγράμματος ανά Π.Ε. και δίνεται το δικαίωμα να προχωρήσουν στην επιλογή Χρηματοδοτικού Σχήματος.

Οι Επιλαχούσες αιτήσεις διατηρούν το δικαίωμα αξιολόγησής τους με την υφιστάμενη φθίνουσα σειρά, σε περίπτωση μη κάλυψης ή αύξησης των Πόρων του Προγράμματος ανά Π.Ε..

Οι αιτούντες των οποίων οι αιτήσεις απορρίφθηκαν έχουν δικαίωμα υποβολής εκ νέου αίτησης σε τυχόν μελλοντική πρόσκληση υποβολής νέων αιτήσεων στα πλαίσια του τρέχοντος Προγράμματος.

Οι αρχικοί, ο Προσωρινοί και οι εγκεκριμένοι Οριστικοί Πίνακες αναρτώνται στην επίσημη ιστοσελίδα του Προγράμματος, με παράλληλη ανακοίνωση κατ' ελάχιστον στις ιστοσελίδες του Υπουργείου Περιβάλλοντος και του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος και αναρτώνται στο Πρόγραμμα Διαύγεια.

5.8 Χρηματοδοτικό Σχήμα

Η δήλωση του χρηματοδοτικού σχήματος αποτελεί βασική προϋπόθεση και κομβικό σημείο ελέγχου των σχετικών πόρων του Προγράμματος.

Ειδικός τραπεζικός λογαριασμός εξυπηρέτησης

Για τις ανάγκες του Προγράμματος απαιτείται η έκδοση **ειδικού τραπεζικού λογαριασμού**. Ο ειδικός λογαριασμός είναι **«ακατάσχετος»** και θα πρέπει να εκδοθεί και να δηλωθεί κατά το στάδιο δήλωσης χρηματοδοτικού σχήματος.

Ειδικά στην περίπτωση της κάλυψης της ιδιωτικής συμμετοχής με τραπεζικό δανεισμό, ο ειδικός λογαριασμός θα χρησιμοποιείται ως λογαριασμός εξυπηρέτησης δανείου.

Το κόστος διαχείρισης φακέλου, για τις αιτήσεις που θα υπαχθούν στο πρόγραμμα, καλύπτεται από τους πόρους του Προγράμματος.

Οι εγκεκριμένες αιτήσεις των οριστικών πινάκων μεταβαίνουν στο στάδιο όπου δηλώνεται το χρηματοδοτικό σχήμα (Ίδια Κεφάλαια / δάνειο), με το οποίο ο χρήστης επιθυμεί να υπαχθεί στο Πρόγραμμα.

Η επιλογή Ιδίων Κεφαλαίων είναι αμετάκλητη και δεν αλλάζει στη συνέχεια. Η επιλογή δανείου επιτρέπεται να αλλάξει σε επιλογή Ιδίων Κεφαλαίων κατά το στάδιο αίτησης δανείου και πριν τη μετάβαση της αίτησης «προς Υπαγωγή».

-Αιτήσεις, για τις οποίες ο αιτών έχει επιλέξει ότι θα προχωρήσει σε υπαγωγή στο Πρόγραμμα με Ίδια Κεφάλαια, οδηγούνται άμεσα προς Υπαγωγή.

-Αιτήσεις, για τις οποίες ο αιτών έχει επιλέξει ότι θα προχωρήσει σε υπαγωγή στο Πρόγραμμα με Δάνειο, λαμβάνουν **προθεσμία 120 ημερών**, άνευ δικαιώματος παράτασης, για την έναρξη και ολοκλήρωση της διαδικασίας δανειοδότησης. Εντός της άνωθεν προθεσμίας θα πρέπει να υποβληθεί σε συνεργαζόμενη τράπεζα και να εγκριθεί αίτηση για δανειοδότηση, ώστε μέχρι το πέρας της προθεσμίας η αίτηση να οδηγηθεί προς Υπαγωγή. Εάν εγκριθεί ποσό μικρότερο από αυτό που έχει αιτηθεί ο ενδιαφερόμενος, το υπόλοιπο δύναται να καλυφθεί με ίδια κεφάλαια. Υποβληθείσα αίτηση δανείου δύναται να ακυρωθεί. Εάν η αίτηση δανείου απορριφθεί ή ακυρωθεί, ο ενδιαφερόμενος έχει την επιλογή είτε να προχωρήσει αμετάκλητα με Ίδια Κεφάλαια «προς Υπαγωγή», είτε να υποβάλει ξανά αίτημα δανείου (λαμβάνοντας πάντα υπόψη το χρόνο εξέτασης του από την τράπεζα). Εάν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία δανειοδότησης, ο αιτών έχει την δυνατότητα να προχωρήσει μόνο με Ίδια Κεφάλαια.

Οι συνεργαζόμενοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί εφαρμόζουν τους ισχύοντες εσωτερικούς κανονισμούς που τους διέπουν, καθώς και τα κριτήρια πιστοδότησης για την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας. Οι συνεργαζόμενοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί οφείλουν να ολοκληρώσουν τον πιστοληπτικό έλεγχο εντός εξήντα (60) ημερών από τη χρονική στιγμή που ο ενδιαφερόμενος υποβάλει την αίτηση δανείου του. Επισημαίνεται ότι το εν λόγω διάστημα προσμετράται στη συνολική προθεσμία για τη διαδικασία δανειοδότησης και δεν την παρατείνει. Ο ενδιαφερόμενος για δάνειο θα πρέπει να φροντίσει για την έγκαιρη υποβολή της αίτησης δανείου του και να λάβει υπόψη την ως άνω προθεσμία εξέτασης.

Επισημαίνεται ότι στην αίτηση πολυκατοικίας και σε περίπτωση επιλογής δανείου, όλοι οι αιτούντες (συμμετέχοντα διαμερίσματα) θα πρέπει να συνεργαστούν με τον ίδιο χρηματοπιστωτικό οργανισμό.

5.9 Μεταβίβαση δικαιώματος συμμετοχής

Το δικαίωμα συμμετοχής υποβληθείσας αίτησης στο Πρόγραμμα δεν μεταβιβάζεται.

Μεταβίβαση του δικαιώματος δίνεται μόνο στην αναγκαστική περίπτωση αποβίωσης του ωφελουμένου. Στην περίπτωση αυτή, το δικαίωμα μεταβίβασης της αίτησης θεμελιώνεται με την υποβολή της αίτησης.

Μετά τις νόμιμες διαδικασίες περί κληρονομικής διαδοχής, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις έναντι του προγράμματος θα μεταβιβάζονται σε νόμιμο κληρονόμο, ήτοι σε φυσικό πρόσωπο με εμπράγματο δικαίωμα στο ακίνητο (πλήρη κυριότητα, επικαρπία, ψιλή κυριότητα) και ο οποίος θα δηλώνεται ως διάδοχος της αίτησης στο Πρόγραμμα.

Ως διάδοχος δύναται να είναι ένας από τους υφιστάμενους συγκυρίους με οποιαδήποτε μορφή εμπράγματος δικαιώματος (πλήρη/ψιλή κυριότητα, επικαρπία).

Ο διάδοχος θα είναι υποχρεωμένος να χρησιμοποιήσει, για τους σκοπούς του προγράμματος, την τράπεζα που έχει ήδη επιλεγεί στην αίτηση από τον ωφελούμενο. Τυχόν αλλαγή του επιλεγμένου διαδόχου θα γίνεται μέσω του Φορέα Υλοποίησης του Προγράμματος.

Ο διάδοχος δύναται να είναι ταυτόχρονα και ωφελούμενος σε άλλη κατοικία στο τρέχον Πρόγραμμα.

Ο διάδοχος με την αποδοχή του ορισμού του ως νέος ωφελούμενος οφείλει να αποδέχεται όλες τις υποχρεώσεις που προκύπτουν λόγω της υπαγωγής της κατοικίας στο Πρόγραμμα της παρ. 8.4.

Το χρονικό διάστημα από τη δήλωση αποβίωσης και μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας διαδοχής εξαιρείται από τις τυχόν προθεσμίες του έργου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. Υπαγωγή – Προθεσμίες

6.1 Υπαγωγή Ωφελουμένων – Υπογραφή Δανειακών Συμβάσεων

Μετά από την ολοκλήρωση του σταδίου χρηματοδοτικού σχήματος εκδίδεται απόφαση του Φορέα Υλοποίησης για την **υπαγωγή των αιτήσεων των Ωφελουμένων στο Πρόγραμμα** (Απόφαση Υπαγωγής).

Οι **υπαγωγές** στο Πρόγραμμα πραγματοποιούνται, μέχρι εξαντλήσεως των διαθέσιμων πόρων ανά Π.Ε., με βάση τη φθίνουσα σειρά κατάταξης των εγκεκριμένων αιτήσεων υποβολής που έχει προκύψει από τη συγκριτική αξιολόγηση.

Μέσω του πληροφοριακού συστήματος υποβολής, αποστέλλεται στον Ωφελούμενο εξατομικευμένη επιστολή, με όλα τα δηλωθέντα στην αίτηση στοιχεία, στην οποία περιλαμβάνεται σαφής και αναλυτική περιγραφή του προς εκτέλεση έργου, του χρονοδιαγράμματος, του συνολικού επιλέξιμου προϋπολογισμού και του ποσοστού επιχορήγησης (απόφαση υπαγωγής).

Σε περίπτωση δανείου ο Ωφελούμενος θα ενημερώνεται για την υποχρέωση έναρξης της διαδικασίας της υπογραφής της δανειακής σύμβασης (όπου απαιτείται). Η υπογραφή της δανειακής σύμβασης ολοκληρώνεται έως και **ενενήντα (90) ημέρες** από την ενημέρωση του ωφελούμενου για την έκδοση της απόφασης Υπαγωγής του έργου. Σε περίπτωση όπου το ανωτέρω διάστημα παρέλθει άπρακτο με ευθύνη του ωφελούμενου, κινείται η διαδικασία τροποποίησης του χρηματοδοτικού σχήματος του κεφ. 7.5 και ο ωφελούμενος θα κληθεί να καλύψει την ιδιωτική Συμμετοχή με Ίδια Κεφάλαια εάν το επιθυμεί, ειδάλλως η αίτηση θα οδηγείται σε απένταξη.

Οι συνεργαζόμενοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί ενημερώνονται μέσω του πληροφοριακού συστήματος για τις αποφάσεις υπαγωγής.

Σε κάθε περίπτωση, ο Ωφελούμενος έχει τη δυνατότητα δήλωσης υπαναχώρησης από την Υπαγωγή, σε οποιοδήποτε στάδιο, μέσω του πληροφοριακού συστήματος του Προγράμματος.

Με την επιφύλαξη των διατάξεων περί έναρξης επιλεξιμότητας των δαπανών, ως ημερομηνία έναρξης υλοποίησης του έργου λαμβάνεται η ημερομηνία έκδοσης της απόφασης υπαγωγής.

Επισημαίνεται ότι ο Φορέας Υλοποίησης, βάσει των στοιχείων και δικαιολογητικών που προσκομίζονται από τους Ωφελούμενους, δύναται να διενεργήσει σε οποιοδήποτε στάδιο (και σε κάθε περίπτωση πριν την καταβολή των τελικών ωφελημάτων) τους απαραίτητους διοικητικούς ελέγχους για τη διαπίστωση, βάσει των υποβαλλόμενων δικαιολογητικών, της τήρησης του συνόλου των όρων και προϋποθέσεων του Προγράμματος. Εάν από τους ανωτέρω ελέγχους διαπιστωθεί αναντιστοιχία των στοιχείων των δικαιολογητικών με την απόφαση υπαγωγής και τους όρους του προγράμματος θα γίνεται ανάκληση της απόφασης υπαγωγής από τον Φορέα Υλοποίησης και θα επέρχονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στην οικεία παράγραφο 8.4.

Στις περιπτώσεις που, από τον παρόντα Οδηγό, απαιτείται η υποβολή έντυπων εγγράφων στον Φορέα Υλοποίησης με εξωσυστημικό τρόπο (π.χ. αίτηση του ωφελούμενου για τροποποίηση χρηματοδοτικού σχήματος ή ανάκληση απόφασης υπαγωγής), ο Φορέας Υλοποίησης ψηφιοποιεί τα υποβληθέντα έγγραφα και τα αναρτά στο Πληροφοριακό Σύστημα.

Μετά από την Υπαγωγή του ωφελουμένου στο Πρόγραμμα, ανεξαρτήτως του τρόπου κάλυψης της Ιδίας Συμμετοχής (Ίδια Κεφάλαια / Δάνειο), θα πιστώνεται στον ειδικό «δεσμευμένο» τραπεζικό λογαριασμό του ωφελουμένου το **70%** της προβλεπόμενης επιχορήγησης όπως έχει προσδιοριστεί στην απόφαση Υπαγωγής.

6.2 Προθεσμίες Υλοποίησης του έργου – χορήγηση κινήτρων

- Τμηματική προθεσμία υλοποίησης του έργου

Εντός χρονικού διαστήματος **έξι (6) μηνών** από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Υπαγωγής, θα πρέπει να έχει εξασφαλιστεί κατ' ελάχιστον το ποσοστό που ορίζεται στο κεφάλαιο 7.2 για την τμηματική ολοκλήρωση του επιλέξιμου Π/Υ παρεμβάσεων και λοιπών δαπανών βάσει της απόφασης υπαγωγής. Επί της άνω τμηματικής προθεσμίας δεν δίδεται δυνατότητα παράτασης. Αν η τμηματική προθεσμία παρέλθει χωρίς την εξασφάλιση του ανωτέρου όρου, θα κινείται η διαδικασία απένταξης της αίτησης, ενώ σε περίπτωση ανάκλησης της απόφασης υπαγωγής, , αν απαιτείται θα γίνεται δημοσιονομική διόρθωση.

- Συνολική προθεσμία υλοποίησης του έργου

Εντός χρονικού διαστήματος **δώδεκα (12) μηνών** από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Υπαγωγής, θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί το σύνολο του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, ήτοι

- η υλοποίηση του συνόλου των παρεμβάσεων και η τυχόν εξόφληση των λοιπών απαιτούμενων δαπανών με ίδια κεφάλαια (π.χ. έκδοση αδειών, ασφαλιστικές εισφορές),
- η διενέργεια της 2^{ης} ενεργειακής επιθεώρησης και η εξόφληση αυτής,
- η έκδοση παραστατικών τυχόν μελετών ή/και συμβουλευτικών υπηρεσιών,
- η καταχώρηση στο πληροφοριακό σύστημα της πρώτης δήλωσης πιστοποίησης για την ολοκλήρωση του έργου επισυνάπτοντας τα απαιτούμενα παραστατικά δαπανών και τα λοιπά δικαιολογητικά,

6.3 Παρατάσεις Προθεσμιών

Δίδεται δικαίωμα παράτασης της 12μηνής προθεσμίας υλοποίησης των εργασιών έως και **ενενήντα (90) ημέρες**.

Το αίτημα παράτασης υποβάλλεται αποκλειστικά ηλεκτρονικά μέσω του πληροφοριακού συστήματος διαχείρισης της αίτησης έως την λήξη της προθεσμίας. Κατά το αίτημα δύναται να αναρτηθούν τυχόν υποστηρικτικά έγγραφα.

Η παράταση εξετάζεται και δίδεται αιτιολογημένα από τον Φορέα Υλοποίησης του Προγράμματος.

Το αίτημα και η διαδικασία παράτασης δεν σχετίζονται με τυχόν αίτημα τροποποίησης το οποίο εξετάζεται και αξιολογείται χωριστά από τον Φορέα Υλοποίησης.

Παράταση πέραν του ανωτέρω διαστήματος είναι δυνατόν να ζητηθεί μέσω του πληροφοριακού συστήματος και να εγκριθεί από τον Φορέα Υλοποίησης μόνο σε περίπτωση ανωτέρας βίας. Για την υποβολή αιτήματος σε περίπτωση ανωτέρας βίας, θα πρέπει να έχει δοθεί η άνω παράταση προθεσμίας. Το αίτημα παράτασης λόγω ανωτέρας βίας θα πρέπει να υποβληθεί εμπρόθεσμα εντός της ενεργής εγκεκριμένης προθεσμίας υλοποίησης της αίτησης, ενώ εξετάζεται και δίδεται αιτιολογημένα από τον Φορέα Υλοποίησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. Υλοποίηση και Ολοκλήρωση Έργου

7.1 Έναρξη Υλοποίησης Έργου - Προκαταβολές

Για την έναρξη των εργασιών υλοποίησης του έργου, ο Ωφελούμενος οφείλει να εξασφαλίσει τις απαιτούμενες άδειες / εγκρίσεις που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις.

Μετά την απόφαση Υπαγωγής παρέχεται η δυνατότητα να χρησιμοποιηθεί η προκαταβολή επιχορήγησης, με σκοπό την εμπρόθεσμη τμηματική ολοκλήρωση του έργου (βλ κεφ 6.2).

Για την χρήση της προκαταβολής επιχορήγησης η οποία θα βρίσκεται δεσμευμένη στον ειδικό τραπεζικό λογαριασμό εξυπηρέτησης του, ο ωφελούμενος θα πρέπει υποχρεωτικά να έχει διακινήσει πρώτα τα ίδια κεφάλαια ή/και την προβλεπόμενη προκαταβολή (70%) του δανείου.

Σε περίπτωση κάλυψης της ιδιωτικής συμμετοχής με Ιδια Κεφάλαια, αυτά θα πρέπει να διακινήθούν υποχρεωτικά μέσω τραπεζικού συστήματος στους αναδόχους/προμηθευτές της επιλογής του Ωφελουμένου με δική του ευθύνη και μέριμνα και τα σχετικά αποδεικτικά πληρωμής να υποβληθούν για έλεγχο. Ο Ωφελούμενος είναι υπεύθυνος για το ύψος και την κατανομή της προκαταβολής.

Με την διαπίστωση της καταβολής των Ιδίων κεφαλαίων, ο ωφελούμενος θα μπορεί να κατανείμει μέσω του πληροφοριακού συστήματος και του ειδικού λογαριασμού εξυπηρέτησης ως το 70% της επιχορήγησής του.

Σε περίπτωση κάλυψης της ιδιωτικής συμμετοχής με δάνειο, μετά την υπογραφή της δανειακής σύμβασης, παρέχεται η δυνατότητα, υποχρεωτικά μέσω του πληροφοριακού συστήματος, της κατανομής και εκταμίευσης προκαταβολής ποσού που αντιστοιχεί στο 70% του ύψους του δανείου.

Με την εκτέλεση της προκαταβολής δανείου, ο ωφελούμενος θα μπορεί να κατανείμει ως το 70% της επιχορήγησής του.

Οι προκαταβολές του δανείου και της επιχορήγησης που διακινούνται μέσω του ειδικού λογαριασμού εξυπηρέτησης καταβάλλονται στους λογαριασμούς των καταχωρημένων προμηθευτών/αναδόχων κατόπιν σχετικής εντολής - εξουσιοδότησης προς το Χρηματοπιστωτικό Οργανισμό που έχει καταχωρίσει ο Ωφελούμενος στο πληροφοριακό σύστημα.

Τα ανωτέρω ποσά είναι **ακατάσχετα**, στα πλαίσια τήρησης του άρθρου 22 Κανονισμού (ΕΕ) 241/2021. Τα εν λόγω ποσά είναι **δεσμευμένα** για την πληρωμή προμηθευτών/αναδόχων/κ.λπ.

Με την προϋπόθεση ότι δεν υπάρχουν εκκρεμότητες οφειλόμενες σε υπαιτιότητα του ωφελουμένου, η εκταμίευση της προκαταβολής δανείου γίνεται άμεσα από το Χρηματοπιστωτικό Οργανισμό και σε κάθε περίπτωση όχι μετά το πέρας επτά (7) εργάσιμων ημερών από την καταβολή των χρημάτων σε αυτόν από τον Φορέα Οικονομικής Διαχείρισης. Ο Ωφελούμενος ενημερώνεται, μέσω του πληροφοριακού συστήματος, για την ανωτέρω διακίνηση του ποσού της προκαταβολής. Σε περίπτωση αδυναμίας εκταμίευσης της προκαταβολής στον τελικό αποδέκτη, το ποσό επιστρέφεται και παραμένει δεσμευμένο στον ειδικό λογαριασμό εξυπηρέτησης του ωφελουμένου.

7.2 Τμηματική Ολοκλήρωση

Εντός της τμηματικής προθεσμίας του κεφ. 6.2, θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί κατ'ελάχιστον το εικοσιπέντε τοις εκατό (25%) του συνολικού επιλέξιμου Π/Υ βάσει Υπαγωγής. Εντός της άνω προθεσμίας θα πρέπει να υποβληθούν αποδεικτικά ή παραστατικά εξόφλησης της ενότητας 7.4 από τα οποία να προκύπτει η κάλυψη της άνω υποχρέωσης. Το συνολικό ποσό βάσει των δικαιολογητικών εξόφλησης δεν μπορεί να ξεπερνά το συνολικό ποσό των απαιτούμενων Ιδίων Κεφαλαίων και των προκαταβολών (δανείου / επιχορήγησης) που έχουν ληφθεί.

Μετά την υποβολή των δικαιολογητικών τμηματικής ολοκλήρωσης διενεργείται έλεγχος για την εξασφάλιση του ελάχιστου ποσοστού τμηματικής ολοκλήρωσης με βάση την απόφαση υπαγωγής.

7.3 Ολοκλήρωση Έργου - Δεύτερη Ενεργειακή Επιθεώρηση

Εντός της συνολικής προθεσμίας υλοποίησης του κεφ. 6.2, θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί το σύνολο του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου. Εντός της άνω προθεσμίας θα πρέπει να υποβληθούν τα παραστατικά και δικαιολογητικά της ενότητας 7.4 που να αφορούν στο υπόλοιπο του συνόλου των παρεμβάσεων, καθώς και η δήλωση πιστοποίησης του έργου. Το σύνολο των δαπανών των εξοφλημένων και των επί πιστώσει παραστατικών θα αποτελεί και το τελικό κόστος του έργου.

Σε περίπτωση τροποποίησης των παρεμβάσεων που θα υλοποιηθούν από αυτές που έχουν δηλωθεί κατά το στάδιο πρότασης παρεμβάσεων, κατά την ολοκλήρωση θα δηλωθούν μόνον οι παρεμβάσεις που πραγματικά υλοποιήθηκαν και στην υποκατηγορία που πραγματικά ανήκουν.

Αναλυτικά τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για τη διαδικασία ολοκλήρωσης παρουσιάζονται στο **Παράρτημα XIII**.

Με την υλοποίηση των παρεμβάσεων, οι ανάδοχοι/προμηθευτές δεσμεύονται ρητά, στα πλαίσια Υπεύθυνης Δήλωσης Ν. 1599/1986 σύμφωνα με τα υποδείγματα του **Παράρτηματος VIII**, για τα χαρακτηριστικά των παρεμβάσεων και την πλήρη και ορθή εγκατάσταση / τοποθέτηση / εφαρμογή των υλικών / συστημάτων, βάσει των προϋποθέσεων που έχει θέσει ο προμηθευτής ή/και ο Ενεργειακός Επιθεωρητής. Σε περίπτωση που ο προμηθευτής των υλικών και ο ανάδοχος του έργου είναι το ίδιο πρόσωπο η δήλωση συμπληρώνεται για το σύνολο των ανωτέρω.

Μετά την υλοποίηση του συνόλου των παρεμβάσεων ο Ωφελούμενος μεριμνά για την διαδικασία κλήρωσης ενεργειακού επιθεωρητή και ακόλουθα για την διενέργεια της δεύτερης ενεργειακής επιθεώρησης (Β΄ ΠΕΑ). Επισημαίνεται ότι ο Ενεργειακός Επιθεωρητής που θα διενεργήσει τη δεύτερη ενεργειακή επιθεώρηση και κατόπιν θα εκδώσει το Β΄ ΠΕΑ θα πρέπει να είναι υποχρεωτικά διαφορετικός από τον Ενεργειακό Επιθεωρητή που έχει εκδώσει το Α΄ ΠΕΑ. Η διαδικασία επιλογής θα γίνεται με ευθύνη και αρμοδιότητα του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (Τ.Ε.Ε.) κατόπιν δημόσιας κλήρωσης, κατά την οποία θα τηρείται η σχετική νομοθεσία περί ασυμβίβαστου των Ενεργειακών Επιθεωρητών.

Για την πιστοποίηση του συνόλου του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, ο Ενεργειακός Επιθεωρητής, για τη διενέργεια της δεύτερης ενεργειακής επιθεώρησης

ελέγχει τα πιστοποιητικά των υλικών και συστημάτων, που χρησιμοποιήθηκαν για τις παρεμβάσεις, έτσι ώστε να πιστοποιηθεί η συμβατότητά τους με τις προδιαγραφές του Κ.Ε.Ν.Α.Κ. και του Προγράμματος. Ακολούθως, μετά την έκδοση του Β΄ ΠΕΑ καταχωρίζει ηλεκτρονικά στην αίτηση, όλα τα απαιτούμενα στοιχεία και τις παρεμβάσεις που υλοποιήθηκαν και ικανοποιούν τις απαιτήσεις του Προγράμματος βάσει των σχετικών πιστοποιητικών των υλικών/ συστημάτων και την υλοποιημένη ποσότητα ανά κατηγορία δαπάνης (**Παράρτημα VI**). Η καταγραφή συμπεριλαμβάνει όλες τις παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας που καταχωρούνται στο ΠΕΑ, καθώς και τυχόν επιπλέον παρεμβάσεις εξοικονόμησης, όπως περιγράφονται στο κεφάλαιο 3, που δεν συμμετέχουν στον υπολογισμό εξοικονόμησης ενέργειας του Β΄ ΠΕΑ, καθώς και το αντίστοιχο κόστος βάσει των παραστατικών δαπανών.

Ο ωφελούμενος καταχωρίζει ηλεκτρονικά τα στοιχεία του Β΄ ΠΕΑ, ελέγχει και αποδέχεται ηλεκτρονικά την καταγραφή παρεμβάσεων του Ενεργειακού Επιθεωρητή, και καταχωρίζει τα υπόλοιπα παραστατικά και δικαιολογητικά. Παράλληλα, μεριμνά για την ενημέρωση της Ηλεκτρονικής Ταυτότητας της κατοικίας του με την προσθήκη του νέου ΠΕΑ.

Σε περίπτωση πολυκατοικίας, το κόστος των παρεμβάσεων, βάσει παραστατικών δαπανών, διαχωρίζεται από τον εκπρόσωπο της πολυκατοικίας σε κόστος κοινόχρηστων και μη κοινόχρηστων παρεμβάσεων (η καταγραφή των μη κοινόχρηστων παρεμβάσεων αφορά μόνο στις αιτήσεις πολυκατοικίας). Το κόστος των παρεμβάσεων καταχωρίζεται στο πληροφοριακό σύστημα και τον επιμερισμό του ανά διαμέρισμα πολυκατοικίας καλείται να αποδεχτεί το σύνολο των ιδιοκτητών. Ο επιμερισμός του κόστους των κοινόχρηστων παρεμβάσεων γίνεται βάσει του ποσοστού ανά διαμέρισμα, όπως έχει καταχωρηθεί στο σχετικό έντυπο (**Παράρτημα IV**). Ο εκπρόσωπος καταχωρίζει ηλεκτρονικά, στο πληροφοριακό σύστημα του Προγράμματος, τα στοιχεία του Β΄ ΠΕΑ, ελέγχει και αποδέχεται ηλεκτρονικά την καταγραφή παρεμβάσεων του Ενεργειακού Επιθεωρητή και καταχωρίζει τα υπόλοιπα παραστατικά και δικαιολογητικά.

Έλεγχος απόκλισης του ενεργειακού στόχου και της εξοικονόμησης ενέργειας

Με το Β΄ ΠΕΑ που καταχωρείται στο Πρόγραμμα θα πρέπει να διαπιστώνεται η επίτευξη του ελάχιστου ενεργειακού στόχου όπως αναφέρεται στο Κεφάλαιο 3, για την κατ' ελάχιστον αναβάθμιση κατά τρεις (3) ενεργειακές κατηγορίες, σε σχέση με την κατάταξη

στο Α΄ ΠΕΑ, η οποία διασφαλίζει την Εξοικονόμηση Πρωτογενούς Ενέργειας σε ποσοστό άνω του 30%.

Επίσης πραγματοποιείται έλεγχος ότι το επιλέξιμο κόστος των υλοποιημένων παρεμβάσεων δεν υπερβαίνει το γινόμενο του 1,0 €/kWh επί το σύνολο της επιτευχθείσας ετήσιας εξοικονόμησης πρωτογενούς ενέργειας (kWh).

Ταυτόχρονα, ελέγχεται το ποσοστό επίτευξης εξοικονόμησης ενέργειας:

- Σε περίπτωση όπου η επιτευχθείσα εξοικονόμηση ενέργειας είναι μικρότερη από το ενενήντα τοις εκατό (90%) από την εκτιμώμενη εξοικονόμησης ενέργειας του Α΄ ΠΕΑ, τότε για κάθε ποσοστιαία μονάδα και μέχρι και το εβδομήντα τοις εκατό (70%) από την εκτιμώμενη εξοικονόμησης ενέργειας του Α΄ ΠΕΑ, το ποσοστό επιχορήγησης θα μειώνεται αντίστοιχα κατά μισή (0,5) ποσοστιαία μονάδα, και το ποσό που προκύπτει θα αντιστοιχεί σε ίδια κεφάλαια του ωφελουμένου.

- Αν η επιτευχθείσα εξοικονόμηση ενέργειας είναι μικρότερη από το εβδομήντα τοις εκατό (70%) από την εκτιμώμενη εξοικονόμησης ενέργειας του Α΄ ΠΕΑ, τότε δεν θα γίνεται δεκτή η υποβολή δήλωσης πιστοποίησης για την ολοκλήρωση του έργου. Στην περίπτωση αυτή ο ωφελούμενος διατηρεί τη δυνατότητα για επιπλέον παρεμβάσεις εξοικονόμησης και να καταχωρήσει Β΄ ΠΕΑ με επιτευχθείσα εξοικονόμηση ενέργειας που θα εντάσσεται στα άνω ενεργειακά όρια.

Σε κάθε περίπτωση, η έκδοση, καταχώρηση και υποβολή του Β΄ ΠΕΑ θα πρέπει να γίνουν εντός του συμβατικού χρόνου υλοποίησης του έργου. Το παραστατικό δαπάνης (εξοφλημένο) της 2^{ης} ενεργειακής επιθεώρησης υποβάλλεται με την υποβολή της δήλωσης πιστοποίησης για την ολοκλήρωση του έργου.

Με βάση τα καταχωρημένα ποσά δαπάνης, ο Ωφελούμενος γνωρίζει και ελέγχει το συνολικό επιλέξιμο κόστος καθώς και για το ποσό των ιδίων κεφαλαίων που απαιτείται να καταβάλει στους προμηθευτές/αναδόχους/κ.λπ., στην περίπτωση που το άθροισμα των υποβαλλόμενων δαπανών υπερβαίνει τον συνολικό επιλέξιμο προϋπολογισμό ή/και τα ανώτατα όρια δαπανών του προγράμματος.

Τέλος, υποβάλλει μέσω του πληροφοριακού συστήματος την **δήλωση πιστοποίησης** για την ολοκλήρωση του έργου και την παροχή των κινήτρων του προγράμματος στο πληροφοριακό σύστημα.

7.4 Παραστατικά

Επιλέξιμα για το Πρόγραμμα είναι τα παραστατικά δαπανών, συμπεριλαμβανομένων των παραστατικών δαπανών αμοιβής συμβούλου έργου, και εκπόνησης τεχνικών μελετών, καθώς και τα εξοφλημένα παραστατικά που αφορούν σε πληρωμή ενεργειακού επιθεωρητή, της Ηλεκτρονικής Ταυτότητας Κτιρίου, ασφαλιστικών εισφορών και καταβολή ιδίων κεφαλαίων, που εκδόθηκαν για τους σκοπούς του κάθε έργου μετά από την ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας της αίτησης του Ωφελούμενου και εντός του συμβατικού χρόνου υλοποίησης. Όλα τα παραστατικά δαπανών των υλοποιημένων παρεμβάσεων πρέπει να φέρουν ημερομηνία προγενέστερη ή το πολύ ταυτόσημη με την ημερομηνία έκδοσης του ΠΕΑ της δεύτερης ενεργειακής επιθεώρησης. Παραστατικά δαπανών υλοποιημένων παρεμβάσεων που φέρουν ημερομηνία μεταγενέστερη της ημερομηνίας έκδοσης του Β' ΠΕΑ γίνονται αποδεκτά υπό την προϋπόθεση ότι συνοδεύονται από δελτία αποστολής που έχουν εκδοθεί πριν την ημερομηνία έκδοσης του εν λόγω ΠΕΑ.

Για την υλοποίηση των παρεμβάσεων (προμήθεια εξοπλισμού/υλικών και εκτέλεση εργασιών) εκδίδονται τα παραστατικά Λιανικών Συναλλαγών που προβλέπει η ισχύουσα νομοθεσία και ειδικότερα ο Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών (ΚΦΑΣ, Υποπαράγραφος Ε.1, Παράγραφος Ε, Άρθρο 1 του Ν.4093/2012, ΦΕΚ Α'222, 12/11/2012), όπως τροποποιείται και ισχύει κάθε φορά. Στο πλαίσιο αυτό είναι αποδεκτά τα εξής παραστατικά:

- Απόδειξη Λιανικής Πώλησης ή ισοδύναμο βάσει του ΚΦΑΣ παραστατικό επί πιστώσει, για την προμήθεια εξοπλισμού/υλικών στο όνομα του ωφελούμενου. Στο παραστατικό αυτό αναγράφεται υποχρεωτικά και αναλυτικά:
 - η λιανική τιμή πώλησης για κάθε είδος πωλούμενου στοιχείου (υλικά, εξαρτήματα κ.λπ.) ,
 - τα πλήρη στοιχεία του ωφελούμενου (υποχρεωτικά η πλήρης διεύθυνση του ακινήτου της απόφασης υπαγωγής),
 - τα τεχνικά χαρακτηριστικά του εξοπλισμού (π.χ. μάρκα, μοντέλο, ισχύς, είδος υλικών, μέτρα, τεμάχια κ.λπ.), προκειμένου να είναι δυνατή η ένταξη της δαπάνης στις κατηγορίες του πίνακα Π 4.1.1 του κεφαλαίου 4 και να διαπιστώνεται η τήρηση των ελάχιστων απαιτήσεων του Κ.ΕΝ.Α.Κ.

Αναγράφεται υποχρεωτικά, η μονάδα μέτρησης που αντιστοιχεί σε κάθε παρέμβαση (τετραγωνικά μέτρα, τεμάχιο, κ.λπ.).

- Απόδειξη Παροχής Υπηρεσιών ή ισοδύναμο βάσει του ΚΦΑΣ παραστατικό επι πιστώσει, για τις μελέτες, υπηρεσίες, ή τις εργασίες εγκατάστασης του εξοπλισμού στο όνομα του ωφελούμενου (ή του εκπροσώπου στην περίπτωση πολυκατοικίας). Στο παραστατικό αυτό αναγράφεται υποχρεωτικά και αναλυτικά:
 - το είδος (τοποθέτηση, μελέτη, κ.λπ.) και η αξία των εργασιών,
 - τα πλήρη στοιχεία του ωφελούμενου (υποχρεωτικά η πλήρης διεύθυνση του ακινήτου της απόφασης υπαγωγής).

Στην περίπτωση που ένας ανάδοχος/προμηθευτής εκδίδει απόδειξη λιανικής πώλησης ή ισοδύναμο βάσει του ΚΦΑΣ παραστατικό όπου δεν είναι δυνατή η αναγραφή των προαναφερόμενων στοιχείων ανά φορολογικό παραστατικό, προσκομίζει επιπλέον και Υπεύθυνη Δήλωση στην οποία αναφέρει αναλυτικά, ανά παραστατικό, τα ανωτέρω απαιτούμενα στοιχεία.

Ο **ΦΠΑ (24%)** αποτελεί **επιλέξιμη δαπάνη** για το Πρόγραμμα και δηλώνεται διακριτά στα παραστατικά. Εάν οι προμηθευτές υπάγονται σε καθεστώς μειωμένου ΦΠΑ ή απαλλάσσονται από την υποχρέωση υποβολής δήλωσης και καταβολής φόρου, θα πρέπει να δηλωθεί το ποσό ΦΠΑ που ισχύει. Σε κάθε περίπτωση, ισχύουν τα ανώτατα όρια επιλέξιμων δαπανών προ ΦΠΑ 24%.

Τα παραστατικά δαπανών θα πρέπει να προέρχονται μόνο από έναν προμηθευτή/ανάδοχο ανά κατηγορία δαπάνης, όπου αυτό είναι τεχνικά εφικτό.

Σε περίπτωση αίτησης πολυκατοικίας, εκδίδονται διαφορετικά παραστατικά για κάθε διαμέρισμα που αφορούν αποκλειστικά σε μη κοινόχρηστες παρεμβάσεις και διαφορετικά παραστατικά, ανά είδος δαπάνης, για τις κοινόχρηστες παρεμβάσεις με την ένδειξη «διαχείριση πολυκατοικίας».

Τα παραστατικά θα πρέπει να περιλαμβάνουν μόνον τον εξοπλισμό, τα υλικά και τις υπηρεσίες που αφορούν στις επιλέξιμες για το πρόγραμμα παρεμβάσεις (δεν πρέπει να περιλαμβάνουν πωλούμενα είδη και υπηρεσίες που δεν σχετίζονται με το πρόγραμμα).

Επισημαίνεται ότι στην περίπτωση που γίνονται πληρωμές με ίδια κεφάλαια (μη λήψη δανείου, υπέρβαση επιλέξιμου προϋπολογισμού παρεμβάσεων, υπέρβαση ανώτατων ορίων αμοιβών - ενεργειακού επιθεωρητή κ.λπ.), αυτές θα πρέπει να πραγματοποιηθούν αποκλειστικά μέσω τραπεζικού συστήματος.

Επισημαίνεται ότι τα παραστατικά δαπάνης θα πρέπει, στα στοιχεία επαγγέλματος του λήπτη του παραστατικού, να έχουν την **ένδειξη «ιδιότητας»**.

Όσα από τα ανωτέρω επιλέξιμα παραστατικά υποβάλλονται στα πλαίσια της τμηματικής προθεσμίας ολοκλήρωσης, θα πρέπει να είναι **εξοφλημένα** και να μην υπερβαίνουν το σύνολο των απαιτούμενων Ιδίων Κεφαλαίων και των προκαταβολών (δανείου / επιχορήγησης) που έχουν ληφθεί.

Όσα από τα ανωτέρω επιλέξιμα παραστατικά υποβάλλονται στα πλαίσια της συνολικής προθεσμίας ολοκλήρωσης, θα πρέπει να είναι **εξοφλημένα** (εφόσον δεν έχει καλυφθεί το ύψος των προκαταβολών με τα παραστατικά της τμηματικής ολοκλήρωσης) και **επί πιστώσει** (για το υπόλοιπο εναπομείναν ποσό της επιχορήγησης).

Το σύνολο των παραστατικών (εξοφλημένα και επί πιστώσει) θα πρέπει να αντιστοιχεί στο κόστος του έργου.

Για την εξόφληση των δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του προγράμματος, θα λαμβάνονται κάθε φορά υπόψη τα οριζόμενα στις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις που ρυθμίζουν το πλαίσιο πραγματοποίησης συναλλαγών και θέσπισης τυχόν περιορισμών σε αυτές. Σε κάθε περίπτωση, **δεν είναι επιλέξιμες συναλλαγές που πραγματοποιούνται με καταβολή μετρητών και άνευ τραπεζικού συστήματος**. Σε περίπτωση πληρωμής δαπανών μέσω πιστωτικής κάρτας, θα πρέπει να προσκομιστεί δικαιολογητικό που να τεκμηριώνει την εξόφληση της δαπάνης. Δεν γίνονται αποδεκτά τα ακόλουθα:

- Πληρωμές που διενεργεί ο ωφελούμενος, με εξαίρεση την πληρωμή ενεργειακού επιθεωρητή, της Ηλεκτρονικής Ταυτότητας, ασφαλιστικών εισφορών, την καταβολή ιδίων κεφαλαίων και την προκαταβολή της επιχορήγησης (όλες μέσω τραπεζικού συστήματος).

- Φορολογικά στοιχεία τα οποία εκδόθηκαν πριν την ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας, ανεξάρτητα εάν εξοφλούνται αργότερα.
- **Η εξόφληση δαπανών με μετρητά** ή με τη χρήση επιταγών τρίτων.
- Πληρωμές οι οποίες έγιναν με τρόπο και με παραστατικά τα οποία δεν είναι σύμφωνα με **τις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές και κανονιστικές πράξεις**, που ρυθμίζουν το πλαίσιο πραγματοποίησης συναλλαγών και θέσπισης τυχόν περιορισμών σε αυτές.

Τα παραστατικά δαπανών που δεν θα εκδίδονται σύμφωνα με τα ανωτέρω, δεν θα γίνονται δεκτά και οι σχετικές δαπάνες δεν θα θεωρούνται επιλέξιμες για το Πρόγραμμα.

Επισημαίνεται ότι κατά την ολοκλήρωση των εργασιών:

- Αν στο τελικό επιλέξιμο κόστος παρεμβάσεων τα καταβληθέντα Ίδια Κεφάλαια είναι μεγαλύτερα από τα απαιτούμενα, τότε για να καταβληθεί το υπόλοιπο ποσό της επιχορήγησης πέραν της προκαταβολής, απαιτείται η επιστροφή του υπερβάλλοντος ποσού. Διαφορετικά, προβλέπεται να μειωθεί το τελικό ποσό της επιχορήγησης.
- Σε περίπτωση δανείου, αν το ποσό του δανείου που θα αναλογεί στο τελικό επιλέξιμο κόστος παρεμβάσεων, είναι μικρότερο της προκαταβολής δανείου που έχει εκταμιευθεί, απαιτείται η επιστροφή του υπερβάλλοντος ποσού με μέριμνα του ωφελουμένου, προκειμένου να είναι δυνατή η εκταμίευση των λοιπών κινήτρων του προγράμματος, καθώς δεν είναι επιτρεπτή η χρήση ποσού επιχορήγησης για την αποπληρωμή του δανείου.

Σε κάθε περίπτωση, η ευθύνη για την επιστροφή του υπερβάλλοντος ποσού βαρύνει τον Ωφελούμενο.

7.5 Διαδικασία Τροποποιήσεων – Παρατάσεων Προθεσμιών

Οι όροι υλοποίησης του έργου όπως ορίζονται στην απόφαση υπαγωγής και συγκεκριμένα τα στοιχεία του Ωφελούμενου και του ακινήτου, το ύψος της επιχορήγησης καθώς και το επιλέξιμο κόστος, η επίτευξη του ενεργειακού στόχου του προγράμματος καθώς και ο χρόνος υλοποίησης των παρεμβάσεων είναι ουσιώδεις και δεν επιτρέπεται οποιαδήποτε αλλαγή από τον ωφελούμενο. Αλλαγή σε κάποια από τα ανωτέρω γίνεται κατόπιν ελέγχου του Φορέα Υλοποίησης.

Επιτρέπονται τροποποιήσεις του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου, υπό την προϋπόθεση ότι με την τροποποίηση δεν αλλοιώνονται οι προϋποθέσεις ένταξης του έργου στο Πρόγραμμα και ειδικότερα:

Ο Ωφελούμενος μπορεί να τροποποιήσει τον συνδυασμό παρεμβάσεων, υπό την προϋπόθεση ότι με το νέο συνδυασμό παρεμβάσεων θα επιτυγχάνεται (διαπίστωση βάσει του Β' ΠΕΑ, με την ολοκλήρωση του έργου) ο ελάχιστος ενεργειακός στόχος.

- Στον τροποποιημένο προϋπολογισμό θα πρέπει να τηρούνται τα ανώτατα όρια (ανά υποκατηγορία παρέμβασης) που ορίζονται στον Οδηγό Προγράμματος, ήτοι, δεν μπορεί να γίνει υπέρβαση των ανώτατων ορίων κατά ειδικότερη υποκατηγορία παρεμβάσεων. Για τις αμοιβές των λοιπών δαπανών δεν επιτρέπεται η υπέρβαση, ανά περίπτωση, των ποσών που έχουν εγκριθεί με την απόφαση υπαγωγής.
- Δεν γίνεται δεκτό αίτημα τροποποίησης που έχει ως συνέπεια την αύξηση του εγκεκριμένου επιλέξιμου προϋπολογισμού παρεμβάσεων αλλά και του συνολικού επιλέξιμου προϋπολογισμού.
- Επιτρέπεται αλλαγή προμηθευτή. Στην περίπτωση που ο αρχικός προμηθευτής έχει ήδη λάβει προκαταβολή, ο Ωφελούμενος θα πρέπει πρώτα να διασφαλίσει ότι ο αρχικός προμηθευτής θα επιστρέψει την προκαταβολή στον ειδικό δεσμευμένο λογαριασμό και στη συνέχεια να προβεί στην αλλαγή του προμηθευτή στο πληροφοριακό σύστημα. Σε κάθε περίπτωση η ευθύνη για την επιστροφή της προκαταβολής βαρύνει τον Ωφελούμενο. Το ποσό της επιστροφής είτε αποδίδεται στους νέους προμηθευτές είτε επιμερίζεται στους υφιστάμενους.
- Επιτρέπεται, μέχρι την δήλωση πιστοποίησης εργασιών, αλλαγή του συμβούλου έργου. Στην περίπτωση αυτή ο Ωφελούμενος πρέπει να καταχωρήσει τα στοιχεία του νέου συμβούλου έργου στο πληροφοριακό σύστημα του προγράμματος.

Γίνεται δεκτή, μετά από σχετική δήλωση τροποποίησης, η οποία υποβάλλεται ηλεκτρονικά μέσω του πληροφοριακού συστήματος, αλλαγή του χρηματοδοτικού σχήματος στις περιπτώσεις περιορισμού του τραπεζικού δανεισμού, ή απόρριψης του από την τράπεζα (εν μέρει ή εν όλω), ή υπαναχώρησης του ωφελούμενου από το δάνειο μέσω ενημέρωσης της τράπεζας. Ειδικότερα:

- Σε περίπτωση που μετά την έκδοση της απόφασης υπαγωγής και κατά το στάδιο υπογραφής της δανειακής σύμβασης δεν χορηγηθεί δάνειο από τον

χρηματοπιστωτικό οργανισμό ή χορηγηθεί μικρότερο ποσό, ή ο ωφελούμενος δεν υπογράψει τη δανειακή σύμβαση, υφίσταται η δυνατότητα κάλυψης της ιδιωτικής συμμετοχής με ίδια κεφάλαια. Στην περίπτωση αυτή, και εφόσον ο Ωφελούμενος αποδέχεται μέσω του πληροφοριακού συστήματος την εν λόγω μεταβολή στο χρηματοδοτικό σχήμα, ο Φορέας Υλοποίησης προχωρεί στην τροποποίηση της απόφασης υπαγωγής λόγω αλλαγής χρηματοδοτικού σχήματος. Η ανωτέρω αποδοχή θα πρέπει να πραγματοποιηθεί εντός της προθεσμίας που τίθεται για την υπογραφή δανειακής σύμβασης (παρ. 6.2).

- Σε περίπτωση περιορισμού του ποσού του δανείου από τον χρηματοπιστωτικό οργανισμό μετά την υπογραφή της δανειακής σύμβασης, θα πρέπει να υποβληθεί από τον ωφελούμενο αίτηση στον Φορέα Υλοποίησης για σχετική τροποποίηση του χρηματοδοτικού σχήματος.

Η υποβολή δήλωσης τροποποίησης δεν παρατείνει το χρόνο υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου, όπως αυτός έχει οριστεί στην παρ. 6.2.

Επισημαίνεται ότι σε περίπτωση πολυκατοικίας, εάν ο Ωφελούμενος δεν αποδεχθεί τη μεταβολή στο χρηματοδοτικό σχήμα, ανακαλείται από τον Φορέα Υλοποίησης η απόφαση υπαγωγής για το σύνολο των αιτήσεων της πολυκατοικίας.

Γενικές επισημάνσεις για την τροποποίηση και ολοκλήρωση του έργου

Τροποποιητική απόφαση υπαγωγής εκδίδεται από τον Φορέα Υλοποίησης μόνο για την περίπτωση εκείνη που υποβάλλεται αίτημα τροποποίησης λόγω αλλαγής του **χρηματοδοτικού σχήματος**, καθώς και σε περιπτώσεις αλλαγής ωφελουμένου λόγω αποβίωσης. Για όλες τις άλλες περιπτώσεις δεν υποβάλλεται αίτημα τροποποίησης και οι σχετικές αλλαγές στις δαπάνες κρίνονται ως επιλέξιμες ή μη στο στάδιο της ολοκλήρωσης (μετά την υποβολή της δήλωσης πιστοποίησης για την ολοκλήρωση του έργου) και αποτυπώνονται στην απόφαση ολοκλήρωσης.

Σε περίπτωση ολοκλήρωσης του έργου με κόστος μικρότερο από τον επιλέξιμο προϋπολογισμό (συνολικό ή/και παρεμβάσεων) βάσει της απόφασης υπαγωγής του έργου του Ωφελούμενου, οι αλλαγές αποτυπώνονται στην απόφαση ολοκλήρωσης αναπροσαρμόζοντας τα κίνητρα. Αν προκύπτει ανάγκη επιστροφής μέρους ή όλου της επιχορήγησης, αυτή θα πρέπει να επιστραφεί με ευθύνη και μέριμνα του ωφελουμένου στον ειδικό δεσμευμένο λογαριασμό. , ενώ σε περίπτωση δανείου το ποσό του δανείου

αναπροσαρμόζεται βάσει του νέου επιλέξιμου κόστους παρεμβάσεων. Η απόφαση ολοκλήρωσης κοινοποιείται στον Ωφελούμενο και το χρηματοπιστωτικό οργανισμό. Επισημαίνεται ότι προκειμένου να καταβληθεί η επιχορήγηση, το υπερβάλλον ποσό δανείου που τυχόν έχει εκταμιευθεί επιστρέφεται άμεσα από τον Ωφελούμενο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8. Έλεγχοι ολοκλήρωσης έργου - Χορήγηση κινήτρων

8.1 Έλεγχοι τελικής πληρωμής & Πιστοποίησης

Μετά την υποβολή της συνολικής ολοκλήρωσης και της δήλωσης πιστοποίησης:

- Διενεργείται έλεγχος των δικαιολογητικών ολοκλήρωσης. Τυχόν σφάλματα σε μη ουσιώδη στοιχεία δεν αποτελούν λόγο απόρριψης. Με βάση την απόφαση υπαγωγής, τα υποβαλλόμενα παραστατικά δαπανών και παραστατικά καταβολής τυχόν ίδιας συμμετοχής και τον έλεγχο απόκλισης από τον προταθέντα ενεργειακό στόχο, διαμορφώνεται το τελικό επιλέξιμο κόστος του έργου και τα ίδια κεφάλαια που απαιτείται να καταβληθούν από τον Ωφελούμενο.

Στην περίπτωση πολυκατοικίας, η διαμόρφωση του επιλέξιμου κόστους ανά Ωφελούμενο της προηγούμενης παραγράφου, γίνεται λαμβάνοντας υπόψη την αναλογία κόστους κοινόχρηστων παρεμβάσεων που έχει καταγραφεί στο έντυπο επιμερισμού κόστους.

- Ο Φορέας Υλοποίησης εφόσον διαπιστώσει την εξόφληση των υπόλοιπων δαπανών, ενημερώνει τον χρηματοπιστωτικό οργανισμό ώστε να καταβάλλει την υπόλοιπη επιχορήγηση και, κατά περίπτωση, για την εκταμίευση του συνόλου του δανείου, για την εξόφληση των επί πιστώσει παραστατικών δαπανών (αναδόχων/προμηθευτών/κ.λπ.), και την καταβολή στον Ωφελούμενο του ποσού που του αντιστοιχεί για τα εξοφλημένα παραστατικά λοιπών δαπανών.

- Ο χρηματοπιστωτικός οργανισμός εκταμιεύει το σύνολο ή το υπόλοιπο του δανείου για όσους έχουν υπογράψει δανειακή σύμβαση και καταβάλλει το υπόλοιπο της επιχορήγησης για την εξόφληση των επί πιστώσει παραστατικών δαπανών αναδόχων/προμηθευτών/συμβούλου έργου/μελετών που δεν έχουν εξοφληθεί.

- Στην περίπτωση αίτησης πολυκατοικίας, τα ποσά της ανωτέρω παραγράφου χρησιμοποιούνται και για την πληρωμή του κόστους των κοινόχρηστων παρεμβάσεων, επιμεριζόμενα στους Ωφελούμενους.

- Στην περίπτωση πληρωμών που έχουν διενεργηθεί από τον Ωφελούμενο, ήτοι αμοιβή ενεργειακού επιθεωρητή και Ηλεκτρονικής Ταυτότητας, και δεν έχουν εξοφληθεί, το αντίστοιχο ποσό καταβάλλεται στον Ωφελούμενο. Για καταβεβλημένες ασφαλιστικές εισφορές, που βαρύνουν τον Ωφελούμενο, καταβάλλεται ποσό (ως απομείωση των απαιτούμενων ιδίων κεφαλαίων) που αντιστοιχεί στο ποσοστό επιχορήγησής του, εφόσον αυτές είναι επιλέξιμες.

Στις περιπτώσεις που ο Ωφελούμενος α) δεν έχει τηρήσει την εγκεκριμένη τμηματική ή συνολική προθεσμία υλοποίησης ή β) από ελέγχους έχει διαπιστωθεί η μη εκπλήρωση των βασικών προϋποθέσεων συμμετοχής (επιλεξιμότητα κατοικίας, ενεργειακός στόχος, κ.λπ.) ή γ) έχει υποβάλει δήλωση υπαναχώρησης από το Πρόγραμμα ή δ) έχει μεταβιβάσει το δικαίωμα του στο ακίνητο πριν την τελική εκταμίευση, η αίτηση θα οδηγείται σε διαδικασία απένταξης. Ο Φορέας Υλοποίησης δύναται να προβαίνει στην ανάκληση της οικείας απόφασης υπαγωγής και ενημερώνει τους ενδιαφερόμενους μέσω του πληροφοριακού συστήματος ηλεκτρονικής υποβολής αιτήσεων. Στην περίπτωση πολυκατοικίας, η υπαναχώρηση έστω και ενός από τους αιτούντες, ή/και μη δυνατότητα κάλυψης της ιδιωτικής συμμετοχής με σύναψη δανείου ή καταβολή ιδίων κεφαλαίων συνεπάγεται την διαδικασία απένταξης και ανάκλησης της απόφασης υπαγωγής για όλες τις αιτήσεις της πολυκατοικίας. Με την ανάκληση της απόφασης υπαγωγής γίνεται απαιτητή προς τον Ωφελούμενο η επιστροφή των ωφελημάτων του Προγράμματος για τα οποία έχει γίνει χρήση.

Επισημαίνεται ότι σε αυτό το στάδιο ο Φορέας Υλοποίησης εκτός από τα δικαιολογητικά ολοκλήρωσης, διατηρεί το δικαίωμα να διενεργεί τους απαραίτητους ελέγχους για τη διαπίστωση της τήρησης των όρων και προϋποθέσεων του Προγράμματος, βάσει της πληρότητας και του περιεχομένου του συνόλου των δικαιολογητικών που έχουν προσκομιστεί από τον Ωφελούμενο. Τυχόν σφάλματα σε μη ουσιώδη στοιχεία δεν αποτελούν λόγο απόρριψης. Σε περίπτωση που κατά την ανωτέρω διαδικασία προκύψει ότι δεν πληρούνται οι όροι και προϋποθέσεις του Προγράμματος για κάποιες αιτήσεις, ο Φορέας Υλοποίησης προβαίνει σε ανάκληση της απόφασης υπαγωγής και ενημερώνει μέσω του πληροφοριακού συστήματος υποβολής αιτήσεων τους Ωφελούμενους.

Ο Φορέας Υλοποίησης του Έργου, προκειμένου να εξακριβώσει την ακρίβεια των στοιχείων που αναγράφονται στα αντίγραφα εγγράφων που υποβάλλονται σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή, διενεργεί δειγματοληπτικό έλεγχο σε τουλάχιστον πέντε τοις εκατό (5%) των αντιγράφων που υποβλήθηκαν κατά το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 11 του Ν.2690/1999, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 1 του Ν.4250/2014.

Επισημαίνεται ότι το έργο θεωρείται ολοκληρωμένο όταν έχει υλοποιηθεί το σύνολο των παρεμβάσεων (στην περίπτωση πολυκατοικίας οι παρεμβάσεις του συνόλου των

ιδιοκτητών καθώς και οι κοινόχρηστες παρεμβάσεις), έχει ολοκληρωθεί ο έλεγχος των δικαιολογητικών και έχουν εξοφληθεί οι σχετικές δαπάνες.

Για τη διαπίστωση της ολοκλήρωσης του έργου εκδίδεται σχετική απόφαση ολοκλήρωσης.

Παράλληλα με τα ανωτέρω, ο Φορέας Υλοποίησης δύναται να διενεργεί επιτόπιους δειγματοληπτικούς ελέγχους για τη διαπίστωση της ορθής εκτέλεσης υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου. Στα πλαίσια των ελέγχων, συνεργάζεται με τα Τμήματα Επιθεώρησης Ενέργειας Βορείου και Νοτίου Ελλάδος, τα οποία, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, πραγματοποιούν ελέγχους για την πιστοποίηση της ορθής εκτέλεσης των ενεργειακών επιθεωρήσεων που αφορούν στα έργα των Ωφελουμένων του Προγράμματος. Στο πλαίσιο των ανωτέρω ελέγχων το Πληροφοριακό Σύστημα του Προγράμματος ενημερώνεται από το buildingcert για τις ανακλήσεις των ΠΕΑ που έχουν εκδοθεί στο πλαίσιο του προγράμματος.

Τα Τμήματα Επιθεώρησης Ενέργειας Βορείου και Νοτίου Ελλάδος οργανώνουν και πραγματοποιούν συστημικούς ελέγχους στη διαδικασία έκδοσης των ΠΕΑ που αφορούν στις αιτήσεις υπαγωγής και προβαίνουν στη διενέργεια δειγματοληπτικών ελέγχων, όπου απαιτείται.

Σε περίπτωση που από τους ελέγχους προκύψει μη ολοκλήρωση του έργου, μη τήρηση των όρων και προϋποθέσεων του προγράμματος κατά την υλοποίηση ή απόκλιση μεταξύ φυσικού και οικονομικού αντικειμένου εφαρμόζονται τα οριζόμενα στην παράγραφο 8.4.

8.2 Χορήγηση κινήτρων

Η καταβολή του υπόλοιπου της επιχορήγησης ή/και του δανείου ολοκληρώνεται εντός χρονικού διαστήματος **εξήντα (60) ημερών** από τον επιτυχή έλεγχο της δήλωσης πιστοποίησης για την ολοκλήρωση του έργου.

Τα ανωτέρω ποσά εκταμιεύονται στον ειδικό τραπεζικό λογαριασμό του ωφελούμενου και είναι **ακατάσχετα** (συμπεριλαμβανομένης τυχόν προκαταβολής δανείου), στα πλαίσια τήρησης του άρθρου 22 Κανονισμού (ΕΕ) 241/2021. Τα εν λόγω ποσά είναι **δεσμευμένα** για την πληρωμή προμηθευτών/ αναδόχων/κ.λπ.

Εν συνεχεία, οι πληρωμές προς τους αναδόχους/προμηθευτές/κ.λπ. διενεργούνται άμεσα από το Χρηματοπιστωτικό Οργανισμό, στη βάση εντολής/εξουσιοδότησης που έχει

καταχωρηθεί στο πληροφοριακό σύστημα από τον Ωφελούμενο, και σε κάθε περίπτωση, όχι μετά το πέρας επτά (7) εργάσιμων ημερών από την καταβολή των χρημάτων σε αυτόν από τον Φορέα Υλοποίησης, με την προϋπόθεση ότι δεν υπάρχουν εκκρεμότητες με υπαιτιότητα του ωφελουμένου (εμβάσματα για την κάλυψη κινήσεων σε λογαριασμούς άλλης τράπεζας, κ.α). Οι ανάδοχοι/προμηθευτές δηλώνουν για την εκταμίευση της πληρωμής τον Επαγγελματικό Λογαριασμό που έχουν δηλώσει στο διαδικτυακό τόπο της ΑΑΔΕ, σύμφωνα με την ΚΥΑ υπ' αριθμ. 45231/20.04.2017 (ΦΕΚ Β' 1445), όπως έχει τροποποιηθεί με την ΚΥΑ ΔΕΑΦ1167412 ΕΞ 2017/6.11.2017 (ΦΕΚ Β' 3944) και ισχύει.

8.3 Υποχρεώσεις Ωφελουμένων

Ο Ωφελούμενος του Προγράμματος υποχρεούται:

- Να αποδεχθεί τους όρους συμμετοχής του στο Πρόγραμμα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτό, όπως αυτές αποτυπώνονται στον παρόντα Οδηγό και την απόφαση υπαγωγής.
- Να **ενημερώνεται** σε τακτά χρονικά διαστήματα για την **πορεία** της αίτησής του, για τις **ενέργειες** που απαιτείται να πραγματοποιήσει και τις **προθεσμίες** που τίθενται από το Πρόγραμμα, μέσω της ηλεκτρονικής διεύθυνσης που δηλώνει κατά την υποβολή της αίτησής του στο Πληροφοριακό Σύστημα. Επισημαίνεται ότι η επικοινωνία των φορέων του Προγράμματος θα γίνεται μόνο μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη διεύθυνση που έχει δηλώσει ο Ωφελούμενος. Η έγκαιρη ανάγνωση απεσταλμένων μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου είναι σημαντική για την επιτυχή υλοποίηση του έργου του Ωφελούμενου και αποτελεί αποκλειστική **ευθύνη** του.
- Να τηρεί τους όρους που απορρέουν από τη δανειακή σύμβαση με την Τράπεζα, σε περίπτωση που έχει υπογράψει δανειακή σύμβαση.
- Να δεχθεί προγραμματισμένους επιτόπιους ελέγχους από τα αρμόδια εθνικά ή ενωσιακά ελεγκτικά όργανα, μετά από πρότερη συνεννόηση, διευκολύνοντας το έργο τους και παρέχοντας οποιοδήποτε στοιχείο που αφορά στην εκτέλεση του έργου, εφόσον ζητηθεί.
- Να διατηρήσει το έργο για τουλάχιστον πέντε (5) έτη από την τελική εκταμίευση του δανείου ή/και της επιχορήγησης από το πρόγραμμα της «άμεσης ενίσχυσης» και να μη μεταβάλλει ουσιαστικά τις υλοποιημένες παρεμβάσεις και κατά τρόπο που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή τους όρους υλοποίησης ή που θα

μπορούσε να οδηγήσει σε αλλοίωση των στόχων υλοποίησής τους. Σε περίπτωση μεταβίβασης του ακινήτου μετά την τελική εκταμίευση, ο ωφελούμενος οφείλει να ενημερώσει τον νέο ιδιοκτήτη για τις άνω υποχρεώσεις, οι οποίες εξακολουθούν να ισχύουν.

- Να τηρεί, καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης των παρεμβάσεων, την ισχύουσα εθνική και ενωσιακή νομοθεσία και να εξασφαλίσει τις απαιτούμενες εγκρίσεις ή/και άδειες που προβλέπονται από αυτή.
- Να τηρεί και να ενημερώνει το φάκελο του έργου με όλα τα στοιχεία που αφορούν στην εκτέλεση των παρεμβάσεων και λοιπών δαπανών έως την ολοκλήρωση και την αποπληρωμή τους. Όλα τα πρωτότυπα δικαιολογητικά και τα πρωτότυπα παραστατικά στοιχεία των δαπανών του έργου τηρούνται από τον Ωφελούμενο καθ' όλη τη διάρκεια του έργου, αλλά και στη συνέχεια για πέντε (5) έτη από την ημερομηνία τελικής εκταμίευσης του δανείου ή/και της επιχορήγησης από το πρόγραμμα της «άμεσης ενίσχυσης» και για τις περιπτώσεις ενοικίασης για δέκα (10) έτη μετά το κλείσιμο του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας που χρηματοδοτεί το Πρόγραμμα.
- Να θέτει στη διάθεση, εφόσον ζητηθούν, καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του έργου και για όσο χρόνο ο Ωφελούμενος υποχρεούται για την τήρησή τους, όλα τα έγγραφα, δικαιολογητικά και στοιχεία του έργου, στον Φορέα Υλοποίησης του Προγράμματος, και σε όλα τα ελεγκτικά όργανα της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι Ωφελούμενοι αποδέχονται ηλεκτρονικά τις ανωτέρω υποχρεώσεις τους, βάσει του περιεχομένου της δήλωσης υποβολής αίτησης του Παραρτήματος V-A. Η ανωτέρω αποδοχή επέχει θέση Υπεύθυνης Δήλωσης του Ν.1599/1986 και η διαπίστωση ότι το περιεχόμενο της δεν είναι αληθές ή ότι δεν τηρούνται οι δεσμεύσεις που αποτυπώνονται σε αυτή, πέραν των προβλεπόμενων από το Νόμο συνεπειών (Ν.1599/1986), μπορεί να οδηγήσει και σε ανάκληση της σχετικής απόφασης υπαγωγής κατά το μέρος που αφορά στο έργο του Ωφελούμενου και επιστροφή των ενισχύσεων πλέον των τόκων.

Στην περίπτωση πολυκατοικίας, ο εκπρόσωπος των Ωφελουμένων υποχρεούται να αποδεχθεί τους όρους συμμετοχής του στο Πρόγραμμα. Στο πλαίσιο αυτό, ο εκπρόσωπος αποδέχεται ηλεκτρονικά τις υποχρεώσεις του βάσει του περιεχομένου της δήλωσης του Παραρτήματος V-B.

8.4 Συνέπειες μη τήρησης από τον Ωφελούμενο των όρων και προϋποθέσεων του προγράμματος

Σε περίπτωση κατά την οποία, σε οποιοδήποτε στάδιο υλοποίησης του έργου ή μετά την ολοκλήρωση του έργου διαπιστωθεί, βάσει ελέγχων που διενεργείται, είτε από τον Φορέα Υλοποίησης ή από άλλα εθνικά ή ενωσιακά όργανα, η μη ορθή υλοποίηση του έργου, ο Φορέας Υλοποίησης σε συνεργασία με τον Φορέα Οικονομικής Διαχείρισης προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες για την ανάκληση / τροποποίηση της απόφασης υπαγωγής και συνακόλουθα για τη δημοσιονομική διόρθωση και την ανάκτηση των κινήτρων του Ωφελούμενου (πλέον τόκων σε περίπτωση κρατικής ενίσχυσης) ή την αναπροσαρμογή αυτών. Η απόφαση ανάκλησης υπαγωγής κοινοποιείται ηλεκτρονικά στον Ωφελούμενο και στο χρηματοπιστωτικό οργανισμό για την εκτέλεση των απαραίτητων ενεργειών. Ειδικότερα, η δανειακή σύμβαση δεν θα διέπεται πλέον από τους όρους του Προγράμματος, επισύροντας τις συνέπειες που προβλέπονται στους όρους αυτής (διάρκεια, τοκοχρεωλυτικές δόσεις, επιτόκιο, κ.λπ.).

Σε περίπτωση κατά την οποία, κατά τη διάρκεια υλοποίησης ή και μετά την ολοκλήρωση του έργου, καταγγελθεί η δανειακή σύμβαση από τον χρηματοπιστωτικό οργανισμό, ο Φορέας Οικονομικής Διαχείρισης δεν καταβάλλει πλέον τους τόκους στον χρηματοπιστωτικό οργανισμό, οι οποίοι πλέον βαραίνουν τον Ωφελούμενο.

Η καταγγελία της δανειακής σύμβασης μετά την ολοκλήρωση του έργου δεν αποτελεί λόγο ανάκλησης της απόφασης υπαγωγής. Στην περίπτωση αυτή, δεν ανακτώνται τα καταβληθέντα έως το σημείο αυτό κίνητρα του προγράμματος άμεσης ενίσχυσης καθώς και οι καταβληθέντες επιδοτούμενοι τόκοι.

Σε όλες τις περιπτώσεις ανάκλησης της Απόφασης Υπαγωγής, οι Ωφελούμενοι δύνανται να ασκήσουν την προβλεπόμενη στην παράγραφο 8.3 ένσταση.

8.5 Ενστάσεις

A. Κατά το στάδιο Υποβολής

Κατά την διαδικασία υποβολής αιτήσεων, δικαίωμα έντασης υπάρχει μόνο κατά του αποτελέσματος επί των Προσωρινών πινάκων κατάταξης Επιλέξιμων / Επιλαχουσών / Απορριπτέων αιτήσεων.

Η ένσταση υποβάλλεται εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την γνωστοποίηση μέσω του πληροφοριακού συστήματος της απόρριψης της αίτησης.

Β. Κατά το στάδιο Υπαγωγής

Από την έναρξη της διαδικασίας χρηματοδοτικού σχήματος και μέχρι την Υπαγωγή στο Πρόγραμμα, δικαίωμα έντασης υπάρχει μόνο κατά του αποτελέσματος της Απόρριψης αίτησης κατόπιν διαδικασίας ελέγχου.

Η ένσταση υποβάλλεται εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την γνωστοποίηση μέσω του πληροφοριακού συστήματος της απόρριψης της αίτησης.

Γ. Κατά το στάδιο Υλοποίησης

Από την έναρξη της Υπαγωγής στο Πρόγραμμα και μέχρι την ολοκλήρωση και πληρωμή της (ολοκλήρωση φυσικού και οικονομικού αντικειμένου), δικαίωμα έντασης υπάρχει κατά του αποτελέσματος κατόπιν διαδικασίας ελέγχου της απένταξης της αίτησης, ή ανάκλησης της απόφασης υπαγωγής.

Η ένσταση υποβάλλεται εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την γνωστοποίηση μέσω του πληροφοριακού συστήματος της απένταξης της αίτησης.

Σε περίπτωση όπου από την απένταξη προκύπτει η ανάγκη δημοσιονομικής διόρθωσης και υποχρέωση επιστροφής ενίσχυσης, η ένσταση υποβάλλεται εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση του πορίσματος του ελέγχου για τις περιπτώσεις που δεν υφίσταται δάνειο και τριάντα (30) ημερών για τις περιπτώσεις που έχει ληφθεί δάνειο και απαιτείται για την υποστήριξη της ένστασης υποβολή στοιχείων που εκδίδει ο χρηματοπιστωτικός οργανισμός.

Σε όλες τις άνω περιπτώσεις, η ένσταση υποβάλλεται προς τον Φορέα Υλοποίησης αποκλειστικά από τον ωφελούμενο και μόνο μέσω του πληροφοριακού συστήματος.

Τέλος, σε περιπτώσεις όπου κατόπιν ελέγχου η ανάγκη δημοσιονομικής διόρθωσης και υποχρέωση επιστροφής ενίσχυσης προκύπτει μετά την ολοκλήρωση του Προγράμματος (ολοκλήρωση φυσικού και οικονομικού αντικειμένου), η ένσταση υποβάλλεται εγγράφως προς τον Φορέα Υλοποίησης, στο πλαίσιο της διαδικασίας έκδοσης απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίηση του πορίσματος του ελέγχου.

Για την εξέταση των ενστάσεων ο Φορέας Υλοποίησης ορίζει αρμόδια Επιτροπή Εξέτασης Ενστάσεων, διατηρώντας τη δυνατότητα να ορίζει και επιπρόσθετες επιτροπές εξέτασης ενστάσεων. Τα μέλη των επιτροπών εξέτασης ενστάσεων δεν μπορούν να μετέχουν στην αξιολόγησή των αιτήσεων.

Οι ενστάσεις εξετάζονται τόσο ως προς τη νομιμότητα της πράξης κατά την οποία στρέφονται, όσο και ως προς την ουσία της υπόθεσης και είτε απορρίπτονται, είτε γίνονται αποδεκτές. Σε κάθε περίπτωση συντάσσεται σχετικό Πρακτικό.

Οι αποφάσεις επί των ενστάσεων κοινοποιούνται αμελλητί στους αιτούντες, με επιμέλεια του Φορέα Υλοποίησης, μέσω του πληροφοριακού συστήματος, ή εγγράφως για την περίπτωση μετά την ολοκλήρωση του Προγράμματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9. Κύριοι εμπλεκόμενοι φορείς - Συντελεστές Προγράμματος

Σύμφωνα με την ΥΑ Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 119126/ΕΞ2021 (ΦΕΚ Β'4498/29-9-2021), οι εμπλεκόμενοι φορείς στην υλοποίηση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των Δράσεων και Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας που έχουν οριστεί στο πλαίσιο του ΣΔΕ εφαρμόζουν συγκεκριμένες Διαδικασίες, ώστε να εξασφαλίζεται η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, επαρκής διαδρομή ελέγχου, αποτελεσματική εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και να υπάρχει προβλεψιμότητα και κοινή κατανόηση για τις ακολουθούμενες μεθόδους.

Φορέας σχεδιασμού και συντονισμού

Η **Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ ΥΠΕΝ, Τομέα Ενέργειας**, ως φορέας σχεδιασμού και συντονισμού της υλοποίησης του Προγράμματος, συντονίζει τους κύριους εμπλεκόμενους φορείς με στόχο την απρόσκοπτη υλοποίηση του Προγράμματος. Στο πλαίσιο αυτό, παρακολουθεί την πορεία του Προγράμματος, σχεδιάζει και εκδίδει τις απαραίτητες οδηγίες – κατευθύνσεις προς τους εμπλεκόμενους φορείς. Οι ανωτέρω οδηγίες εκδίδονται βάσει επιστολών, μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ανακοινώσεων στο σχετικό διαδικτυακό τόπο του Προγράμματος, ανάλογα με τη σπουδαιότητά τους, με τις οποίες οι εμπλεκόμενοι στο Πρόγραμμα φορείς οφείλουν να συμμορφώνονται.

Η Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ ΥΠΕΝ, Τομέα Ενέργειας, εισηγείται στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας την έκδοση απόφασης με συχνές ερωτήσεις-απαντήσεις για τη διασαφήνιση των όρων και προϋποθέσεων του παρόντος Οδηγού καθώς και όλων των σχετικών θεμάτων που ανακύπτουν κατά την υλοποίηση.

Η Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ ΥΠΕΝ, Τομέα Ενέργειας, παρέχει την απαραίτητη πληροφόρηση προς όλους τους φορείς ενημέρωσης των δυνητικών Ωφελουμένων.

Η Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ ΥΠΕΝ, Τομέα Ενέργειας, για να εκπληρώσει το ρόλο της, μπορεί να ζητά ενημέρωση από τον Φορέα Υλοποίησης/Οικονομικής Διαχείρισης και τους συνεργαζόμενους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και έχει πρόσβαση στο σχετικό με το πρόγραμμα Πληροφοριακό Σύστημα του Φορέα Υλοποίησης/Οικονομικής Διαχείρισης.

Η Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ ΥΠΕΝ, Τομέα Ενέργειας, είναι ο κύριος του πληροφοριακού συστήματος υποδοχής των αιτήσεων και παρακολούθησης ολοκλήρωσης των έργων των Ωφελούμενων, το οποίο διατίθεται στον Φορέα Υλοποίησης για την υλοποίηση του προγράμματος.

Φορέας Υλοποίησης

Φορέας Υλοποίησης του Προγράμματος, είναι το **Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΤΕΕ)**. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του Φορέα Υλοποίησης απορρέουν από το Ν. 4821/2021 (ΦΕΚ 134 Α' /31.07.2021) «Εκσυγχρονισμός του Ελληνικού Κτηματολογίου, νέες ψηφιακές υπηρεσίες και ενίσχυση της ψηφιακής διακυβέρνησης και άλλες διατάξεις» και ειδικά το άρθρο 102 καθώς και από την υπ. Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΕΣΠΑΕΝ/102735/2348/02.11.2021 (Β' 5124) Κοινή Απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

Οι αρμοδιότητες που ανατίθενται στο ΤΕΕ, απορρέουν από την υπ. Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΕΣΠΑΕΝ/102735/2348/02.11.2021 (Β' 5124) Κοινή Απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

Ο Φορέας Υλοποίησης οφείλει να έχει γνώση και να τηρεί το Σύστημα Διαχείρισης Ελέγχου της σχετικής Υ.Α. Στα πλαίσια της υποδοχής, διαχείρισης, ελέγχου και αξιολόγησης των αιτήσεων χρηματοδότησης, ο Φορέας Υλοποίησης διαθέτει Ομάδα Αξιολόγησης και ορίζει Επιτροπές Εξέτασης Ενστάσεων, υποχρεωτικά με διαφορετικά μέλη μεταξύ των δύο οργάνων, ενώ σε κάθε περίπτωση οφείλει να τηρείται ειδικό πλαίσιο Όρων Σύγκρουσης Συμφερόντων.

Στα πλαίσια συνεργασίας με αρμόδιους φορείς, ο Φορέας Υλοποίησης συνεργάζεται με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας για τη διασταύρωση στοιχείων στο πλαίσιο αναγκαίων ελέγχων, καθώς και για την εν γένει βελτίωση των παραμέτρων του Προγράμματος. Στο πλαίσιο αυτό, παρέχει ενημέρωση για την εξέλιξη του προγράμματος, όποτε ζητηθεί, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις αυτού. Επίσης, ανταποκρίνεται σε τυχόν ελέγχους που διενεργούνται από Εθνικές και Ευρωπαϊκές αρχές, τόσο κατά τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος, όσο και μετά την ολοκλήρωσή του σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο εθνικό και κοινοτικό θεσμικό πλαίσιο.

Ο Φορέας Υλοποίησης οφείλει να διασφαλίσει την τήρηση φάκελου έργου/προγράμματος για διάστημα πέντε (5) ετών από την ολοκλήρωση της πράξης και, για τις περιπτώσεις ενοικίασης, δέκα (10) ετών μετά την ολοκλήρωση του διαχειριστικού ελέγχου του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας που χρηματοδοτεί το Πρόγραμμα. Ο φάκελος πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα δικαιολογητικά και παραστατικά που υποβάλλονται από τον Ωφελούμενο με τη Δήλωση Πιστοποίησης για την ολοκλήρωση του έργου του. Τα ανωτέρω στοιχεία και δικαιολογητικά έγγραφα διατηρούνται υπό τη μορφή αντιγράφων των πρωτοτύπων ή σε κοινώς αποδεκτούς φορείς δεδομένων, περιλαμβανομένων των ηλεκτρονικών εκδόσεων των πρωτότυπων εγγράφων ή εγγράφων που υπάρχουν μόνο σε ηλεκτρονική μορφή.

Στα πλαίσια της υποστήριξης του Φορέα Υλοποίησης, Φορέας Οικονομικής Διαχείρισης του Προγράμματος, είναι η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Α.Ε. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του Φορέα Υλοποίησης απορρέουν από το Ν. 4821/2021 (ΦΕΚ 134 Α' /31.07.2021) «Εκσυγχρονισμός του Ελληνικού Κτηματολογίου, νέες ψηφιακές υπηρεσίες και ενίσχυση της ψηφιακής διακυβέρνησης και άλλες διατάξεις» και ειδικά το άρθρο 102, καθώς και από την υπ. Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΕΣΠΑΕΝ/102735/2348/02.11.2021 (Β' 5124) Κοινή Απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

Οι αρμοδιότητες που ανατίθενται στην Ε.Α.Τ. Α.Ε απορρέουν από την υπ. Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΕΣΠΑΕΝ/102735/2348/02.11.2021 (Β' 5124) Κοινή Απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

Ο Φορέας Οικονομικής Διαχείρισης διενεργεί, σε συνεργασία με τον φορέα υλοποίησης, δειγματοληπτικούς ελέγχους στους συνεργαζόμενους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς για τη διαπίστωση της ορθής εκτέλεσης του οικονομικού αντικείμενου του Προγράμματος.

Χρηματοπιστωτικοί Οργανισμοί

Οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί του Παραρτήματος XIII χορηγούν δάνεια και καταβάλλουν τα κίνητρα, όπως προβλέπεται στον παρόντα Οδηγό Εφαρμογής. Τα ειδικότερα δικαιώματα και υποχρεώσεις των χρηματοπιστωτικών οργανισμών απορρέουν και από την Επιχειρησιακή Συμφωνία που υπογράφεται με τον Φορέα Οικονομικής Διαχείρισης (Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Α.Ε.).

Οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί συνεργάζονται με τον Οικονομικής Διαχείρισης και διενεργούν, για όλες τις κατηγορίες αιτήσεων, τις πληρωμές (προς προμηθευτές/αναδόχους, κ.λπ.), που γίνονται με πόρους του προγράμματος.

Λοιποί συνεργαζόμενοι

Η σχέση των λοιπών συνεργαζόμενων με τους ωφελούμενους του Προγράμματος διέπεται από το Ιδιωτικό Δίκαιο.

Σύμβουλος Έργου

Ο σύμβουλος έργου έχει, απέναντι στον Ωφελούμενο, κατ' ελάχιστον την υποχρέωση:

- της έγκαιρης ενημέρωσης του Ωφελούμενου για τα εισερχόμενα ηλεκτρονικά μηνύματα από το Πληροφοριακό Σύστημα, των ενεργειών που απαιτούνται και τις αντίστοιχες προθεσμίες που έχει ο Ωφελούμενος για τη διεκπεραίωσή τους,
- των ορθών καταχωρήσεων των στοιχείων της αίτησης μέχρι και την ολοκλήρωση της στο Πληροφοριακό Σύστημα του Προγράμματος,
- της ορθής επισύναψης των δικαιολογητικών και παραστατικών όπου απαιτείται από το Πληροφοριακό Σύστημα,

Ενεργειακός Επιθεωρητής

Ο ενεργειακός επιθεωρητής διενεργεί ενεργειακή επιθεώρηση στην κατοικία πριν και μετά την υλοποίηση του έργου, εκδίδει το αντίστοιχο Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ) και συμπληρώνει ηλεκτρονικά την πρόταση παρεμβάσεων ή την καταγραφή των υλοποιημένων παρεμβάσεων, όπως προβλέπεται στις σχετικές ενότητες 5.3 & 7.3.

Η ορθή εφαρμογή των προβλεπόμενων στις ανωτέρω ενότητες από τον ενεργειακό επιθεωρητή είναι σημαντική για την επιλεξιμότητα της αίτησης λαμβανομένου υπόψη και του γεγονότος ότι η έκδοση του Α' Π.Ε.Α. συνιστά εκκίνηση εργασιών, ενώ η έκδοση του Β' Π.Ε.Α. συνιστά την ολοκλήρωση των εργασιών.

Επισημαίνεται ότι ο ενεργειακός επιθεωρητής που διενεργεί την δεύτερη ενεργειακή επιθεώρηση είναι υποχρεωτικά διαφορετικός από τον ενεργειακό επιθεωρητή που εξέδωσε το Α' ΠΕΑ.

Ανάδοχος – Προμηθευτής έργου

Ο ανάδοχος/προμηθευτής έργου έχει, απέναντι στον Ωφελούμενο, **κατ' ελάχιστον** την υποχρέωση:

- της τήρησης των όρων του Προγράμματος στα πλαίσια που τον αφορούν, όπως την εκτέλεση εργασιών και στο οικονομικό τίμημα που έχει συμφωνηθεί που έχουν συμφωνηθεί με τον ωφελούμενο, και την έκδοση σχετικών παραστατικών,
- της τήρησης των συναλλακτικών ηθών στην σχέση του με τον ωφελούμενο και τους εμπλεκόμενους φορείς,
- της έγκαιρης **ενημέρωσης του Ωφελούμενου** και των ενεργειών που απαιτούνται για τη διεκπεραίωση των προθεσμιών υλοποίησης που έχει θέσει ο Ωφελούμενος,
- την ποιοτική και ποσοτική **πιστοποίηση της ορθής εκτέλεσης** των εργασιών που ανέλαβε και εκτέλεσε, ήτοι για την ορθή εγκατάσταση/τοποθέτηση/εφαρμογή, βάσει των προϋποθέσεων που θέτει ο Ενεργειακός Επιθεωρητής και η σχετική νομοθεσία,
 - την γνώση και τήρηση της εθνικής νομοθεσίας για την διαχείριση των αποβλήτων (Κοινή Υπουργική Απόφαση 36259/1757/Ε103/2010 - ΦΕΚ 1312/Β/24-8-2010 «Μέτρα, όροι και πρόγραμμα για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων από εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις (ΑΕΚΚ)»),
- την γνώση και τήρηση του Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών,
- την έγκαιρη, πλήρη και ορθή συμπλήρωση και προσκόμιση στον ωφελούμενο των παραστατικών που εκδίδει, καθώς και των λοιπών τεχνικών δικαιολογητικών που αφορούν τις εργασίες (δελτία προϊόντος, πιστοποιητικά κλπ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10. Δημοσιότητα Προγράμματος

10.1 Υποχρεώσεις Φορέα Υλοποίησης

Ο Φορέας Υλοποίησης οφείλει να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες δημοσιότητας σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Οι ενδιαφερόμενοι θα μπορούν να ενημερώνονται και από την επίσημη διαδικτυακή πύλη του Προγράμματος. Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να τηρούνται οι διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 241/2021 και του άρθρου 6 της υπ. Αριθμ 119126 ΕΞ 2021/28.09.2021 (Β' 4498) Απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών «Σύστημα διαχείρισης και ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» περί πληροφόρησης, επικοινωνίας και δημοσιότητας.

10.2 Υποχρεώσεις Χρηματοπιστωτικών Οργανισμών

Οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί οφείλουν να κάνουν χρήση του λογότυπου του Προγράμματος, να τηρούν τους όρους δημοσιότητας και να παραπέμπουν στην επίσημη διαδικτυακή πύλη του Προγράμματος σε κάθε σχετική με τη δράση διαφήμιση. Σε κάθε περίπτωση, οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί οφείλουν να τηρούν τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 241/2021 και του άρθρου 6 της υπ. Αριθμ 119126 ΕΞ 2021/28.09.2021 (Β' 4498) Απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών «Σύστημα διαχείρισης και ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» περί πληροφόρησης, επικοινωνίας και δημοσιότητας για οποιοδήποτε είδος διαφήμισης (π.χ. τηλεόραση, ραδιόφωνο, έντυπο υλικό, ειδική προωθητική ενέργεια) που αναφέρεται στο Πρόγραμμα «Εξοικονομώ 2021». Για ειδικότερα θέματα δημοσιότητας οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί μπορούν να επικοινωνούν με την Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Τομέα Ενέργειας.

10.3 Υποχρεώσεις λοιπών φορέων

Οποιοδήποτε είδος διαφήμισης (π.χ. τηλεόραση, ραδιόφωνο, έντυπο υλικό, ειδική προωθητική ενέργεια) που αφορά στο Πρόγραμμα «Εξοικονομώ 2021», από όλους τους εμπλεκόμενους στην υλοποίηση των παρεμβάσεων εξοικονόμησης ενέργειας που περιγράφονται στη σχετική δράση (π.χ. ανάδοχοι, προμηθευτές, εργολάβοι, εταιρείες κατασκευής ή εμπορίας υαλοπινάκων, κουφωμάτων, ηλιακών συλλεκτών, ενεργειακοί επιθεωρητές κ.λπ.), θα πρέπει τηρεί τους όρους δημοσιότητας του Προγράμματος, όπως αυτοί έχουν αναρτηθεί στην επίσημη διαδικτυακή πύλη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11. Πληροφόρηση

Για την ενημέρωση των ενδιαφερόμενων/Ωφελουμένων λειτουργεί γραφείο ενημέρωσης και πληροφόρησης (Help Desk), από τον Φορέα Υλοποίησης, το οποίο απαντά σε ερωτήματα σχετικά με την υποβολή των αιτήσεων, την υπαγωγή στο Πρόγραμμα, τη διαδικασία υλοποίησης των παρεμβάσεων και τη διαδικασία πιστοποίησης και καταβολής των κινήτρων.

Πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να βρίσκουν:

- στην επίσημη διαδικτυακή πύλη του Προγράμματος <https://exoikonomo2021.gov.gr>
- στο δικτυακό τόπο του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (<https://web.tee.gr>)

Παράρτημα

Παράρτημα I: Δικαιολογητικά Υποβολής Αίτησης

Παράρτημα II: Υπόδειγμα Πρακτικού Γενικής Συνέλευσης

Παράρτημα III: Πρόταση Παρεμβάσεων

Παράρτημα IV: Επιμερισμός προϋπολογισμού πολυκατοικίας

Παράρτημα V - A: Δήλωση Υποβολής Αίτησης

Παράρτημα V - B: Δήλωση Υποβολής Αίτησης εκπροσώπου πολυκατοικίας

Παράρτημα VI: Καταγραφή Παρεμβάσεων

Παράρτημα VII: Επιμερισμός κόστους πολυκατοικίας

Παράρτημα VIII - A: Υπεύθυνη Δήλωση αναδόχου έργου

Παράρτημα VIII - B: Υπεύθυνη Δήλωση προμηθευτή υλικών

Παράρτημα VIII - Γ: Υπεύθυνη Δήλωση προμηθευτή – αναδόχου

Παράρτημα IX: Υπεύθυνη Δήλωση για ενισχύσεις βάσει καθεστώτος de minimis

Παράρτημα X: Υπεύθυνη Δήλωση Μη Υποχρέωσης δήλωσης Φορολογίας

Παράρτημα XI: Υπεύθυνη Δήλωση Χρήσης ακινήτου

Παράρτημα XII: Κριτήρια Βαθμολόγησης

Παράρτημα XIII: Δικαιολογητικά για την Ολοκλήρωση του Έργου